ЕВРЕЙСКАГО ПИСАТЕЛЯ

СОЧ. М. Н. ОЛЬШАНЕЦЪ

UF LEGAL INFORMATION CTR., GNV. FL 32611
3 1262 06032 5189
PJ
5052
.K42
S431
1881
Judaica
Library

THIS VOLUME HAS BEEN
MICROFILMED BY THE
UNIVERSITY OF FLORIDA
LIBRARIES

ספר

הַיּוֹמִי

כולל

כל השירים שנפתבו על כל יום ויום ועל כל צרה וצרון שבאו
על אחד מסופרי ישראל.

מאת

מ. י. סעקשאח-משביי"ח.

יליד לִבְנָה העומרת על תְּלָה

משנת תר"מ עד שנת תרמ"א.

ס"ט פטרבורג.

בדפוס אלכסנדר צעדערבוים וד"ר א. ג. גאלדענבלום.

שנת תרמ"א לפ"ק.

«СЕФЕРЪ ГАІОМИ»

или:

Дневникъ еврейскаго писателя.

соч. Секшаха Машбиаха.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

Типо-Литографія Цедербаума и Гольденблюма. Литейный пр., № 35

1881.

UNIVERSITY OF FLORIDA LIBRARIES

מנחה שלוחה

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 2-го Февраля 1881 г.

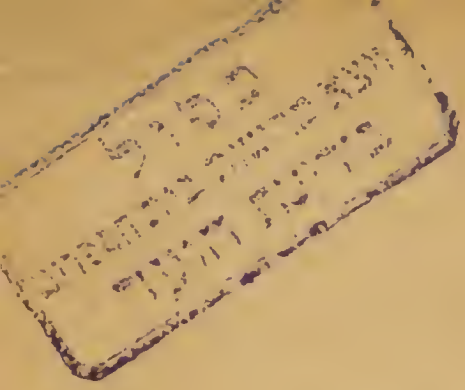

ה ק ד מ ה

כְּמוֹ אֵין הַקְּדָמָה לְסֵפֶר תּוֹלְדוֹת אֱמוּנָתִי
כֵּן אֵין הַקְּדָמָה לְסִפְרִי וּלְבַת־שִׁירָתִי;
כְּמוֹ הַכֹּל יֵדְעוּ אִם אֹמַר כִּי עִבְרִי אָנֹכִי!
בַּמֶּה נִפְלֵיתִי מִכָּל עָם—וּבַמֶּה גָּדוֹל כֹּחִי—
כֹּה יָבִין כָּל קוֹרֵא, כָּל מֵבִין כַּוָּנָתִי
מַה מַּטָּרַת סֵפֶר „הַיּוֹמִי" אוֹ סֵפֶר „הַשָּׁנָתִי".

סִפְרִי זֶה הַמִּתְאַר חַיֵּי בוּשָׁה וּכְלִמָּה
טִפַּחְתִּי וְרִבִּיתִי שָׁנָה שְׁלֵמָה וּתְמִימָה
כְּצַיָּר יוֹדֵעַ מְלַאכְתּוֹ עֲלֵי גְּלָיוֹן בַּשָּׁרֵד
אֲתָאֵר פֹּה דְּמוּת אָדָם *) גַּם תְּמוּנַת סוּם עָפֶרֶד
וְהִנְנִי מְבַקֵּשׁ מֵאֶחָי גָּרֵי אֶרֶץ הָרוּסִים
כִּי יַפְלוּ וְיַבְחִילוּ בֵּין אֲנָשִׁים לְסוּסִים!

*) אמר המסדר: הגירסא „ע ב ר י אינה מדויקת. —

Straf' keck das Böse in's Gesicht,
Vergiss Dich aber selber nicht. —

Und wenn sie Alle Dich verschrei'n
So wickle in Dich selbst Dich ein. —

Claudius.

מִנְחָה שְׁלוּחָה

לְהָאִישׁ הַמְּרוֹמָם עַל כָּל שֶׁבַח וּתְהִלָּה, אָב לַסּוֹפְרִים
וּמְשֻׁעָן לְהַסַּפְרוּת, הַמַּשְׂכִּיל הַנִּכְבָּד, וכו׳ וכו׳
כְּבוֹד שְׁמוֹ יהושע בן ה׳ חיים שטילמאנן
ב מ א ס ק ו י

מְגִשָׁה לְאוֹת אַהֲבָה
וְזִכָּרוֹן נִצָּח, מֵאֵת מוֹקִירוֹ
וּמְכַבְּדוֹ כְּעָרְכּוֹ הָרָם

המחבר.

הֶעָבַר עִם חֲלוֹמוֹתָיו
הַהוֶה עִם צָרוֹתָיו
הֶעָתִיד עִם בַּלָּהוֹתָיו
יְעוֹרְרוּ לִבִּי לְמַחְשְׁבוֹתָיו. —

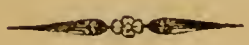

1 יאנואר.

הַיּוֹם רִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה לְמִסְפַּר הָאֲוִרָחִים
הַיּוֹם מִכְתְּבֵי בְרָכָה שׁוֹנִים לְפָנַי מוּנָחִים....
הַיּוֹם יְבָרְכוּנִי חוֹטְבֵי עֵצִים, שׁוֹאֲבֵי מַיִם
גַּם הַשּׁוֹמְרִים הַשּׁוֹמְרִים אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים.—

אֵין לִי הַצֶּדֶק פֶּה לָגוּר, וְעָלַי לִפְתוֹחַ
כִּיסִי וְאַמְתַּחְתִּי ... לְמַעַן יִתְּנוּ לִי מָנוֹחַ...
וְהַשֶּׁקֶל הָאַחֲרוֹן—הָהּ מָרִי דְעַלְמָא פּוֹלָא
עַל מִזְבַּח תַּאֲוָתָם הַיּוֹם אַקְרִיב לָעוֹלָה!...

מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֶד יוֹם ... אוּלַי לְשָׁנָה הַבָּאָה
יִתְּנוּ לָנוּ רְשָׁיוֹן לִחְיוֹת פֶּה חַיֵּי שָׁעָה...
וּבְהִשְׁתַּנּוֹת הָעִתִּים יִשְׁתַּנּוּ הַחוֹקִים
הַחֻקִּים וְהַדְּקְדּוּקִים הַמַּעִיקִים וּמְצִיקִים...

בירת המלוכה יום ג' תר"מ (1 יאנואר).

2 יאנואר.

הַיּוֹם יוֹם ד׳ יוֹם שֵׁנִי לָנוּ בַּשָּׁנָה
בּוֹ נָתַן אֲבִי־הָאוֹר לְכָלָנוּ הָאוֹר לְמָנָה
וְכוֹכָב חַיֵּינוּ יַקְדִּירוּ גְדוֹלֵי הַמְּאֹרוֹת...
וְעַל זֹאת עֵינֵנוּ בֹכְיָה, בְּכִיָּה לַהֲרוֹת!...

הַיּוֹם כָּתְבוּ וְחָתְמוּ עַל מִכְתַּב תְּעוּדָתִי
כִּי עָלַי לַעֲזוֹב בְּמְהֵרָה עִיר מְגוּרָתִי...
נִלְאֵיתִי הִתְחַנֵּן, לְשׁוֹנִי מְדֻבָּק מַלְקוֹחָי
וּמֶה פִּשְׁעִי וְחַטָּאתִי? הָהּ, „עִבְרִי אָנֹכִי!"

עיר המלוכה יום ד׳ (2 יאנואר למכפרם).

3 יאנוואר .

לֵאלֹהִים עֹשֶׂה שָׁמַיִם חַיִי בְרוּכָה
אַתְּ עִיר רַבָּתִי עָם , קִרְיַת הַמְּלוּכָה !
עַל אֲשֶׁר בָּנִית בְּקִרְבֵּךְ כַּמָּה שְׁעָרִים
וַתָּאִיר בָּזֶה לָאָרֶץ וְלַדָּרִים . —

מִשַּׁעַר זֶה גֵּרְשׁוּנִי וְאֶל הַשֵּׁנִי הָלַכְתִּי
וּבְרָכוֹת מְבֹרָכוֹת שׁוֹנוֹת לָאֵלִי בֵּרַכְתִּי
„בָּרוּךְ מַתִּיר אֲסוּרִים" וּ„בָרוּךְ שֶׁפָּטָרַנִי"
„בָּרוּךְ שֶׁעָשָׂה נֵס" וּ„בָרוּךְ שֶׁהֶחֱיָנִי" . —

4 יאנוואר.

הַיּוֹם עָמַלְתִּי, הָגִיתִי בְּמִלַּאכְתִּי
הַיּוֹם אָכַלְתִּי, שָׁתִיתִי, בֵּרַכְתִּי
הָלַכְתִּי לָשׂוּחַ בְּשׁוָקִים וּרְחֹבוֹת...
הַיּוֹם חִנְּנִי עִבְרִי וְלֹא אֵדַע מַכְאוֹבוֹת!...

5 יאנוואר.

נכתב במוצש"ק תחת יום השבת.

הַיוֹם עָלוּ עַל לִבִּי מַחֲשָׁבוֹת לָרוֹב
אַךְ אֱמוּנָתִי שָׂרָתִי עֲצָרַתְנִי מִכְּתוֹב
אָבַדְתִּי מַחֲשָׁבוֹת כָּמוֹ אֲכָבְדָה
אַךְ הָעִבְרִי כָּל יָמָיו מֻרְגַּל לַאֲבֵדָה!...

---

6 יאנוואר.

הַיּוֹם הִכַּרְתִּי עַלְמָה, עַלְמָה עֲנִיָּה
עוֹטָה אוֹר כַּשַּׁלְמָה, בָּרָה, יְפֵה־פִיָּה
בָּרָה כַּחַמָּה וְכַמִּגְדָּלוֹת אֲיוּמָה
וְהִיא הֻבִיאָה לִבִּי בְּמָצוֹר וּמְהוּמָה. —

הֲבִיאוֹתִיהָ אֶל בֵּית אִמִּי, אֶל חֶדֶר הוֹרָתִי
וְסִפַּרְתִּי לָהּ מֶה עָזָּה מַה גָּדְלָה אַהֲבָתִי
וְהִיא הִבִּיטָה בְּפָנַי, וַתַּעַן מִלָּה:
הַאֶתֵּן אֶת דּוֹדַי לָעִבְרִי? חָלִילָה! ...

7 יאנוואר .

חָפַצְתִּי הַיּוֹם לִקְרוֹעַ אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי תְּמוֹל
כִּי בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ הֲיָבוֹאוּ דִבְרֵי חוֹל ?
„קָדֵשׁ הוּא עַמִּי בֵּין אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
גַּם דָּתוֹ וּשְׁפָתוֹ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים ! ...

---

* *
*

מַה קָּטָן הוּא הָאָדָם בְּגָדְלוֹ בְּגָאוֹנוֹ
מַה שָּׁפֵל וְנִבְזֶה בַּחֲמָתוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ ! ...
הַשִּׁנָּה וְהַחֵמָה יִשַּׁנּוּ תָּאָרוֹ תְּמוּנָתוֹ
נִבְזֶה הוּא בַּחֲרוֹנוֹ וּבְקוּמוֹ מִשְׁנָתוֹ ! ...

המשורר הנודע ... יבין את אשר כתבתי, אף יזכור ולא ישכח את אשר דבר אז בחמתו בקומו משנתו . — ולכבודו ולהנאתו כתבתי את הטורים האחרונים . —

8 יאנוואר.

„לֹא תָקוּם וְלֹא תִטּוֹר"! תְּצַוֵּנִי תּוֹרָתִי
„תָּקוּם וְתִטּוֹר!" יְצַוּוּ רוּחִי נִשְׁמָתִי:
תָּקוּם וְתִטּוֹר תַּעַן לִבָּתִי הָאֲמוּלָה
תָּקוּם וְתִטּוֹר תִּקְרָא כָּל הַתּוֹלָדָה כֻּלָּהּ!

הַאֲנָקוֹם? הַאֶטּוֹר? הַאֶעְקֹר וַאֲשַׁבֵּר?
אִם אֵין חֶרֶב בְּיַד הַחַיָּלִים אֲנַבֵּר? ...
אֵין לִי קֶשֶׁת וָרוֹמַח, קוֹל וּמִלָּה ...
אַךְ יֵשׁ לִי דְּמָעוֹת, גַּם תְּחִנָּה וּתְפִלָּה!

חִנְנִי מוֹחֵל הַיּוֹם בְּמְחִילָה גְּמוּרָה
לְכָל מִי שֶׁחָטָא נֶגְדִּי גַּם בַּעֲבֵרָה חֲמוּרָה ...
אֱמֶת־טוֹם אָזְנִי לְבַל אֶשְׁמַע אֲשֶׁר יְסַפֵּר
וְסָר עֲוֹן עַדָתִי וְחַטָּאתָם תְּכַפֵּר. —

9 יאנוואר.

אַחִים יְקָרִים נִכְבָּדִים, אַחִים אֲהוּבִים!
קְנוּ מִיָּדִי סְפָרַי בְּעַד אֵיזֶה זְהוּבִים
קְנוּ — וְאֶשְׁלַח אֶת הַכֶּסֶף בִּמְהֵרָה בָּקָרוֹב ...
לְאִמִּי וְאַחְיוֹתַי — וְיֶחְדַּל מִבֵּיתָם הֶעָרוֹב ... —

הַיּוֹם לֹא אָכַלְתִּי אַף מָזוֹן סְעוּדָה אַחַת
כִּי בִטְנִי תִּרְתַּח, תִּקְצַף, תִּרְגַּז וְאֵין נָחַת
הָהּ בֶּטֶן בֶּטֶן, מֵעַיִם וָקֶרֶב
לְמַלְאַךְ הַמַּשְׁחִית אִמְרוּ נָא: „חֶרֶף"!

---

10 יאנואר.

הַיּוֹם קָרָאתִי מַעַל „הָעֵת הַחֲדָשָׁה"
„כִּי הָעִבְרִי לַמְּדִינָה שָׁכֵן רַע וְקָשֶׁה ...
„כִּי עֲלוּקָה הוּא, פַּרְעוֹשׁ הוּא, אוֹכֵל בָּשָׂר וָדָם
„בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. —

חָפַצְתִּי בַּחֲמָתִי אֶת הָעֲלָה לִקְרוֹעַ
יַעַן הֵזִיד בַּעֲדָתִי בְּנִשְׁמָתִי לִנְגוֹעַ ...
חָפַצְתִּי לִקְרוֹעַ אֶת הַנְּבָזָה בְּנַאֲמוֹ
אַךְ הַאֲבַעַר בָּזֶה אֶת הַגָּלָל עַד תָּמוּ? ...

11 יאנוואר .

ויהי בעברי דרך עיר מולדתי היא לבנה
פלטה קסתי את החרוזים האלה . —

תְּמוּנַת בְּנֵי עִירִי כְּתְמוּנַת הַיְפֵה־פִיּוֹת
אֲשֶׁר רֶגַע שׂוֹחֲקוֹת וְרֶגַע בּוֹכְיוֹת...
וְתָאֳרָם וּדְמוּתָם כִּדְמוּת אֱלֶה הַיָּפוֹת
אֲשֶׁר לְיַפּוֹת עוֹד יוֹתֵר הֵנָּן נִכְסָפוֹת ;
לָכֵן יַרְבּוּ לָמוֹ כָּל הַיּוֹם פּוּךְ וְסַמְמָנִים
וְעַל יְדֵי זֶה בְּלֹא עֵת יְתַקְלְקְלוּ הַפָּנִים . —

---

12 יאנואר.

שִׁיר לְמַעֲלוֹת.

הַיּוֹם הָיִיתִי אֶצֶל הַגְּבִיר דָּוִד בֶּן צְבִי *)
הַיּוֹדֵעַ וּמַכִּיר אֶת עֶרְכִּי וּשְׁמִי
וָהוּא קִבְּלַנִי כְּדַרְכּוֹ בְּכָבוֹד וְתִפְאֶרֶת
וַיִּתֵּן לִי מָנָה כְּבוּדָה, כְּבוּדָה וְנֶהֱדֶרֶת
וּמְנַדְּבָתוֹ זֹאת יֹאכְלוּ עֲנִיִּים וְיִשְׂבָּעוּ
וְיָמִים רַבִּים עָנִי וּמַחְסוֹר לֹא יֵדָעוּ. —

2.

בַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת מַעֲלִים נִכְבָּד עָלֶיךָ!
יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עָז לְךָ עַל יֶתֶר אַחֶיךָ! ...
עֵת הֵם יִתְּנוּ שֶׁקֶל בְּעִקְּשׁוּת פֶּה וּלְוּוֹת שְׂפָתַיִם
אַתָּה תִּתֵּן בְּסֵבֶר פָּנִים מֵאָה אוֹ מָאתַיִם
נִדְבָתָם — מָטָר סוֹחֵף — לְקָנוֹת שֵׁם בַּנְּדִיבִים
וְנִדְבָתְךָ תְּרוּוָה לְבָנֵינוּ כְּמַלְקוֹשׁ וּרְבִיבִים! ...

---

*) ה"ה הגביר המשכיל המפורסם מעוז לדל ומחסה לאביון וכו'
Давидъ Гр. Малаисъ.

13 יאנואר.

כָּל חֲפָצַי בֵּיתִי, כָּל כְּלֵי הַחֶדֶר
מְפֻזָּרִים מְפוֹרָדִים בְּלִי מִשְׁטָר וָסֵדֶר
אֵין חֵפֶץ אֶחָד בַּבַּיִת, בַּמָּכוֹן
אֲשֶׁר יַעֲמוֹד הָהּ עַל מְקוֹמוֹ הַנָּכוֹן
בִּמְקוֹם הַסַּפְסָל מְנוֹרָה עוֹמֶדֶת
וּבִמְקוֹם הַשֻּׁלְחָן מִטָּה נוֹדֶדֶת. —

כָּכָל חֲפָצַי בֵּיתִי, כְּכָל כְּלֵי הַחֶדֶר
מְפֻזָּרִים רַעְיוֹנַי בְּלִי מִשְׁטָר וָסֵדֶר
אֵין רַעְיוֹן אֶחָד בְּמִשְׁכַּן רוּחִי וּלְבָבִי
אֲשֶׁר יַעֲמוֹד עַל מְקוֹמוֹ בְּבֵיתִי וְנָוִי
בִּמְקוֹם תַּאֲוַת הַחַיִּים — אֱמוּנַת אֵל עוֹמֶדֶת
בִּמְקוֹם אַהֲבַת עַמִּי — אַהֲבַת אֶרֶץ מֻלֶדֶת. —

14 יאנוואר .

אֵין פְּרוּטָה בְּבֵיתִי , אֵין עֲבוֹט, אֵין שַׂלְמָה
וְהַשׁוֹטֵר יִלְחָצֵנִי וּמֵעִיר יְגָרְשֵׁנִי
וְאִלְמָלֵא נַנְדִי, אָמְרוּ, הַוָּה פַּלְחָא לְצַלְמָא
"עֲנֵנִי אָב הָרַחֲמָן , עֲנֵנִי נָא עֲנֵנִי !"...

עַל עֶרֶשׁ דְּוָי יָמִים רַבִּים שׁוֹכֶבֶת
זֹאת אִשְׁתִּי הַיְקָרָה , מְשׁוּשִׁי וְאוֹר עֵינִי ;
לִי אֵין מָנוֹס מִשּׁוֹטֵר וְלָהּ--מִמָּוֶת ;
"עֲנֵנִי טוֹב וּמֵטִיב , עֲנֵנִי נָא עֲנֵנִי !" ...

בָּנַי יִשְׁאֲלוּ לַלֶּחֶם וָאָיִן
וְהַקֻּפָּה גַּם אֹתִי לַמִּשְׁפָּט תִּדְרְשֵׁנִי ;
וְהַשּׁוֹטֵר הָהּ לְכָתְּנְתִּי יִשָּׂא עָיִן ...
"עֲנֵנִי סוֹמֵךְ נוֹפְלִים , עֲנֵנִי נָא עֲנֵנִי !"...

קרית המלוכה .

15 יאנואר.

עת אֶרְאֶה רְדִיפַת עַמִּי בְּעִיר הַבִּירָה,
אָז כִּנּוֹרִי וְנִבְלִי לְאֵבֶל אָעִירָה;

וְעֵת אֶשְׁמַע כִּי בַעֲדוֹ אֵין כָּל מָעוֹן וְדִירָה,
אָז אָנֹכִי לְעַמִּי וּלְצָרוֹתָיו אָשִׁירָה...—

וְעֵת אֶחְזֶה כִּי הַשּׁוֹעֵר *) הַגְּדוֹלָה וְהַגְּבוּרָה,
אָז אַנְעִים זְמִרוֹת לְאֶגְרוֹף וְלִמַּטְאַטֵא אָשִׁירָה. —

וְעֵת עַמִּי יֹסֵב בַּיִת כְּדֶלֶת עַל צִירָה,
אָז אָנֹכִי לְעַמִּי וּלְעָנְיוֹ אָשִׁירָה.

וְעֵת יֵצֵא רָשָׁע בְּהִשָּׁפְטוֹ כְּלִי דְרִישָׁה וַחֲקִירָה,
אָז אָקַח כִּנּוֹרִי וּמֵתֵי עוֹלָם אָעִירָה...

---

*) דוואָרניק בלע"ז.

16 יאנוואר .

וְעַת יַחְלִיטוּ כִּי מַזִּיק הוּא עַמִּי וְטָעוּן שְׁמִירָה
אָז אָנֹכִי לְעַמִּי וּלְסַבְלָנוּתוֹ אָשִׁירָה . —

וְעַת יִשְׁנָאוּהוּ יְבַזּוּהוּ, כַּשִּׁפְחָה, כַּגְּבִירָה
אָז יֵחוֹם בִּי לְבָבִי וְשִׁירִי אֶבֶל אַחְבִּירָה . —

וְכָל עוֹד הַמְּדִינָה אֱמוּנַת לְבָבוֹ לֹא הִכִּירָה
יִבְכֶּה לְבָבִי עַל גּוֹרָלוֹ וְאֶבֶל אָעִירָה . —

וְעַל בְּנֵי עַמִּי הַמְּמַלְּטִים נַפְשׁוֹתָם בִּכְפִירָה
עֲלֵיהֶם לֹא אָשִׁירָה כִּי אִם אֶקְרָא: "כָּל חֲמִירָא!" *)

*) ר"ל „לבטל ולהוי כעפרא דארעא" . —

17 יאנואר.

מִי מֵאָתָּנוּ לֹא הִרְבָּה מִלִּים וּדְבָרִים
בְּתִקְוָתוֹ לְרַפֵּא שֶׁבֶר בְּנֵי עַמּוֹ הַיְקָרִים?

מִי מֵאָתָּנוּ לֹא כָתַב אֵיזֶה מַאֲמָרִים
בְּתִקְוָתוֹ לְרַפֵּא שֶׁבֶר בְּנֵי עַמּוֹ הַיְקָרִים?

מִי לֹא הִרְבָּה לַהַג עַל מִלַּמְּדָיו וְעַל הַחֲדָרִים
בְּתִקְוָתוֹ לְרַפֵּא מְשׁוּבַת בְּנֵי עַמּוֹ הַיְקָרִים?

* * *

אַךְ הַנִּסָּיוֹן הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדְּרִים
הוֹרָנוּ כִּי עוֹד לֹא נִרְפְּאוּ אַחֵינוּ הַיְקָרִים.

„כִּי לֹא בְמִלִּים יָפִים וְלֹא בְמַאֲמָרִים נֶהְדָּרִים
נוּכַל לְרַפֵּא שֶׁבֶר בְּנֵי עַמֵּנוּ הַיְקָרִים.

18 יאנוואר.

בְּמַעֲשֶׂה, בְּמִפְעָל, בְּעֵצָה וּבְתַחְבּוּלוֹת הַגְּבָרִים
נִרְפֶּא בָּקְרוֹב שֶׁבֶר בְּנֵי עַמֵּנוּ הַיְקָרִים.

בְּעֶזֶר גִּבּוֹרֵינוּ הַגְּדוֹלִים, הָרוֹזְנִים וְשָׂרִים
נַצְלִיחַ לְהָבִיא תְּרוּפָה לְאַחֵינוּ הַיְקָרִים.

הָבוּ כֶּסֶף, הָבוּ אַחְדוּת, עֵצָה וְסִפָּרִים *)
אָז תִּרָפְאוּ בָּקְרוֹב שֶׁבֶר אַחֵינוּ הַיְקָרִים! ...

ר י ג א.

---

*) ט ו ב י ם הכר מן הכפר ודו"ק.

19 יאנואר .

הִנֵּנִי מִתְנַשֵּׂא מִתְפָּאֵר בְּלִבָּבִי
כִּי אֶכְתּוֹב וְאָשִׁיר בְּעַד אַחַי בְּנֵי אָבִי . —

אֶתְנַשֵּׂא כִּי נָפַל חֶבְלִי בַּנְּעִימִים
לָשִׁיר בְּעַד אַחַי הַיְשָׁרִים וְהַתְּמִימִים . —

לִבִּי יִכְאַב עֵת אַכְאִיבֵם בְּדָבָרַי
עֵת אֶגַּע בְּכִבּוֹדָם בְּשִׁירַי בְּמַאֲמָרַי . —

גַּם עֶרְכָּם וְעֶרְכִּי הִנֵּנִי מַכִּיר לְמַדַּי
וְאֵדַע כִּי מְאֹד נַעֲלִים הֵם בְּרוּחָם עָלַי . —

וְאִם ה׳ נָתַן לִי עֵט וּלְשׁוֹן לְמוּדִים
הַאֶשְׂתַּרֵר בָּזֶה עַל אַחַי הַיְהוּדִים ? ...

20 יאנואר.

בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית הִיא בַת־שִׁירָתִי
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית כִּרוּחִי וְנִשְׁמָתִי ...
בְּלִי תַכְלִית כְּהָאַהֲבָה, כְּאַהֲבָה וָחַיִים
בְּלִי תַכְלִית כְּחַיּוֹצֵר בּוֹרֵא שָׁמַיִם. —

בְּלִי תַכְלִית הִיא שִׁירָתִי, שִׁירָתִי הָאֲמוּלָה
בְּלִי תַכְלִית כְּהַבְּרִיאָה וּכְהַתּוֹלָדָה בָּהּ ...
בְּלִי תַכְלִית כְּהָאָדָם הַמְּכֻנֶּה „בְּחִיר הַיְצוּרִים"
זֶה צַדִּיק בַּבְּכִיר הַמְּחוֹלֵל וּמוֹלִיד יְסוּרִים. —

21 יאנוואר.

הִנְנִי כוֹתֵב הַיּוֹם כּוֹתֵב וּמוֹחֵק
גַּם עֵינַי מְלֵאוֹת דְּמָעוֹת וְהַפֶּה שׂוֹחֵק...
וְאֵת חָפַצְתִּי לִכְתּוֹב זֹאת לֹא אֶכְתֹּבָה
כִּי רַעְיוֹנַי רָחֲקוּ וְהַצָּרָה קְרוֹבָה. —

מָחָר בַּבֹּקֶר עֵת עוֹד אֶשְׁכַּב עַל מִטָּתִי
יָבוֹא הַשּׁוֹמֵר וְיִשְׁאָלֵנִי עַל תְּעוּדָתִי,
עַל תְּעוּדָתִי, עַל אֱמוּנָתִי, עַל כָּל שְׁאָר מְלַאכְתִּי
וְהַפְּרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה יָרִיק מֵאַמְתַּחְתִּי. —

לָכֵן הִנְנִי כוֹתֵב הַיּוֹם כּוֹתֵב וּמוֹחֵק
גַּם עֵינַי מְלֵאוֹת דְּמָעוֹת עֵת זֶה הַפֶּה שׂוֹחֵק
וְאֵת אֲשֶׁר חָפַצְתִּי לִכְתּוֹב, זֹאת לֹא אֶכְתֹּבָה
כִּי רַעְיוֹנַי רָחֲקוּ מֶנִּי וְהַצָּרָה קְרוֹבָה!

קריית המלוכה. —

---

22 יאנוואר .

בקרית המלוכה .

אִם לֹא אֶטְבַּע הַיּוֹם, אִם לֹא אֵרֵד הַבּוֹרָה
אָז אֵלֵךְ וְאֶמְכּוֹר מָחָר אֶת הַבְּכוֹרָה...
לֹא בְּעַד נְוִיד עֲדָשִׁים, לֹא בְּעַד נַעֲלַיִם
כִּי אִם בְּעַד חֻפְּשִׁי, בְּעַד חֹפֶשׁ הַחַיִּים
בְּעַד הַרְשָׁיוֹן לָגוּר בְּקִרְיַת הַמְּלוּכָה
וּבְעַד הַצֶּדֶק לֵישֵׁב וְלִישַׁן בְּמְנוּחָה .

---

23 יאנוואר .

אִם צָרוֹת עַמְּךָ לֹא נָגְעוּ עַד לְבָבֶךָ
אָז לַשָּׁוְא יִקָּרֵא שֵׁם „עִבְרִי" עָלֶיךָ ;
אִם לֹא תִקַּח חֵלֶק בִּכְאֵבוֹ וּבְאַנְחוֹתָיו
אוֹת הוּא כִּי לֹא תֵדַע יִחוּסוֹ וְכָל קוֹרוֹתָיו.

אַל תִּתֵּן לִבְּךָ לְדִבְרֵי שׂוֹנְאָיו מְנַדָּיו וְקָמָיו
אַךְ קְרָא בְשׂוּם לֵב סִפְרֵי קוֹרוֹתָיו וְדִבְרֵי יָמָיו
אָז תּוּכַל לְהִתְנַשֵּׂא לְהִתְפָּאֵר כָּל יָמֶיךָ
כִּי שֵׁם הַמְּפוֹרָשׁ „עִבְרִי" נִקְרָא גַם עָלֶיךָ.

גָּדוֹל עַמְּךָ וְחָזָק, נִשָּׂא מֵאֵין כָּמֹהוּ
קָטָן הוּא, חַלָּשׁ הוּא, שָׁפָל הוּא וְחַי בַּתֹּהוּ
זַכְּאַי הוּא, צַדִּיק הוּא, יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
„מַלְוֶה בְרִבִּית וְרַמְאַי הוּא, וְעַל כָּל סְבִיבָיו נוֹרָא!"...

בכנויי כבוד כאלה יכנוהו האדונים סובאָרין, ליוטאָסטאנסקי וחבריהם .

24 יאנוואר.

הַשְׁפִּיעַ נָא עַמִּי, הַשְׁפִּיעַ לִי רַק
מִבְּהֵמָה וְחַיָּה מִן הַבָּא בְּיָדֶךָ;
אַךְ הַרְשֵׁנִי נָא עַמִּי הַרְשֵׁנִי נָא
לְהָרִיקָהוּ בְּשֶׁטֶף בִּפְנֵי צוֹרְרֶיךָ. —

אַךְ אִם גַּם יֵרֵד רַק מִן הַשָּׁמַיִם
כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה חֹדֶשׁ יָמִים
לְלוּטֶסְטַנְסְקִי וְסוּבָרִין אַךְ יִהְיֶה דַּי
אַךְ לֹא לְכָל הַצוֹרְרִים וּלְכָל הַקָּמִים. —

25 יאנואר.

בבית מועד לכל חי *)

1.

פֹּה בְּבֵית מוֹעֵד, עַל שְׂדֵי הַקְּבָרִים
יָנוּחוּ מֵרָגָם וְיָגוֹנָם
עַצְמוֹת אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים
אַחַר כְּלוֹת מֹחָם, לְשַׁדָּם, וְאוֹנָם. —

2.

אֵין פְּרִסְטַב בִּשְׁאוֹל, קְוַרְטַלְנִיק בַּקֶּבֶר
אֵין שׁוֹטֵר, אֵין נוֹגֵשׂ, אֵין כּוֹרֵה שׁוּחָה...
אֵין גֵּרוּשׁ, אֵין כֶּלֶא, אֵין שׁוֹד וָשֶׁבֶר
וְהַיְהוּדִים כַּנּוֹצְרִים פֹּה יִמְצְאוּ מְנוּחָה. —

*) את השיר הזה כתבתי בבקרי בפיטרבורג את הבית מועד לכל חי בפעם הראשונה. —

26 יאנוואר.

3.

עַל דָּתְךָ אֱמוּנָתְךָ לֹא יִשָּׁאֲלוּךָ
מְקוֹר כָּל הַפְּגָעִים הַצָּרוֹת וְהָרָעוֹת;
וּמִקְרַית „בְּכוֹר שָׂטָן" לֹא יְשַׁלְחוּךָ
כְּמוֹ מִקְרַית „פִּיטָר" בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת. —

4.

גַּם פֹּה יֵשׁ שׁוֹטִים אֱוִילִים נִבְעָרִים
אַךְ הָאֱוִילִים אִוַּלְתָּם מַרְגִּישִׁים;
וְעֵת הַחֲכָמִים מִתְוַכְּחִים בִּדְבָרִים
אָז הָאֱוִילִים *) שׁוֹמְעִים וּמַחֲרִישִׁים. —

. . . . . .
. . . . . .

5.

גַּם פֹּה בִּשְׁאוֹל מַטָּה בְּעֹמֶק הָאֲדָמָה
יֵשׁ רֻדַּקְתּוֹרִים, סוֹפְרִים, גַּם קוֹרְאִים וְעָם;
אַךְ פֹּה שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה, אֵין רִיב וּמִלְחָמָה
וְאֵין מִי יֹאמַר: „הַיְהוּדִים צְרִיכִים לְדָם!" **).

*) החרוזים הללו יבין מרדכי בן הלל הכהן וכל כת דיליה. —
**) הכהן הנוצרי ליוטאָסטאנסקי והנסיך גאליצין במאמריהם וספריהם. —

27 יאנוואר .

הִנְנִי לְהַקְרִיב חַיַי בְּעַד עַמִּי ,
אָשְׁרִי וְחָפְשִׁי וְכָל אֲשֶׁר אִתִּי ;
כִּי לְחָיוֹת וְלָמוּת בְּעַד עַם כָּזֶה
זֶה הוּא הָאשֶׁר הָאֲמִתִּי . —

וְאִם אַחַר מוֹתִי בָּנַי יִרְעָבוּ
אִם אַךְ בִּבְשָׂרָם לֹא יִשְׂלַח רָזוֹן —
בָּטוּחַ אָנֹכִי כִּי עַמִּי זֶה
לֹא יַעֲזֹבֵם בְּלִי לֶחֶם וּמָזוֹן . —

28 יאנואר.

עָנִי וְדַל הִנְּךָ עַמִּי
וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָךְ וְתוֹמֵךְ;
חַלָּשׁ וְנוֹפֵל הִנְּךָ עַמִּי
וְאֵין סוֹעֵד לָךְ וְסוֹמֵךְ. —

בַּצָּרָה וּבַשִּׁבְיָה עַמִּי עַמִּי
הִנְּךָ נָתוּן כָּל יָמֶיךָ;
וּמִי יְדַבֵּר דָּבָר בַּעֲדֶךָ
אוֹ מִי בְּאֻבְלְךָ יְנַחֲמֶךָ? ...

לִבִּי לִבִּי לְעַמִּי יִזְעַק,
מֵעַי מֵעַי עַל חֲלָלָיו;
לְכִנּוֹר נִשְׁבָּר נִדְמֶה עַמִּי
וְלֵב נִשְׁבָּר יְנַגֵּן עָלָיו! ...

29 יאנוואר.

לוּ הָיִיתִי בְּעַמִּי נָדִיב וּגְבִיר
אָז לֹא חָשַׁבְתִּי וְלֹא בָּחַבְתִּי שִׁיר,
לוּ הָיִיתִי שׂוֹטֶה, פֶּתִי אוֹ אֱוִיל
אָז כְּכָל אַחַי שָׂמַחְתִּי אֲנִי גִיל;
לוּ שָׂנֵאתִי עַמִּי כְּכָל בְּנֵי אָבִי
אָז כֹּה לֹא הִרְחִיבוּ צָרוֹת לִבָּבִי
לַחֲשׁוֹב חֶשְׁבּוֹנוֹת; לוּ לֹא אָהַבְתִּי
אָז לֹא יָדַעְתִּי כַּמָּה רָעַבְתִּי ...
לוּ לֹא הִכַּרְתִּי תֵּבֵל וְשֹׂכְנֵי חֶלֶד
אָז בֶּן מֵאָה שָׁנִים הָיִיתִי כְּיָלֶד;
לוּ תַּחַת לִנְשֹׁךְ לְחַבֵּק לָמַדְתִּי
אָז בְּעֵינֵי מְבַקְּרֵי חִנִּי לֹא אָבַדְתִּי ...
לוּ מֵחֹמֶר יָכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹת גּוֹלֶם
אָז לֹא הָיִיתִי עוֹד עֶבֶד לָעוֹלָם ...
לוּ הָיוּ לִי אֵיזֶה פְּרוּטוֹת בְּאַמְתַּחְתִּי
אָז בִּגְדֵי בַּעֲבוּט בֶּטַח לֹא הֻנַּחְתִּי
וְלוּ לֹא רָעַבְתִּי אֲנִי וּמִשְׁפַּחְתִּי
שִׁירַי אֱלֹהַּ הַחוּצָה לֹא שָׁלַחְתִּי. —

30 יאנוואר .

גַּם הַגְּבִירִים שֶׁאַחַר בִּצְעָם לִבּוֹתֵיהֶם פּוֹנִים
גַּם גְּבִירִים אֵלֶּה מְלֵאִים מִצְוֹת כָּרִמּוֹנִים
גַּם הָאַחִים מַלְ—ל הָעַזִּים שֶׁבָּאֲדוֹנִים
גַּם הֵם וְדוֹגְמֵיהֶם מְלֵאִים מִצְוֹת כָּרִמּוֹנִים;
גַּם הַסּוֹחֲרִים שֶׁעַל נְשׁוֹתֵיהֶם יְבַקְּשׁוּ קוֹנִים
גַּם הֵם וּבְנֵיהֶם מְלֵאִים מִצְוֹת כָּרִמּוֹנִים;
גַּם עַזֵּי דוֹרֵנוּ הַמִּתְעָרְבִים עִם שׁוֹנִים...
גַּם הֵם מְלֵאִים מַעֲשִׂים וּמִצְוֹת כָּרִמּוֹנִים;
גַּם סוֹפְרֵינוּ . . . . . הַזֵּדוֹנִים
גַּם בְּנֵי בוּז אֵלֶּה מְלֵאִים מִצְוֹת כָּרִמּוֹנִים
כִּי כְּלַל גָּדוֹל הוּא בַּתּוֹרָה בַּנְּבִיאִים, בַּכְּתוּבִים
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִם גַּם חָטְאוּ בְּרוּרִים הֵם וַאֲהוּבִים. —

31 יאנוואר.

מִשְׁפָּנִי כְּעוֹלְמִי קָטָן וָצַר
וּבְצָרוֹת לְבָבִי לֹא יִתְעָרֵב זָר. —

אֵין דּוֹאֵג בַּעֲדִי אֵין חֹלֶה עָלַי;
וּמַה אֶתְאוֹנֵן? דַּי לִי בַּאֲשֶׁר אֲנִי חַי! ...

* * *

עִם שִׁשָּׁה בָּנִים חוֹלִים וְחַלָּשִׁים
הִנְנִי יוֹשֵׁב וְנָר בְּאֹהֶל שֶׁל קְרָשִׁים;

חָלְיָם וּמַכְאוֹבָם אֲנִי נוֹשֵׂא וְסוֹבֵל
וּבְדֶמַע וְדָם אֶת עֲטֵי הִנְנִי מוֹבֵל,

1 פעוראל.

הִגְנִי מוֹבֵל אֶת עֵטִי בְּדֶמַע וָדָם
מוֹבֵל בִּלְבָבִי וְלֹא אוֹצִיאֶהוּ מִשָּׁם. —

כִּי אֵין דּוֹאֵג בַּעֲדִי וְאֵין חוֹלֶה עָלַי
וּמַה אֶתְאוֹנֵן? דַּי לִי בַּאֲשֶׁר אֲנִי חַי! ...

וּמִשְׁכָּנִי בְּעוֹלָמִי קָטָן וָצַר
יַעַן בְּצָרוֹת לְבָבִי לֹא הִתְעָרֵב זָר. —

ב' ג' א.

2 פעוראל .

1.

בְּפִיטֶר הַהוּמִיָּה מְלֵאָה תְּשׁוּאוֹת וּמְהוּמָה
אֲשֶׁר בָּהּ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא נֶחְשַׁב מְאוּמָה—
בָּהָעִיר הַזֹּאת עוֹד לֹא נִרְאָה שֶׁקֶל בְּאַמְתַּחְתִּי
וְלְאִשְׁתִּי וְלִבָּנַי גַּם פְּרוּטָה לֹא שָׁלַחְתִּי. —

2.

בְּהָעִיר אֲשֶׁר אֲנָשֶׁיהָ בְּמִיטַב כַּסְפֵּיהֶם
יְשַׁלְּמוּ שֶׁקֶל בֶּעָד פֶּרִי לְמַלְאוֹת תַּאֲוֹתֵיהֶם
בָּהָעִיר הַזֹּאת—הָהּ אֵלִי, הָהּ שׁוֹכֵן שָׁמַיִם
הִנְנִי רָעֵב לַלֶּחֶם וְצָמֵא לַמַּיִם! ...

3.

בָּהָעִיר אֲשֶׁר תּוֹשְׁבֶיהָ כַּנְּכָרִים כָּרוּסִים
נוֹסְעִים בְּטֶרְכָּבוֹת אוֹ רוֹכְבִים עַל סוּסִים
בָּהָעִיר הַזֹּאת הָהּ אֵלִי שׁוֹכֵן שָׁמַיִם
הִנְנִי הוֹלֵךְ בְּרַגְלַי יָחֵף בְּלִי נַעֲלַיִם. —

4.

בְּהָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ סוֹפְרִים יִמְצְאוּ מְחִיָּתָם בְּרֶוַח
וְעַל מַאֲמָרֵיהֶם יִמְצְאוּ קוֹנִים בְּתוֹדָה וָשֶׁבַח
בְּעִיר כָּזֹאת לֹא אוּכַל לָגוּר כְּסוֹפֵר . . . . וְרָעִים
אַךְ עָלַי לִהְיוֹת חַיָּט, רַצָּן, אוֹ עוֹשֶׂה כּוֹבָעִים. —

5.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

6.

מְסָפְקוֹי לֹא פַּעַם וּשְׁתַּיִם גֵּרְשׁוּנִי
וּבְפִיטֶר הַמָּמוּנִי, מְנוּחָה הִדְרִיכוּנִי,
וְאִם עוֹד יוֹסִיפוּ לְגָרְשֵׁנִי מִקְרַית הַמְּלוּכָה
אָז אֵלֵךְ אֶל גַּלֵּי נָהָר „נִיוַה" וְאֶמְצָא לִי מְנוּחָה!...

קרית המלוכה, קרית הנה פיטר.

4 פעוראל.

1.

עוד לֹא הָפַכְתָּ עוֹרְךָ יְהוּדִי יְלִיד אַיָּלוֹן
עוֹד עַל פָּנֶיךָ יָלִינוּ כְּלִמָּה וְקָלוֹן;
עוֹד לֹא נִשְׁתַּנּוּ פָּנֶיךָ, עוֹד הִכַּרְתִּיךָ...
עוֹד אֶרְאֶךָ עַתָּה כְּמוֹ אָז רְאִיתִיךָ...
גַּם הַיּוֹם אֶרְאֶךָ בְּתֹאַר גַּדִּי בֶּן סוּסִי...
כְּמוֹ רְאִיתִיךָ אָז בִּימֵי נְעוּרַי יַלְדוּתִי —

2.

עוֹד שֶׁבַע פְּעָמִים בַּיּוֹם הִנְּךָ מִתְפַּלֵּל,
עוֹד הִנְּךָ מְחָרֵךְ וּמְגַהֵץ, מְחַלֵּל וּמְקַלֵּל,
עוֹד תַּכֶּה אִשְׁתְּךָ בַּיּוֹם שֶׁבַע עַל חַטָּאתָהּ
וּבַלַּיְלָה תָּבוֹא לְבַקְּרָהּ וּלְקַיֵּם „עוֹנָתָהּ"...
עוֹד יְדֵי הַפּוֹלַנִי מְנַשֵּׁק הִנְּךָ
וּבְנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית תִּתֵּן אָכְלֶךָ!...

3.

חִנּוּךְ רַע וּמַר עוֹד יוֹשֵׁב בְּקִרְבֵּךְ
וּמִתְעָרֶה כְּאֶזְרָח רַעֲנָן בְּבָתֵּי מִדְרָשֶׁיךְ,
עוֹד תַּלְמוּד לְגָרְשׁ וּלְקַדֵּשׁ, „כַּלָּה" וְ„גַדָּה"
וּלְקַפֵּד בָּאוֹרֵג חַיֵּי בְּנוֹת יְהוּדָה;
עוֹד גְּרוּשׁוֹת וַחֲלוּצוֹת וְנָשִׁים עֲגוּנוֹת
עַל יְדֵי הַחִנּוּךְ הָרַע בַּצָּרָה נְתוּנוֹת!...

4.

בְּנוֹתַיִךְ הַיְקָרוֹת עוֹד מוּחָרוֹת וּמוּכָּרוֹת
וְאֶת כְּבוֹדָן—זֶה עָשְׂרָן—הָהּ עוֹד מְחֻלָּלוֹת וְעוּכָּרוֹת
וּבְכָל רְחוֹב וְחָצֵר כְּבָכָל בָּתֵּי מָלוֹן
תִּמְצָא סוֹבְבוֹת שׁוֹבְבוֹת מִבְּנוֹת אַיָּלוֹן
וּכְבוֹד כָּל בַּת מִבְּנוֹת לִבְנָה אֵינֶנּוּ פְּנִימָה
כִּי זֶה דַּרְכָּן מֵעוֹדָן, מִיָּמִים יָמִימָה. — ...

5.

אִמּוֹתַיִךְ, נְשׁוֹתַיִךְ, עוֹד יוֹשְׁבוֹת בַּחֲנוּתָן
(וְאַתָּה „יוֹשֵׁב בָּטֵל" עוֹד תִּתְפָּרְנֵם בְּזִכּוּתָן ...)
עוֹד לֹא תֵבוֹשׁ לָקַחַת מִיָּדָן פְּרוּטוֹת וַאֲגוֹרוֹת
וּלְנַדְּרָן לְ„מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים", בְּעַד סִפְרֵי תּוֹרוֹת ...
לִישִׁיבוֹת מַכְאִיבוֹת, לְנִשְׁמַת מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס
הַקְּשִׁים תָּמִיד לְיִשְׂרָאֵל כְּמַפַּחַת וּשְׁאֵת ... —

* * *

קַלְלֵנִי, חָרְפֵנִי, שִׁפְכִי עָלַי כָּל חֲמָתֵךְ,
הָרְגֵנִי נָא הָרֹג וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעָתֵךְ ...
דְּקָרֵנִי בַּחֲנִיתֵךְ, בְּלִשּׁוֹנֵךְ, בְּעֵט, בַּחֶרֶב,
אַךְ לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית חַיִּךְ אֱמוֹר נָא: „הֶרֶף!"
קַח נַפְשִׁי וּכְבוֹדִי כַּאֲשֶׁר הִסְפַּנְתָּ מִנְּעוּרֶיךְ
וְהַשְׁמִיעֵנִי בְּקִבְרִי כִּי שִׁנִּיתָ סֵדֶר חַיֶּיךְ! ...

7 פֵּעווראל.

על מות אחד מידידי הסופר המפורסם ...N

בְּלִי נַחַת חָיִיתָ
וּבְלִי צַעַר מַתָּ;
חַיִּים לֹא רָאִיתָ
בָּאָרֶץ פֹּה מַטָּה. —

סוֹפֵר בִּשְׂפַת עִבְרִי
חָיִיתָ פֹּה בְּחָלְדִּי
עָנִי עַד הַקֶּבֶר
וּכְסִיל מִיּוֹם הִוָּלְדִּי ... —

בְּעַד עַמְּךָ כָּתַבְתָּ
וְאֶת עַמְּךָ אָהַבְתָּ ...
כָּתַבְתָּ, רָעַבְתָּ
וְחַיֶּיךָ הִקְרַבְתָּ. —

עַל שְׁלָחָנִי—אֲשֶׁר רַגְלָיו נָדוֹת וְנָעוֹת
עוֹמֵד הוֹלֵךְ וְדוֹפֵק מוֹרֶה הַשָּׁעוֹת,

יַרְאֵנִי יַזְכִּירֵנִי רְגָעַי, שָׁעוֹתַי
לְבַל אֲבַלֶּה בַּתֹּהוּ יָמַי וּשְׁנוֹתַי...

רוּחוֹ נֶאֱמָנָה אִתִּי כְּמֵאָז וּכְמִלְּפָנִים
כְּעֶבֶד נֶאֱמָן יַעַבְדֵנִי זֶה רַבּוֹת בַּשָּׁנִים.

כֹּה יַעַבְדֵנִי, יוֹרֵנִי עִתּוֹ וּזְמַנּוֹ
עַדִּי יִשָּׁבֵר שְׁלָחָנִי יִוָּתֵר עַל כַּנּוֹ;

עַדִּי יִפּוֹל מֵעַל הַשֻּׁלְחָן עַדִּי יִשָּׁבֵר כַּחֶרֶס
תִּהְיֶה רוּחוֹ אִתִּי נֶאֱמָנָה מִבְּלִי רוּחַ אַחֶרֶת.

9 פעוראל.

עַדֵי יִתְפָּרְקוּ חוּלְיָו, גַּלְגַּלָּיו, אוֹפַנָּיו,
עַדֵי יִשָּׁבֵר וְיִנָּתֵן בִּידֵי מְעַנָּיו ... *)

דְּעוֹתָיו בְּקִרְבּוֹ אֵינָן נָדוֹת וְנָעוֹת
כִּי אָדָם אֵינֶנּוּ—מוֹרֶה הַשָּׁעוֹת.—

ריגא, שנת תרל"א.

---

*) מְעַנָּיו, הלא הם העובדים עבודתם נכריה עבודתם המוכנים בשם „עושי מורה שעות" („אוהר מאכער").

10 פעוראל.

לוּ־יָדַעְתְּ עַמִּי מַה גָּדְלָה לְךָ אַהֲבָתִי
אָז לֹא יָצָאתְ בְּחֻמָּה שְׁפוּכָה לִקְרָאתִי.

לוּ קָרַעְתְּ סִגּוֹר לִבָּבִי, כְּלָיוֹת וָקֶרֶב
אָז עַל מִזְבַּח כְּבוֹדִי לֹא הֲגִיפוֹתְ חֶרֶב ....—

לוּ קָרָאתְ כָּל שִׁירַי בְּמָתוֹן וּבְנַחַת
לֹא בַּעֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בִּנְשִׁימָה אַחַת ...

לוּ חֻבַּנְתְּ לִסְפּוֹר אוֹתִיוֹת, הָבֵן כָּל מִלָּה
אָז נָקִי וְצַדִּיק לֹא הָרַגְתְּ, חָלִילָה! ...

11 פעוראל.

אַךְ מַה אֶעֱשֶׂה לְךָ וּכְבַר הִסְבַּנְתָּ מִנַּעַר
לִדְרוֹשׁ כָּל דָּבָר כִּרְצוֹנְךָ—לְשַׁנּוֹת הַתֹּאַר ...

תִּדְרוֹשׁ תְּלִי תְלִים עַל כָּל אוֹתָר וּמִלָּה
תְּשַׁנֶּה פְּנֵי הָרַעְיוֹן וְתָהֹגֶּה מִן הַמְּסִלָּה ...

הֲתִשְׁמַע דְּבָרַי אִם לֹא תִשְׁמַע דְּבָרֶיךָ,
אִם נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע תַּקְדִּים כָּל יָמֶיךָ? ...

וְאִם בְּלֹא דַעַת יָצְאוּ רֹב דְּבָרֶיךָ מִפִּיךָ
שָׂגִיתָ הָהּ גַּם הַפַּעַם—וְעִמְּךָ הַסְּלִיחָה ... —

12 פעוראל.

דּוּמִיָּה חֲרִישִׁית בְּלִבָּבִי, אֵין סוֹפָה וָסַעַר
כָּמוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחַר נְעִילַת הַשַּׁעַר.

דּוּמִיָּה חֲרִישִׁית בְּלִבָּבִי כְּמוֹ בָעֵמֶק, בַּגַּיְא
דּוּמִיָּה שְׁאִיָּה כִּבְבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. —

דּוּמִיָּה שְׁאִיָּה בְּלִבָּבִי הַסּוֹבֵל אֶת הַכֹּל
דּוּמִיָּה וַחֲשֵׁכָה נִצַּחַת כְּבַקֶּבֶר, בִּשְׁאוֹל. —

ריגא.

13 פעוראל.

הַיוֹם רָעַבְתִּי – בְּמָלֵא רוֹחַב הַמִּלָּה
וְשִׁירִים פָּתַבְתִּי ... שִׁירֵי רִגָּה וְגִילָה ;
כֹּה תָּשִׁיר הַצִּפּוֹר בַּשְּׁבָיָה בְּיוֹנָה
וְכֹה יָשִׁיר צוֹעֲנִי עֵת בִּטְנוֹ תָּחוֹשׁ רַעֲבוֹנָה.

בְּעֵירוֹם וְחֹסֶר כֹּל הָהּ הִנְנִי קַיָּם וָחַי
וְאֵין הוֹאִיל בְּעַד קִיּוּמִי, אֵין חוֹלֶה עָלַי ;
כֹּה יְרַעֵב כָּל חַי, כֹּה תִּרְעַב כָּל בְּהֵמָה
אִם אֵין כָּל בְּעָלִים וַאֲדוֹנִים לָהֶמָּה. —

„אוי לי ואוי לך!"...

והיה שירי זה ועקיצתו קדש
לכל גביר ונריב מגבירי ונדיבי
עמי אשר לשמם ולזכרם
תאות נפשי...

אוי לי כי עָלַי לִכְתוב בַּעֲדֵךְ סְפָרִים חִבּוּרִים
וְאוי לָךְ—כִּי חֲבִיבִין עָלַיִךְ אֵלֶּה הַיְסוּרִים... —

אוי לי כי עָלַי לְגַלּוֹת לַמּוֹטָר אָזְנֵךְ
וְאוי לָךְ—כִּי מִפִּי תִּשְׁמַע חֶרְפָּתֵךְ... —

אוי לי כי בְּעַד עֲמָלִי אֶקַּח מִמֵּךְ נְדָבָה
וְאוי לָךְ—כִּי לָמָּה לָךְ סִפְרִי—נֶפֶשׁ רְחָבָה!...

אוי לי כי אֶאֱהָבֵךְ אַהֲבָה נִצַּחַת
וְאוי לָךְ—כִּי בְאַהֲבָתִי לֹא תִמְצָא נַחַת. —

אוי לי כי אֶדָּעֵךְ... אֵדַע כָּל דְּרָכַיִךְ...
וְאוי לָךְ—כִּי לֹא תֵדַע אֶת עַצְמֵךְ, עֶרְכֵּךְ...

15 פעווראל .

אוי לי כי עיני בְּרֹאשִׁי וּבְקַדְקָדִי—מֹחִי
וְאוי לְךָ כִּי לֹא תֵדַע מִי וּמָה אָנֹכִי . —

אוי לי כי אֶכְתּוֹב בְּשָׂפָה שֶׁאֵינָהּ מַעֲשֶׂרֶת,
וְאוי לְךָ אָחִי כִּי לֹא תָבִין שָׂפָה אַחֶרֶת ...

אוי לי כי כָּלָה הַדְיוֹ, נִשְׁתַּם נַיָר, וְגִלָיוֹן,
וְאוי לְךָ כִּי קָרָאתָ זֶה שִׁירִי הַמָּלֵא שְׁגִיוֹן . —

16 פעוראל.

בְּיָמִים סָרִים וּמְאָרְרִים, בְּיָמִים רָעִים
אוֹלִיד כָּל שִׁיר טוֹב וְחָזָק, מָתוֹק וְנָעִים,
כָּל רַעְיוֹן טוֹב, כָּל מַאֲמָר מְעוֹרֵר פֶּלֶא
הִנְנִי מְחוֹלֵל וּמוֹלִיד בְּיָמִים אֵלֶּה. —

אַךְ הִנְנִי מוֹחֵל לָכֶם הַיָּמִים הָרָעִים
עִם כָּל הַשִּׁירִים הַמְּעוֹרְרִים פְּלָאִים...
הִנְנִי מוֹחֵל לָכֶם אַחַי, גְּבִירִים בַּעֲלֵי צוּרָה...
כָּל שִׁירַי יַחַד עִם צָרוֹתַי—בִּמְחִילָה גְּמוּרָה. —

17 פעוראל.

אִם עֵבֶר בִּלְבָבִי צְוָחָה וָפֶרֶץ
אָז שִׁירַי פַּמִּים מְגָרִים לָאָרֶץ;
אִם בְּרוּחִי תְקוֹנֵן אֵימָה חֲשֵׁכָה, אֲפֵלָה;
אָז תַּרְאֶה בַּת־שִׁירָתִי פֹּחַ וְחֵילָה. —

כִּי שִׁירָתִי בְּרוּחִי בְּקִרְבִּי יוֹשֶׁבֶת
לֹא תַעֲזֹבֵנִי נֶצַח עֲדֵי אִישַׁן הַמָּוֶת;
גַּם שָׁם בַּקֶּבֶר רְפָאִים אָעִירָה
וְיַחַד עִמָּדֶם לְאֵלִי אָשִׁירָה. —

18 פעוראל.

יום זֶה מְכֻבָּד לִי מִכָּל יָמִים
כִּי בוֹ אָבַלְתִּי שָׁלֹשׁ פְּעָמִים...
בוֹ אָכַלְתִּי, שָׁתִיתִי, אָהַבְתִּי,
בוֹ לֹא הָגִיתִי מְאוּם וְלֹא כָתַבְתִּי,
בוֹ יָשַׁנְתִּי שְׁנָתִי בֶּטַח בִּמְנוּחָה
וְלֹא אָחוּשׁ כִּי אֵשֵׁב בְּקִרְיַת הַמְּלוּכָה. —

יום זֶה מְכֻבָּד יְהִי לִי מִכָּל יָמִים
כִּי בוֹ [illegible] כְּמוֹ יְשֵׁנִים וְנָמִים
אֵין פּוֹצֶה פֶּה וְשָׂפָה, אֵין חוֹרֵץ לְשׁוֹנוֹ
וּבְשִׂמְחָה רַבָּה הַיּוֹם אֲבָרֵךְ לְקוֹנִי:
„יוֹם כָּזֶה לוּ יֵחַד בְּמִסְפַּר שָׁנָה
„כִּי חֵלֶק הוּא מֵאֵל, מִשַּׁדַּי מַתָּנָה. —

1 פעוראל .

„יְחִי הַמֶּלֶךְ"!

ש י ר

ליום בו מלאו חמש ועשרים שנה מיום עלה
על כסא מלכותו אדוננו מלכנו הישר באדם
אלכסנדר ניקאלאיעוויטש ירום הודו .

בְּאֵין מֶלֶךְ בַּמְּדִינָה הָעָם יִפְרָע
בְּאֵין שׁוֹטֵר וּמוֹשֵׁל לֹא יִכּוֹן סֵדֶר,
וּבְאֵין רֹאשׁ חֶשְׁבּוֹן וְתַכְלִית יוֹדֵעַ
כָּל אֲבָרִי הַחֶבְרָה יִפְרְצוּ גָּדֵר. —
הַמֶּלֶךְ בָּאָרֶץ כָּאֵל בַּשָּׁמַיִם
יוֹדֵעַ כָּל מַעֲשֶׂה, כָּל מִפְעַל בַּחַיִּים. —

20 פעוראל.

כָּל מִי שֶׁיֶּאֱהַב אַרְצוֹ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים
יִבְכֶּה וְיקוֹנֵן עַל אֵלֶּה הַיָּמִים
עַל אֵלֶּה הַיָּמִים וְעַל אֵלֶּה הַקָּמִים
הַחַפְּצִים לְשָׁפְטֵנוּ בָּאֵשׁ וּבְדָמִים. —
בַּעֲנָנִים וּבְרָקִים בַּחֲזִיזִים וּרְעָמִים
יִשְׁפְּטֵכֶם כְּמִפְעָלֵיכֶם אֵל שׁוֹפֵט רָמִים! —

בְּנֵי אָדָם יוֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ מַאְפֵּלְיָה
אָרְבוּ לְחַיֵּי מֶלֶךְ מוֹשֶׁל רַפְיָה
אַךְ מֶלֶךְ כָּמוֹהוּ יִשְׁמוֹר מִכָּל צָרָה
אֵל יוֹשֵׁב שָׁמַיִם, וַיֶּחֱטָאוּ הַמַּטָּרָה
וַיִּנַּסּוּ לָקַחַת חַיֵּי נְסִיךְ *) הַיְקָרִים
וַיַּכְנִיעֵם בְּגַאֲוָתוֹ אֵל מַכְנִיעַ צָרִים! —

*) ה"ה הנסיך הדגול מרבבה לאָרים-מעליקאָוו, ה' ישמרהו ויחיהו וידבר זדים תחת רגליו וישפיל שונאיו לפניו, ובימיו ובימינו תושע ר ס י ה תשועת עולמים, וגם ישראל ישכון אז לבטח. —

21 פֿעווראל.

מיין לעבען איז צובראָכֿן, צובראָכֿן וויא אַ שאַרבען
איך פֿיהל שוין אוּנ שפּיר אז איך וועל באַלד שטאַרבען,
מיין לעבענס־לעמפּיל ווערט שוין באַלד באַלד פֿערלאָשין
ווארום צוווייניג גאַז האט מען אין אים אָנגיגאָסין . . .
אָדער האָב איך אליין מיין גאַז צופֿיל אויסגיברענט . . .
אוּנ האב מיר גינומען דעם טויט מיט דיא אייגענע הענד.

זאָל שוין זיין וויא עס איז, בריידערלאך איך שטאַרב!
איך אויסגעטריקענטער, געפֿאַלענער, געבונדענער גאַרב . . .
מען וועט מיר באַלד פֿיהרען אין שייער—אין קבר אַריין . . .
אוּנ דאָרט וועל איך פֿאַרצעהרט ווערין וויא עס דאַרף צוזיין.
ווער וויסט אויב איך וועל גערינקען אז איך בין גישטאַ־
נען אַפֿען פֿעלד,
אוּנ האָב אויך גילעבט אוּנ געהאָפֿט אַ מאָל אויף דיר וועלט.—*)

---

*) (ע"א) אוּנ האָב אויך גיהאָפֿט צו לעב׳ אַ מאָל אויף דיר וועלט.—

22 פעוראל.

עַל כָּל צַדִּיק וְחָסִיד, עַל כָּל צָרָה שֶׁלֹּא תָבוֹא
עַל כָּל גְּבִיר אֲשֶׁר שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בִּלְבָבוֹ
עַל כָּל מַשְׂכִּיל וְסוֹפֵר מֵסוֹפְרֵינוּ הַחֲדָשִׁים
אַשְׁלִיךְ הַמַּטֶּה זֶה עֵטִי וְיִהְיוּ לִנְחָשִׁים*). —

קַבֵּר נָא מֵתֶיךָ
עָמוֹק בִּלְבָבֶךָ...
אָז תְּחַיֶּה בְיָדֶיךָ
הַמֵּתִים לְפָנֶיךָ: —

* * *

קַבֵּר אֶת חַיֶּיךָ
בִּלְבַב כָּל רֵעֶיךָ
אָז גַּם שָׁם בְּקִבְרֶךָ
חַי וְקַיָּם הִנֶּךָ. —

---

*) אמר המ"לבה"ד: ה' סקשח כתב בתחלה: „הִנְנִי שׁוֹלֵחַ אֶת שִׁירַי הַשְּׁקָצִים וְהָרְמָשִׁים" ואח"כ תקן את המעות ויצא החרוז הזה. —

23 פעוראל.

אֵין רְחוֹב, אֵין חָצֵר, אֵין בַּיִת, אֵין חֶדֶר,
אֲשֶׁר לֹא גַּרְתִּי שָׁמָּה יוֹם אוֹ יוֹמַיִם...
וְהַשּׁוֹעֲרִים הַמְפַקְּחִים עַל מִשְׁפָּט וָסֶדֶר...
מְכוּלָּם גֵּרְשׁוּנִי וְלֹא אֶמְצָא יָדַיִם.—

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

קרית המלוכה.

24 פעוראל .

בְּכָל סֵפֶר וְסֵפֶר וּבְכָל חִבּוּר וְחִבּוּר
הִנֵּנִי לְמַעֲמָסָה וְנִטֶּל עַל הַצִּבּוּר ,
לְנַטֶּל עַל הַתֵּבֵל , כְּמַשָּׂא גַּם עָלַי
וְצָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ הָהּ עַד בְּלִי דַי ! —

מְצָרוֹת לְבָבִי אֵלַי הוֹצִיאֻנִי
פְּלִמּוּת וָרֹק עַד מָתַי תַּשְׁבִּיעֻנִי ?
רְאֵה עָנְיִי וְיגוֹנִי וְעַל כְּבוֹדִי חוּסָה
כִּי אֵלֶיךָ אֵלַי לְעֶזְרָה אָנוּסָה ! ...

תשובה לאחד מאוהבי. —

עֵת אֶתְהַפֵּךְ עַל מִשְׁכָּבִי בַּחֲבָלִים וְצִירִים
הַאוּכַל אָז לַחֲשׁוֹב, לִכְתּוֹב, וְלָשִׁיר בַּשִּׁירִים?
וְעֵת בָּתֵּי נַפְשִׁי יִנָּעוּ בְּמַחֲלָה וְיִסּוּרִים
הֲאוּכַל לְסַדֵּר רַעְיוֹנוֹת, לְסַפֵּר סִפּוּרִים?

עֵת אִשְׁתִּי וּבָנַי — בָּנֵי הַקְּטַנִּים
עֵירוּמִים וְיֶחֱפִים צָמִים וּמְתַעַנִּים,
עֵת תִּדְבַּק בִּבְשָׂרָם מַחֲלָה אֲרוּרָה
הֲאָז אֶמְצָא רַעְיוֹן כֹּחַ וּגְבוּרָה? ...

---

26 פעוראל.

לֹא זֹרָה וְלֹא חֻבָּשָׁה סַפְרוּתִי הָעֲנִיָּה,
בָּהּ פְּצַע עַל פְּצַע, חַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה,
רֹאשׁ כָּל קוֹרֵא לַחֲלִי וְכָל־לֵבָב מַשְׂכִּיל דַּוָּי
עַל הַמַּכּוֹת הָרַבּוֹת שֶׁהֻכָּה עַד בְּלִי דָּי.

סוֹפְרֵיהָ — סוֹפְרֵי יִשְׂרָאֵל — אֵינָם מְחֻנָּכִים,
לָכֵן יָרְדָה פְּלָאִים וּמְבֻכְּיָהּ נֶאֱנָחִים
יָצָא כָּל הֲדָרָהּ, הָיוּ קוֹרְאֶיהָ כְּאַיָּלִים
לֹא מָצְאוּ מִרְעֶה כִּי אִם חֲרָפוֹת הַבְּלֵי הֶבֶל.

כתבתי בקרית המלוכה אחר קריאת „המזרח“ ו„הצפירה“. —

27 פעוראל.

אִם אַךְ מִיָּדְךָ אֵלַי נָכוֹנוּ לִי שִׁבָּטִים
אָז לֹא אָרִיב עִמְּךָ וְלֹא אֲדַבֵּר בְּךָ מִשְׁפָּטִים;
אַךְ אִם מֵאֶחָי נָכוֹנוּ מַהֲלוּמוֹת לְגֵוִי,
אָז אֶזְעַק חָמָס וָשׁוֹד כִּי גָדוֹל מְאֹד כְּאֵבִי!

* * *

עַל הַסּוֹפְרִים חָרָה אַפִּי וְעַל הָעִתּוֹנִים
מֵהֶם „מְבַקֵּר" מֵהֶם „מַבִּיט" 1) נֹגַע בַּיְּהוּדִים
עֲנִיֵּי הַצֹּאן, צֹאן הַהֲרֵגָה, מְקוֹר כָּל הָרָעָה
מֵהֶם צָרָה וְיָגוֹן נִמְצָא, עָמָל וּתְלָאָה. —

1) ה"ה „המבקר" „והמביט" בעינים מזרות אימה ב„המזרח".

28 פעוראל .

הַדְחַק זֶה הַלַּחַן אֲשֶׁר הֵם לוֹחֲצִים אוֹתִי
יְשִׁימֵנִי לְסוֹפֵר בְּחַיַּי, לְקָדוֹשׁ אַחַר מוֹתִי...
כִּי עַל יְדֵי הַלַּחַן אֶקָּדֵשׁ הַשֵּׁם בְּסִלּוּדִים
וְעוֹד יְשִׁימוּנִי לְסוֹפֵר קָדוֹשׁ וְגָדוֹל לַיְהוּדִים...

לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ, לֹא בְּגִדּוּפִים וַחֲרָפוֹת
תְּגָאֲלוּנִי מִשְׁפָּתִי הַטּוֹבָה שֶׁבַּשְּׂפוֹת,
גַּם לֹא אֵרֵד מֵהַבָּמָה וְיָדַי עַל רֹאשִׁי
אִם אַךְ תִּגְעוּ בְּכִבּוּדִי זֶה מַלְכִּי וְקָדוֹשִׁי...

---

1 מארט .

הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה אֲשֶׁר עָלָיו אֶכְתֹּבָה
כָּמוֹנִי לֹא רָאָה עוֹד חַיִּים וְטוֹבָה ...
לַעֲבוֹדָה רַבָּה הוּא עוֹמֵד מֵרוֹב מַחְסוֹר וָעֹנִי
וְכָל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה אֵין לוֹ מָנוֹחַ כָּמוֹנִי,
אַךְ שֻׁלְחָן אֶחָד לִי בְּבֵיתִי — וְלוֹ שָׁלֹשׁ רַגְלַיִם
וְעָלָיו לִשָּׂא כָּל מַשָּׂא, כָּל נֵטֶל הַחַיִּים! —

בַּיּוֹם הִנְנִי אוֹכֵל עָלָיו לֶחֶם צַר בַּאֲרוּחָתִי
וּבַלַּיְלָה הִנְנִי שׁוֹפֵךְ עָלָיו רוּחִי, נִשְׁמָתִי ...
וְעֵת אֲכַלֶּה עֲבוֹדָתִי, עֲבוֹדַת נֶפֶשׁ וָרוּחַ
אֶקָּחֵהוּ לִי לְמִטָּה — וְעָלָיו אֶנָּפֵשׁ, אָנוּחַ. —
וְעֵת אָקוּם בַּבֹּקֶר — עָלָיו אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן ...
תַּחַת מַיִם אֶקַּח דְּיוֹ — וְתַחַת מַעֲטָפָה — גְּלָיוֹן. —

2 מארט.

Трудно думать благородно,
Когда думаютъ о кускѣ хлѣба.

Руссо.

הֲיַעֲלוּ עַל לְבָבְךָ מַחֲשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת, נִשְׂגָּבוֹת
עֵת יָקוּמוּ כָּל הָעֲצָבִים *) וְיַעַרְכוּ קְרָבוֹת?
עֵת אֵין לֶחֶם בַּבַּיִת וּבַכִּיס אֵין אֲגוֹרָה
עֵת אֵין כְּסוּת בַּקָּרָה... וְאֵין שֶׁמֶן בַּמְּנוֹרָה!...

לְאִישׁ יָדוּעַ עֹנִי, חֳלִי וּמַכְאוֹבוֹת
קָשֶׁה מְאֹד לַחֲשׁוֹב מַחֲשָׁבוֹת מוֹעִילוֹת וְטוֹבוֹת
וְהַיּוֹם עוֹד לֹא בָּא אוֹכֶל לְפִי, לְפֶה זֶה הַמְדַבֵּר
לָכֵן סִלְחוּ אִם בְּשִׁירַי חַיָּלִים לֹא אֲגַבֵּר!...

*) עצבים נערפען בלע"ז.

3 מארט.

קַדֵּשׁ לִי הָרְגָּעִים
בְּךָ אֶשְׁתַּעֲשַׁע
עַם יָקָר וְנָעִים
כְּעֵם אָח וָרֵעַ. —

וַאֲנִי תְּפִלָּה
לְאֵלִי וְאָבִי
כִּי כָל חֶגֶה, מִלָּה
הַיּוֹצֵא מִלְּבָבִי

יְכֻנַּם בִּיחִידוּת
אֶל חַדְרֵי לִבָּךְ
וּבְאַהֲבָה וִידִידוּת
יִפָּעֵל עַל נַפְשֶׁךָ. —

4. מארט.

לִבְנִי הָרַךְ הַשּׁוֹכֵב בְּעַרְשׁוֹ.

1.

תֵּן לְעַפְעַפֶּיךָ תְּנוּמָה

תִּישַׁן לָבֶטַח שְׁנָתֶךָ ...

מִי יִתֵּן וְלֹא תֵדַע מְאוּמָה

מִכָּל הַנַּעֲשֶׂה .....

2.

אַחֶיךָ עֲנִיִּים וְדַלִּים

נַעֲנִים, מֻכִּים וּמְרוּדִים

וּמָמוֹנֵי אֲחֵרִים מְכַלִּים ...

אֵלֶּה ... אֵלֶּה ... הַיְּהוּדִים! ...

3.

אַחֶיךָ עוֹבְדִים בְּפָרֶךְ,

בְּכָל כִּשְׁרוֹן וּמַעֲשֶׂה יִקְחוּ חֵלֶק

וְכִנְמֵרִים הֵם עֲלֵי דֶרֶךְ ...

בִּרְחוֹבוֹתֵיהֶם פָּשְׁטוּ כַיֶּלֶק! ...

5 מארט.

4.

אַחֶיךָ אוֹהֲבִים מְלָכֶיהֶם
וּמִתְפַּלְלִים בְּעַד שְׁלוֹם הָאָרֶץ
וְשׂוֹנְאִים יִתְגּוֹלְלוּ עֲלֵיהֶם
וְיִשְׁימוּם לְפוֹרְצֵי פָּרֶץ ...

4.

* * *

תֵּן בְּנִי לְעַפְעַפֶּיךָ תְּנוּמָה
תִּישַׁן לָבֶטַח שְׁנָתֶךָ
מִי יִתֵּן וְלֹא תֵדַע מְאוּמָה
מִכָּל הַנַּעֲשֶׂה .....

ריגא 1880.

6 מארט.

רְצוֹן הַטֶּבַע הָיָה לַעֲשׂוֹתִי חַיָּט וְתוֹפֵר
וְעַל יְדֵי רְצוֹנִי וּרְצוֹן הוֹרַי נַעֲשֵׂיתִי לְסוֹפֵר ...
אַךְ לַשָּׁוְא אָחַזְתִּי עֵט וּסְפָרִים חִבַּרְתִּי
אִם לֶאֱחוֹז מַחַט, מַרְצֵעַ בַּתֵּבֵל נוֹצַרְתִּי ...

הָשִׁיבוּ לִי הַמַּרְצֵעַ, מַחַט, מִסְפָּרַיִם ...
וְתַחַת לְהוֹרוֹת לָכֶם דַּע, אֶתְפּוֹר מִכְנָסַיִם ...
תַּחַת תֵּת לָכֶם רֹאשׁ... אֶתֵּן לָכֶם נַעֲלַיִם
וְתַחַת נַעַם וָיְפִי אָבִיא תּוֹעֶלֶת בַּחַיִים.—

ריגא.

7 מארט.

בהיותי בדרך.

(במכונת הקטור)

רָחוֹק מֵאָח וָרֵע
הִנְנִי הוֹלֵךְ וְנוֹסֵעַ
נוֹסֵעַ מִבְּלִי הֶרֶף
לְבַקֵּשׁ לֶחֶם וָטֶרֶף. —

רָחוֹק רָחוֹק הָלַכְתִּי
מֵאִשָּׁתִי, מִמִּשְׁפַּחְתִּי;
נָטַשְׁתִּי הָהּ עֲזַבְתִּי
בָּנַי אֲשֶׁר אָהַבְתִּי. —

מִי יִשְׁמְרֵם מִכָּל צָרָה
וְיַדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה?
מִי יְדַאֵג בְּעַד חִנּוּכָם
בְּעַד הֲלָךְ נַפְשָׁם וְרוּחָם?

אִם כָּל חַיַּי, כָּל יָמַי
בְּבֵיתִי לֹא יִשְׁכְּנוּ פְּעָמַי;
לִי אִשָּׁה וּמִשְׁפָּחָה
לְקִלָּלָה וְלֹא לִבְרָכָה!...

8 מארט.

הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן יוֹם אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי
אֲשֶׁר בּוֹ כְּכָל הָאָדָם בָּרִיא אוּלָם הִנֵּנִי...
הַיּוֹם יֵשׁ רֶגֶשׁ בִּלְבָבִי וּמֹחַ בְּמוֹחִי
וּכְאַחַד הָאָדָם אָדָם אֲנֹכִי!...

הַיּוֹם לֹא בָאתִי לְבֵית גְּבִירַי וּפְנֵיהֶם לֹא רָאִיתִי
הַיּוֹם לֹא רָעַמְתִּי, לֹא קִלַּלְתִּי, אַף לֹא בָכִיתִי...
כָּתַבְתִּי, אָהַבְתִּי, קִירוֹת בֵּיתִי חִבַּקְתִּי
גַּם כַּלְבִּי, גַּם חֲתוּלִי, גַּם אֶפְרוֹחִי נָשַׁקְתִּי... —

9 מארט.

סוֹבֵב הוֹלֵךְ רֹאשִׁי כְּגַלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה
וּלְמַחֲלָתִי הָאֲנוּשָׁה אֵין מָזוֹר וּתְרוּפָה;
כְּאֵב רֹאשׁ מִלְמַעְלָה וְזֶרֶם דַּם מִלְמַטָּה,
לְחַיַּי וְנַפְשִׁי הָהּ אָגוּרָה, אֻחַתָּה!

הֲאֵלֵךְ לִרוֹפֵא? הֲאֶשְׁאַל עֲצָתוֹ?
הֲיִתֵּן לִי בְּרִיאוּתוֹ? הֲיַלְוֶה לִי נִשְׁמָתוֹ? ...
וְאִם גַּם יָנוּד לִי וְיַחְמֹנִי אִם אֲכַפֵּר קוֹרוֹתַי
אַךְ הֲיוּכַל לָפַחַת רוּחַ חַיִּים בְּעַצְמוֹתַי? —

10 מארט .

חַלָּשׁ וּרְפֵה כֹּחַ אֲנִי , גְּוִי לֹא יוּכַל שְׂאֵתִי
וְעָלַי לִמְכּוֹר בְּקָרוֹב חֲפָצַי וּכְלֵי בֵיתִי
בְּגָדַי וּסְפָרַי רָכַשְׁתִּי בְּרֹב כֹּחַ וָאוֹן
(כִּי אֵין לִי שָׂדֶה וָכֶרֶם , בָּקָר וָצֹאן) .
כֹּחִי יַעַזְבֵנִי עוֹד מְעַט וְאֵרֵד הַבּוֹרָה
כִּי כֹה יִכְבֶּה הַנֵּר אִם אֵין שֶׁמֶן בַּמְּנוֹרָה ,
כֹּה בִּימֵי אֱלוּל הֶעָלִים יִפּוֹלוּ
וּבְלִי חֹם הַיּוֹם יִיבְּשׁוּ יִכְלוּ . —
אֶזְכּוֹר כִּי בִגְדֵי עִדִּים הִפִּילוּ עָלַי אֵימָה
אַף קָצַפְתִּי עַל סְפָרִים הַמְּעוֹרְרִים תַּרְדֵּמָה ,
עַתָּה אִם אֹבֶה לִמְכּוֹר אֶחָד מֵאֵלֶּה
דִּמְעוֹתַי תִּזְרוֹמְנָה , וְרוּחִי בִּי יִלָּא ..
לִבִּי בִּי יַבְּנִי כְּמוֹ קְבָרִים חָפַרְתִּי
וְרֵעַי לַקֶּבֶר הוֹרַדְתִּי , קָבַרְתִּי . —
— — — — — — — — — —

11 מארט .

מַה נּוֹרָא הַמָּוֶת גַּם לְהוֹלְכֵי עֲרוּמִים
וְהַחַיִּים לְהָאָדָם מַה נִּכְבָּדִים וּנְעִימִים !
מוּכָן הוּא לִמְכוֹר גְּוִי גַּם נִשְׁמָתוֹ
אִם אַךְ יִחְיֶה, אִם גַּם יִסְבּוֹל עֲלֵי אַדְמָתוֹ ...
גַּם לְעֵינַי נִצַּב „בֵּית הַחוֹלִים" עִם בַּלָּהוֹתָיו
וְחָפֵץ אָנֹכִי לִרְאוֹת מַה יִּהְיוּ חֲלוֹמוֹתָיו ...
תְּנוּ לִי חַיִּים וּרְפוּאָה, רְפוּאָה וָחַיִּים
כִּי חָפֵץ חַיִּים אָנֹכִי תַּחַת הַשָּׁמַיִם
עֲבוֹדָה וָחַיִּים תְּנוּ לִי, מַיִם לַחַץ וְלֶחֶם צַר
וְאֶלְחוֹם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה עִם יוֹמִי הָרַע וְהַמַּר
שֶׁבַע שָׁנִים אֶעֱבוֹד כְּרָמִים וְשָׂדוֹת
וְאָנוּחַ מֵעֲמָלִי שָׁעוֹת אֲחָדוֹת ...

— — — — — — — — — — — —

אֶחְפּוֹץ לֶאֱהוֹב עַמִּי אַהֲבָה נִצַּחַת
וְלִבְכוֹת עַל גּוֹרָלוֹ אַךְ פַּעַם אַחַת. —

12 מארט .

1.

עַדִי יִשָּׁבְרוּ כָל הַקּוֹלְמָסִים, עַדִי יִיבַּשׁ מִחִי
עַדִי יֶחֱרַב כָּל דִּיוֹ, וְעַדִי יִתֹּם כֹּחִי
עַדִי יֶחְשַׁךְ תֹּאַר הַנַּיָר מִשְּׁחוֹר
אֶכְתּוֹב וְאָשִׁיר עַדִי אֶרֶד לַבּוֹר.

2.

כָּל עוֹד לִבִּי בִי יִדְפֹּק וְאַהֲבָתִי בוֹעֶרֶת
כָּל עוֹד לֹא נִרְפָּא עַמִי מִצָּרַעַת מַמְאֶרֶת,
כָּל עוֹד יִשְׂנָאֵנִי עַמִי תַּחַת אַהֲבָתִי
לֹא אָנִיחַ עֵטִי וְלֹא אֶעֱזוֹב שִׁירָתִי. —

3.

וְאִם גַּם יִרַק בְּפָנַי עַמִי זֶה אָהַבְתִּי
בְּעַד דֵּעוֹתַי וְהַשְׁקָפוֹתַי אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי,
גַּם אָז לֹא אֶכָּלֵם אַף רְגָעִים אֲחָדִים
וְאָבִיא עוֹד צַיִד — לְאַחַי הַנִּכְבָּדִים! —

13 מארט.

4.

וְאִם גַּם אַחַי הַמַּשְׂכִּילִים יִשְׂטְנוּנִי יִבְזוּנִי
וּבְעֵטָם וְשֵׁבֶט פִּיהֶם כָּל הַיּוֹם יַכּוּנִי
אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד מִשְּׁאוֹנָם וַהֲמוֹנָם
אֶכְתּוֹב וְאָשִׁיר וְאַגַּלֶּה עֶרְוָתָם וּקְלוֹנָם. —

5.

כִּי לִכְתּוֹב נוֹלַדְתִּי, לִכְתּוֹב וּלְדַבֵּר
לְהַאֲבִיד הָרִשְׁעָה, לְעַקֵּר וּלְשַׁבֵּר
וּשְׂכָרִי בְעַד עֲמָלִי יָבוֹא אַחַר מוֹתִי...
וּבְ„דִבְרֵי יְמֵי עוֹלָם" יִזְכְּרוּנִי גַּם אוֹתִי. —

השיר הזה קדש למבקרי הנכבד „המביט" ב„המזרח" (Восходъ).

14 מארט ,

לִיהוֹשֻׁעַ צִיימְלִין

(הנדיב האמתי)

נָדִיב אֲמִתִּי הִנְּךָ בִּמְלֹא רוֹחַב הַמִּלָּה
וּלְנָדִיב כָּמוֹךָ אַךְ דּוֹמָיָה תִּהְיֶה. —

רַבִּים הֵם הַנְּדִיבִים יָקוּמוּ עַל נְדָבוֹת
הַנּוֹתְנִים עַל מְנָת לְקַבֵּל תּוֹדוֹת לִרְבָבוֹת;

אַךְ מְעַטִּים הֵם הַנְּדִיבִים נְדִיבִים כָּמוֹךָ
הָעוֹשִׂים לְמַעַן לַעֲשׂוֹת יָשָׁר וּנְכֹחָה.

עַל כָּל סוֹפְרֵי יִשְׂרָאֵל רַחֵם תְּרַחֵם
וְכָל מָצוֹק וּמַר נֶפֶשׁ נַחֵם תְּנַחֵם. —

תּוֹדָה לֹא תַחְפּוֹץ וְזֹאת תִּפְאַרְתֶּךָ
גַּם כָּבוֹד לֹא תִדְרוֹשׁ וְזֹאת תְּהִלָּתֶךָ. —

נָדִיב אֲמִתִּי הִנְּךָ בִּמְלֹא רוֹחַב הַמִּלָּה
וּלְנָדִיב כָּמוֹךָ אַךְ דּוֹמָיָה תְּהִלָּה. —

15 מארט.

אֶל הַמְזַמֵּר בַּלָּיְל

(המזמר זמרותיו אחורי הלון בית עברי).

1.

אָנָא מְזַמֵּר בַּלָּיְל
אַל תִּתֵּן קוֹל בָּרָמָה
הֲטֶרֶם תֵּדַע מַחֲמַדִּי
מִי יִשְׁכּוֹן בַּבַּיִת שָׁמָה?

2.

עִבְרִי נַעֲנָה, נָגוּעַ
יָדוּעַ עֹנִי מֻרָּחָם,
מָט שְׁכְמוֹ לְסְבוֹל תְּלָאָה
בְּעַד כִּכַּר לֶחֶם...

3.

הַלְאָה הַלְאָה מֵחַלּוֹנוֹ
צִפּוֹר הַנְּעִים זְמִרוֹת
נַפְשִׁי נָא הַשְׁמִיעַ קוֹל
בְּבָתֵּי הַגִּבּוֹרִים וְהַגִּבּוֹרוֹת.

16 מארט .

4.

לָמוֹ חֹפֶשׁ, לָמוֹ דְרוֹר
בְּבֵיתָם אֵין צְוָחָה וָפֶרֶץ,
לָמוֹ חַיִים, לָמוֹ אוֹר
לָמוֹ כָּל הָאָרֶץ. —

5.

לָמוֹ יַחַס, לָמוֹ גָאוֹן
בְּלִי עֲבוֹדָה מְשֻׁרָה כְּבוּדָה
לָמוֹ פְּתוּחִים שַׁעֲרֵי הַמְּדִינָה
כִּי לֹא יָצְאוּ מִמֵּי יְהוּדָה. —

* * *

אָנָא מְזַמֵּר בַּלָיְלָ
אַל תִּתֵּן קוֹל בָּרָמָה
פֶּן מִשְׁנָתָם תְּעוֹרֵר פְּצָעָיו
פְּצָעֵי רוּחַ וּנְשָׁמָה! ...

17 מארט.

מְאֹד הִתְגַּבֵּר הַקּוֹר בַּיָּמִים הָאֵלֶּה
וּלְסַפֵּר גְּבוּרָתוֹ לְשׁוֹנִי בִי תֵּלֵא
עָלָה מַעֲלָה מַעֲלָה, הִגְבִּיר חַיָּלִים
וַיָּשֶׂם שַׁמּוֹת בְּבָתֵּי הָאוּמְלָלִים ...
וְלַחֲיוֹשְׁבִים בְּמַרְתֵּף, בִּנְקִיקֵי הַפְּלָעִים
הָיוּ הַיָּמִים אֵלֶּה, יָמִים נוֹרָאִים! ...

לִבִּי לַעֲנִיִּים יִזְעַק, מֵעַי עַל חֲלָלֵיהֶם
(כִּי מַכְאוֹבָם מַכְאוֹבִי, וְצָרוֹתַי צָרוֹתֵיהֶם) ...
קוֹל דְּמֵי בְנֵיהֶם הַצּוֹעֲקִים מִמַּרְתֵּף מִן הָאֲדָמָה
יַרְגִּיז עֲמוּדֵי לְבָבִי, יַחֲרִיד רוּחַ וּנְשָׁמָה. —
„בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם הָיוּ לְעוֹלָם לְדֵרָאוֹן
„וַאֲנָחוֹתֵיהֶם הָהּ יַקַּח רוּחַ, רוּחַ קַפָּאוֹן". —

18 מארט .

אֶרֶךְ חֶדְרִי וְרָחְבּוֹ—אַמָּה עַל אַמָּה
וּבוֹ הִנְנִי יוֹשֵׁב וְחוֹשֵׁב זֶה כַּמָּה...
הִנְנִי חוֹשֵׁב מֵאַיִן תָּבוֹא עֶזְרָתִי
לְשַׁלֵּם אֵיזֶה שְׁקָלִים בְּעַד שְׂכַר דִּירָתִי . —

הַאֶמְכּוֹר אֶת בִּגְדִי שִׂמְלָתִי לְעוֹרִי
הַאֶמְכּוֹר אֶת חֻפְּצַי—שְׁלִשָּׁה סַלֵּי חֹרִי ?
הַאֶמְכּוֹר אֶת סְפָרַי — גַּאֲוָתִי וּגְאוֹנִי
וּבְמְחִירָם הַאֲשַׁלֵּם בְּעַד שְׂכַר מְעוֹנִי ?

בַּעֲלַת הַבַּיִת צוֹעֶקֶת : שְׂכָרִי נָא הָבָה !
וְהַשּׁוֹטֵר יַרְעִים : „הַיּוֹם לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה !"
אֵין גֵּרָה בְּכִיסִי , וְשׁוֹטֵר הָעִיר יְדָרְשֵׁנִי ,
הָהּ , חֹשֶׁךְ וַחֲלַקְלַקּוֹת וּמַלְאָךְ יְדָפְּנִי !"

19 מארט.

סְפוּגִין שֶׁל צֶמֶר *)

או

חַיֵּי הַמְּחַבֵּר. —

בְּנַפְשִׁי וְזַעַת אַפִּי לַחְמִי לִי אָבִיא
וּבְרוּחִי וּלְבָבִי תִּבְעַר תַּבְעֵרָה...
וּסְפוּגִין יָשִׂימוּ אַחַי עַל לְבָבִי
בְּתֹתָם לִי שֶׁקֶל שֶׁלֹּא אָמוּת מְהֵרָה. —

תְּנוּ לִי לִנְוֹעַ, לָמוּת בְּמְנוּחָה!
לָמָּה לִי רַחֲמֵיכֶם וְרוֹב חַסְדֵיכֶם?...
הָהּ, טוּבְכֶם כְּחֶדֶק, יָשְׁרְכֶם—מְמֻסוָּה
וּסְפוּגִין שֶׁל צֶמֶר—כָּל נִדְבוֹתֵיכֶם!...

---

*) השיר הזה נדפס בהבקר אור (חוברת מאי שנת תר"מ).

20 מארט.

בְּיָמַי אֵלֶּה אֶת הַכָּבוֹד כְּנַפְשִׁי אָהַבְתִּי
אות הוא כִּי זָקַנְתִּי, זָקַנְתִּי וָשַׂבְתִּי ...
כִּי עֵת הָאַהֲבָה תַעְזְבֵנוּ יַעַן בָּא יוֹמָהּ ...
אָז יָבוֹא הַכָּבוֹד בִּלְבָבֵנוּ עַל מְקוֹמָהּ.

* * *

טֶרֶם אֶפַח הָעֵט לִכְתוֹב מַאֲמָרִים
הִנְנִי שׁוֹתֶה תָּמִיד כּוֹס מַיִם קָרִים
לְמַעַן יָקֵרַר דָּמִי, גַּם נֶפֶשׁ וָרוּחַ
וּלְמַעַן לִבִּי מֵחֲרוֹנוֹ יִשְׁקֹט יָנוּחַ. —

21 מארט .

לֹא אוּכַה לְגַלּוֹת אֶת הַמַּסָּךְ
מֵעַל פְּנֵי עוֹלָמוֹת אֲשֶׁר אֵינָם יְדוּעִים לִי;
אַף לֹא אֶחְפּוֹץ לָבוֹא בְּסוֹד חַיֵּי הַנֵּצַח
הַמוֹלִיכִים אֶת הָאָדָם לִנְתִיבוֹת אַל־מָוֶת...
כְּמוֹ כֵן לֹא אֶשְׁאָלְךָ „מָה אֶהְיֶה אַחַר מוֹתִי?"...
אַךְ זֹאת אֶשְׁאָלְךָ: „הֲבִינֵנִי וְהַשִּׁיבֵנִי
„מָה אֲנִי? וּלְאֵיזֶה מַטָּרָה הִנָּנִי חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
„הֲשִׁיבֵנִי: אִם יִוָּלֵד הָאָדָם אַךְ לְעַצְמוֹ וּלְהַנְאָתוֹ
„וְעוֹלָם קָטֹן הוּא בְּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאֵינֶנּוּ תָלוּי בִּרְשׁוּת אֲחֵרִים
„אוֹ הוּא עָגוֹל וְטַבַּעַת בְּהַשַּׁרְשֶׁרֶת הַגְּדוֹלָה הַמְּכֻנָּה
אָדָם?...

— — — — — — — — — — — — — — —

„הַאִם עָלֵינוּ לִחְיוֹת אַךְ בְּעַד אָשְׁרֵנוּ הַנּוֹגֵעַ לְעַצְמֵנוּ
וּבְשָׂרֵנוּ
„אוֹ עָלֵינוּ נֶגֶד רְצוֹנֵנוּ לִבְכּוֹת יַחַד עִם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ?...
כַּמָּה רְבָבוֹת בְּנֵי חֲלוֹף שָׁתוּ וּמָצוּ לְהַנְאָתָם דְּמֵי אֲחֵיהֶם
וְלֹא נֶעְנְשׁוּ עַל חַטֹּאתֵיהֶם וּפְשָׁעֵיהֶם אֵלֶּה...

— — — — — — — — — — — — — — —

פֹּה עָמַד הֶעָט מִלֶּדֶת, פֹּה יַעַמְדוּ גַּם שַׁרְעַפֵּי לִבָּבִי,
וְאֶת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְהַגִּיד הַיּוֹם יַגִּידוּ בָנַי לְאַחַר מוֹתִי...
וְהֵם הֵם יְסַפְּרוּ לָךְ מָחָר אֶת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְסַפֵּר לְךָ
הַיּוֹם. —

22 מארט.

בְּרוּחִי וּלְבָבִי יָגוֹן וְצָרָה
סָעָרָה וְסוּפָה, סוּפָה וְסָעָרָה;
אֶשְׁנָא תַּכְלִית שִׂנְאָה רֵעִי וּקְרוֹבַי
אֶשְׁנָא וְאֶסְבֹּל—הָהּ, מַה גָּדְלוּ מַכְאוֹבַי!...

אֵין עוֹד שַׁלְוַת הָרוּחַ מְנוּחַת הַגּוּ
אֶמוּנָתִי בִּי תִּבְעַר אַף יִבְעַר הַלֵּב...
הָבוּ מַיִם מֵי־תִקְוָה, תְּרוּפָה, תְּעָלָה,
כַּבּוּ הַלַּהַב לְבַל יַעֲשֶׂה בִּי כָּלָה. —

23 מארט.

הַלַּיְלָה הָעָבַר בַּחֲלוֹמִי בָּכִיתִי
כִּי מִשְׁפָּטִי וְדִינִי בַּקֶּבֶר חָזִיתִי...
וְגַם הַיּוֹם בַּבֹּקֶר עֵת עוֹרַרְתִּי מִשְׁנָתִי
עוֹד שָׁטְפָה זָרְמָה עֵינִי, — עַל לְחָיַי דִּמְעָתִי. —

הַלַּיְלָה הָעָבַר הָהּ בַּחֲלוֹמִי בָּכִיתִי,
כִּי סַפְּרוּתִי כְּיוֹם הִוָּלְדָה עֲרוּמָה חָזִיתִי...
וְקִיצוֹתִי מִשְׁנָתִי הָאֲיוּמָה וְהִנֵּה חֲלוֹם
וּבְכָל זֹאת נָהַמְתִּי בָּכִיתִי כָּל הַיּוֹם. —

הַלַּיְלָה הָעָבַר בַּחֲלוֹמִי בָּכִיתִי
כִּי עֶרְוַת עַמִּי וְקָלוֹנוֹ חָזִיתִי,
וְקִיצוֹתִי מִשְׁנָתִי — שְׁנַת עָמָל וְתוּגָה...
וְדִמְעוֹתַי עוֹד תִּשְׁטוֹפְנָה בְּלִי כָל הַפּוּגָה. —

---

24 מארט .

בַּלַּיְלָה, בְּקוֹר וְקַפָּאוֹן, בְּמִדְבַּר הָרִים
הִנְנִי נָע וְנָד כְּדַרְכִּי, תּוֹעֶה בַּיְעָרִים
אָעִירָה מִשְׁנָתָם הָעֲצִים הַמְּנַחֲמִים ...
וְהֵם יָנוּעוּ לִי בְּרֹאשָׁם ... בְּחֶסֶד, בְּרַחֲמִים ! ...

* * *

(בעקבות היינע)

25 מארט.

אַל תְּדַבֵּר מֵהַחַיִּים כְּמוֹ מֵאֹשֶׁר וְהַצְלָחָה
גַּם אַל תְּכַנֵּם אָסוֹן, סֵבֶל, יָגוֹן וַאֲנָחָה
כִּי אִם כֹּה תְּדַבֵּר אָז אֹמַר עָלֶיךָ:
כִּי לֹא תֵדַע נַפְשְׁךָ, חָפְשְׁךָ, חַיֶּיךָ... —
הַחַיִּים כְּמוֹ שֶׁהֵם אֵינָם לֹא קְלָלָה, לֹא בְרָכָה,
כִּי אִם עֲבוֹדָה תְּמִידִית, עֲבוֹדָה וּמְלָאכָה. —

כְּאוֹמֶן נֶאֱמָן הֱיֵה חַיֵּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
וְאָז תֵּדַע כִּי חָיִיתָ כִּי כְלִיתָ מְלַאכְתֶּךָ...
עֲבוֹד עוֹבֵד עֲבוֹדָתְךָ בַּנֶּפֶשׁ בָּרוּחַ
וּבָקָרוֹב תָּבוֹא עַל שְׂכָרְךָ, הֱיֵה נָא בָּטוּחַ!
וְאִם לֹא תִרְאֶה עוֹלָמְךָ בְּחַיֶּיךָ עַתָּה
יָבוֹאוּ עַל שְׂכָרְךָ בָּנֶיךָ אַחַר כִּי מַתָּה
וְאִם אֵין לְךָ בָּנִים, אִשָּׁה, מִשְׁפָּחָה —
דְּבָרַי יְמֵי עוֹלָם" יַזְכִּירוּ שִׁמְךָ לִבְרָכָה. —

26 מארט .

בְּקִרְיַת הַמְּלוּכָה אָבְדוּ לִי כֹּחוֹתַי
בְּקִרְיַת הַמְּלוּכָה הִלְבִּינוּ שַׂעֲרוֹתַי...
בְּקִרְיַת הַמְּלוּכָה הָהּ שְׁנֵי שָׁבַרְתִּי
וְכָל תִּקְוֹתַי אַחַת אַחַת קָבַרְתִּי. —

תַּכְלִית שְׂנְאָה לִשְׂנוֹא לָמַדְתִּי שָׁמָּה
וְלִשְׁמוֹר לָעַד לָנֶצַח עֶבְרָה וּנְקָמָה;
הָהּ קִרְיַת הַמְּלוּכָה כָּרָה לִי שׁוּחָה
וְעוֹלָמִי נִדְמֶה לְפָנַי כְּמִיתָה אֲרוּכָה!...

קרית המלוכה .

27 מארט.

הַנַּיָּר הַחָדָשׁ זֶה, הַלָּבָן וְהַיָּפֶה
יִשְׁתַּדֵּל לְחַזֵּק בְּקִרְבִּי אֶת רוּחִי הָרָפָה,
יְנַפֶּה לְחַזֵּק וּלְעוֹרֵר אֶת רוּחִי וְקִרְבִּי
לִכְתּוֹב וְלִשְׁפּוֹךְ עָלָיו עַתָּה כָּל רְחָשַׁי לְבָבִי. —

* * *

עָבְרוּ הַיָּמִים כָּמוֹ אָהַבְתִּי כָּתַבְתִּי
וְסֵפֶר כְּרִיתַת נָתַתִּי לְעַטִּי זֶה אָהַבְתִּי,
עָבְרוּ הַיָּמִים — וְצָרוֹתַי כְּבַר נִשְׁכְּחוּ מִלֵּב
חָדַל כֹּחִי, יָבֵשׁ מֹחִי וְלֹא אָחוּשׁ הַכְּאֵב! ...

28 מארט .

בְּעוֹלָמִי בֵּין אֲנָשִׁי דוֹרִי אֵין לִי כָּל תְּקוּמָה
וּבְחֶבְרַת הָאָדָם — לְבָשְׁתִּי — לֹא אֶסְכּוֹן מְאוּמָה,
גֶּבֶר לֹא יִצְלַח אֲנִי בֵּין בְּנֵי דוֹרִי וּזְמַנִּי
יַעַן בְּכֹחַ הַדִּבּוּר אֵלִי לֹא חָנַנִּי ...
גַּם לֹא אֵדַע תּוֹךְ וּרְמִיָּה, דַּרְכֵי הַחַיִּים ...
וְעַל כֻּלָּם הָהּ אֵין לִי כְּתֹנֶת וּמִכְנָסַיִם ! ...

קרית המלוכה .

29 מארט .

בְּמְכוֹנַת הַקִּיטוֹר הִנְנִי נוֹסֵעַ
לְקִרְיַת הַמְּלוּכָה הַשְּׁנִיָּה בְּאַרְצֵנוּ ;
וּמַה שָּׁם אֶעֱשֶׂה—הָהּ הִנְנִי יוֹדֵעַ
אֶחַלֵּק שָׁם סְפָרַי בֵּין נְדִיבֵי עַמֵּנוּ .
וְהַנְּדִיבִים הָאֵלֶּה בְּיָדָם הָרְחָבָה
יַשְׁלִיכוּ לִי שֶׂקֶל בְּבוּז—בְּתוֹרַת נְדָבָה . —

* * *

אֲרוּכָה הַזְּרוֹעַ מְקֻנָּה תִּשָּׂבֵר
הוֹשִׁיעָה לִימִינִי הֶעֱט לָקַחַת ,
וּלְשֵׁדִים וּבְנֵי מַשְׁחִית יִהְיֶה חָבֵר
מִי שֶׁלָּקַח סְפָרַי אַף פַּעַם אַחַת . —
אַף אֲרוּרִים יִהְיוּ כָּל רַעְיוֹן , הִגָּיוֹן
יַחַד עִם הַדְיוֹ , הֶעֱט וְהַגְּלָיוֹן ! ...

בְּמכונת הקטור מפיטרבורג למסקוי .

30 מארט.

מסקוי (בחצי הלילה, עיף ויגע).

כְּבָר הִשְׁתָּרַע הַלַּיִל עַל כָּל הַיְקוּם
וְעֵינַי עוֹד פְּקוּחוֹת, עוֹד לֹא יָשַׁנְתִּי מְאוּם;
בָּדָד וְנַלְמוּד בַּחַיִים, נֶעֱזַב גַּם מִשְׁנָתִי
מִצַּד אֶל צַד הִנְנִי מִתְהַפֵּךְ עַל מִטָּתִי
בְּרֹאשִׁי תְּהוֹם רַבָּה, וּבְלִבִּי—כְּלָיוֹן
וּבְיָדַי הִנְנִי אוֹחֵז עֵט וְגִלָּיוֹן. —

* * *

גִּלָּיוֹן! גִּלָּיוֹן! אַל תְּגַלֶּה סוֹדִי!
עֵטִי עֵטִי! אַל תְּנַבֵּל שְׁמִי וְכִבּוֹדִי!
אַל תַּגִּידוּ בְּרְחוֹב וּבְחוּצוֹת יְהוּדָה
כִּי בְּמִסְתָּרִים בָּכְתָה נַפְשִׁי הַשְּׁדוּדָה
אַל תְּסַפְּרוּ כִּי רְאִיתֶם כִּי שָׁם בְּמִסְתָּרִים
חָפַצְתִּי לָשׂוּם קֵץ לְחַיַּי הַמָּרִים!...

31 מארט.

מִי יִתֵּן וְיָכֹלְתִּי לְהַסְגִּיר וּלְהַסְתִּיר
אֶת עַצְמִי בְשִׁירַי אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי;
וְעֵת תִּקְרָא עַמִּי אֲהוּבִי אֶת שִׁירַי
אֵלֶּה, אָז אֲנַשֵּׁק אֶת שִׂפְתוֹתֶיךָ
וְאַתָּה לֹא תִרְגַּשׁ הַנְּשִׁיקָה
וְלֹא תִרְאֶה אֶת פָּנָי. —

---

1 אפריל.

רוּסְסָא הַצָּרְפַתִּי אוֹמֵר:

טוֹב הוּא הָאָדָם (ר"ל אָדָם פְּרַנְסִי),
אַךְ הָאֲנָשִׁים (בִּכְלָל) רָעִים הֵם וְחַטָּאִים. —

וְאָנֹכִי אוֹמֵר:

טוֹבִים הֵם הָאֲנָשִׁים, אַךְ הָאָדָם
רַע הוּא לְפָעָמִים עַד מְאֹד. —

המאמר הזה קדש לה' משה קאווארסקי השוכן כעת בדינאבורג.

---

2 אפריל.

וְזֹאת לִגְבִירַי לוּקְחֵי סְפָרַי. —

עִם סֵפֶר וּמְגִלָּה
כְּנַעַר וּכְבַעַר
הִנְנִי חוֹזֵר חָלִילָה *)
עַל כָּל פֶּתַח וָשָׁעַר. —

הִנְנִי דוֹפֵק בַּהֵלֶת
עֵת הָרָעָב יִלְחָצֵנִי ...
עֵת עַל צַוָּאר מַאֲכֶלֶת ...
אוֹמֵר: עָנִי, הִנֵּנִי! **).

---

*) ע"ד לשון התלמוד חוזר חלילה וד"ל.
**) כמ"ש הנני העני ממעש וכו'.

הִנְנִי מוֹכֵר נִשְׁמָתִי
עִם גַּאֲוָתִי וּגְאוֹנִי
עִת גּוֹעַת רַעְיָתִי
שָׁם מִמַּחְסוֹר וָעֹנִי.

עִת בְּנֵי הַיְקָרִים
יִשְׁאֲלוּ לַלֶּחֶם
הִנְנִי מְחַלֵּק סְפָרִים
וּמְדַבֵּר עִמָּכֶם! ...

3 אפריל.

הִנְנִי בָא בְּבָתֵּיכֶם
וּמַכִּיר עֶרְכֵּיכֶם
גִּבּוֹרִים וּנְדִיבִים
בַּעֲנִיִּים מַלְעִיבִים...

הִנְנִי מַכִּיר יוֹדֵעַ
כְּתֻמּוֹנַת מַטְבֵּעַ...
רוֹזְנֵי יִשְׂרָאֵל וּסְגָנָיו
מִסְחָרָיו, קִנְיָנָיו. —

אַחַת עַל כֵּן אָמַרְתִּי:
לוּ אוֹתָם לֹא הִכַּרְתִּי...
אָז כֹּחִי לֹא אָבַדְתִּי
וְעַל פְּנֵי הָעָם נִכְבַּדְתִּי. —

4 אפריל.

עוֹד לֹא נַחְתִּי מִדַּרְכִּי קְצָרָה יָמַי
וּלְדַרְכְּךָ רְחוֹקָה כְּזוּ אָשִׁים פְּעָמַי
הִנְנִי מוּכָן וְעוֹמֵד לִנְסִיעָה גְּדוֹלָה
לְקִרְיַת „תְּהוֹם־רַבָּה" הַמּוּבִילָה שְׁאוֹלָה
וּכְנוֹסֵעַ מְנוּסָּה, כְּאִישׁ זָרָקָה בּוֹ שִׁיבָה
הִנְנִי שׁוֹלֵחַ לְפָנַי חֻפְּצַי בַּתְּיבָה. —

כְּבָר שָׁלַחְתִּי לְפָנַי „כֹּחַ זְכִרוֹנִי"
„לֵב יוֹדֵעַ", „רוּחַ נָכוֹן", חֵילִי וְאוֹנִי,
וְעַתָּה יְלָווּ אֲלֵיהֶם מַכְאֹבַי עֵינַיִם ...
גַּם שֵׁן וָשֵׂעָר יְצָאוּנִי .. בָּנַי הַשְּׁנַיִם ...
גַּם חוּשַׁי מוּכָן לְדַרְכְּךָ יַחַד עִם תַּאֲוָתִי
חַכּוּ עוֹד מְעַט וְתֵצֵא רוּחִי וְאָשׁוּב לַאֲדָמָתִי! ...

5 אפריל.

לְמָרְדְּכַי בֶּן הִלֵּל הַכֹּהֵן.

מַה הִגִּיעַ אֵלֶיךָ וּמַה רָאִיתָ עַל כָּכָה
כִּי יָצָאתָ נֶגְדִּי בְּהַצְפִּירָה בַּבְּרָכָה?...
וַתְּבָרְכֵנִי וַתִּקָּרֵאנִי בִּשְׁמוֹתֶיךָ הָאֲהוּבִים
אַתָּה זְבוּב נִכְבָּד, רֹאשׁ מִשְׁפַּחַת הַזְּבוּבִים!...

זְבוּב בְּאוֹתוֹ מָקוֹם—מְקוֹם מִשְׁכָּנְךָ גַּאֲוָתֶךָ
הִטַּלְתָּ רְעִי בְּהַצְפִּירָה—בִּמְחִילַת כְּבוֹדֶךָ—
וַתְּנַבֵּל וַתְּשַׁקֵּץ וַתְּגַזּוֹל אֶת הַמְּנוּחָה
וַתָּקִיא וַתְּנַשֵּׁךְ, וַתָּמָת בַּנְּשִׁיכָה. —...

„הֲאִם בַּעַל „הָאֱמוּנָה וְהַשְּׁכָלָה" הָיָה בְּעוֹכְרֶיךָ?
„הֲאִם הֵבִיא זֶה הַמְּנוּבָל דִּבָּה רָעָה בְּאָזְנֶיךָ?"...
„הַאִם הִגִּיד לְךָ יַחַ"ס בְּבֵיתְךָ עָתָּה
„אֵת אֲשֶׁר הִגִּיד לִי עָלֶיךָ זֶה הַמַּגִּיד בַּעֲלָטָה?...

„זֶה הַחָבֵר לְחֶבְרַת מַשְׁכִּילִים שמ"ר וְסִיָּעְתּוֹ
„אֲשֶׁר יַחְפּוֹן בְּרָעָתְךָ בַּאֲשֶׁר חָפַן בְּרָעָתוֹ... 1)
„הוּא חָפַן בְּשׁוּקֵי אִישׁ 2) וּבְגִבְורַת סוּסוֹ 3)
„הוּא רָצָה לְשַׁקֵּר לָךְ וְלֹא הֵרְחִיק עֵדוּתוֹ".

1) ברעת מאנדעלקערן. 2) אנכי עבדך. 3) אתה הכהן. —

6 אפריל.

דַּל וְאֶבְיוֹן אָנֹכִי, עָנִי וְחֹלֶכָה
יוֹמִי חָשַׁךְ בַּעֲדִי, אֻפְלָה חֲשֵׁכָה!...
וְהָיָה אִם לֹא יִהְיֶה אוֹר לְעֵת עֶרֶב
אָז אַבְרִית רֶגַע אֶת רֹאשִׁי בַּחֶרֶב. —

„מַלְאַךְ הַמָּוֶת" לֹא יָבוֹא לְבַקְּרֵנִי
וּמַלְאַךְ מוֹתִי אֶהְיֶה אֲנִי וְאֵין שֵׁנִי...
כִּי דַי לִי בְּמַלְאֲכֵי שְׁאוֹל מִבְּנֵי עֲדָתִי
בְּקָרוּנִי כָּל עוֹד בַּחַיִּים חַיָּתִי. —

בְּקָרְאֲךָ קוֹרֵא שִׁירַי הַכְּתוּבִים בְּדָמִים
יִתְפָּרֵץ מִלִּבְּךָ שְׂחוֹק, שְׂחוֹק צַדִּיק תָּמִים
תְּדַמֶּה כִּי אֶחְפּוֹן עֵין אֲנָשִׁים לְנַקֵּר
וּבְמוֹתִי לֹא תַאֲמִין „עֲדֵי קִבְרִי תְבַקֵּר"!...

7 אפריל.

עֵת אָנִיעַ הֶעֱט יָנוּעַ בִּי לְבָבִי
עֵת אַרְעִישׁ עוֹלָם יִרְעַשׁ בִּי קִרְבִּי,
עֵת אֲקַלֵּל וּבְיָרִים אֲקַלֵּל גַּם אוֹתִי
וּבְמוֹת שׁוֹנְאַי אֲבַקֵּשׁ גַּם מוֹתִי. —

8 אפריל.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חֵי הָעוֹלָמִים
חָנֵנִי בְּמַעַט כֶּסֶף, כֶּסֶף וְדָמִים;
כִּי אֵין לִי וּלְבָנַי אַף מָזוֹן סְעוּדָה אַחַת
וְהַקֵּיבָה הַנּוֹשָׁה בָּאָה נְשִׁיָּה לָקַחַת. —

9 אפריל.

על רְחוֹב „נֶעוֹוסְקִי" הַהוֹמֶה מֵאָדָם רָב
מֵהוֹלֵךְ וְנוֹסֵעַ, מֵעוֹבֵר וְשָׁב...
פָּרַע נָפַל שָׁדוּד מִתְבּוֹסֵס בְּדָמָיו
הַיוֹם לְעֵינֵי־כֹל גֶּבֶר בַּחֲצִי יָמָיו. —

וְכָל הָעָם רוֹאִים מִתְקַבְּצִים וּבָאִים
עוֹמְדִים מַבִּיטִים כְּאִלֶּה הַפְּרָאִים
יִרְאוּ מִגֶּשֶׁת לְהוֹשִׁיט לוֹ יַד בְּצָרָתוֹ
לְעָזְרוֹ לְרַפְּאוֹתוֹ כָּל עוֹד בּוֹ נִשְׁמָתוֹ. —

כֹּה נֶאֱבַק הָאִישׁ עִם הַמָּוֶת וְהַחַיִּים
עֲדֵי נִכְבָּה נֵרוֹ וַיִּסְגֹּר הָעֵינַיִם...
וּבְמוֹתוֹ — אֶל חֲדַר הַחֲנוּטִים נְשָׂאוּהוּ
וּכְדִין הַנְּתוּחַ לִגְזָרִים יְנַתְּחוּהוּ. —

* * *

הַרְאִיתֶם אֵיךְ סְחָבוּהוּ הַשּׁוֹטְרִים עַל שְׁכֶם?
כֵּן עֲשׂוּ עִמָּדוֹ וְכֵן יַעֲשׂוּ עִמָּכֶם! —

---

10 אפריל.

לְהַעֲתִּיק חָפַצְתִּי אֶת „דִּבְרֵי הַיְהוּדִים"
לְסוֹפֵר הַקּוֹרוֹת נְרָאטְץ הַיָּדוּעַ;
וַיִּשְׁחִירוּ פָּנַי זֵנבוֹת הָאוּדִים...
עֲדֵי עֵינַי תִּדְמַעְנָה וְלִבִּי יָנוּעַ.

* * *

אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּפִּיטֶרְבּוּרְג הַבִּירָה
וּשְׁמוֹ ..... אֱוֵילִי;
וָהוּא קִלְלַנִי חֶרְפַּנִי בְּ„הַצְּפִירָה"
פָּשַׁט דַּעְתִּי, כִּשְׁרוֹנִי, כְּתָנְתִּי, מְעִילִי. —

בְּמַקֵּל חוֹבֵל וּבִשְׁבָטִים נוֹרָאִים
דָּשׁ אֶת רוּחִי וּבְשָׂרִי כְּהִדּוּשׁ תֶּבֶן
וַיְטַמְּאֵנִי ..... רוֹאֶה נִגְעִים...
וַיִּקְרָאֵנִי „נָבָל", בַּעַר לֹא יָבֵן. —

* * *

נָבָל סַפְרוּתִי, חֶרְפַּת עַמִּי וּשְׂפָתִי,
גַּם בֶּן אֲסַפְסוּף הִנֵּנִי לְפִי דְּבָרֶיךָ;
וּנְבָלָה תִּהְיִי — אוֹמַר לָךְ עַל דִּבְרָתִי:
לִרְדוֹף „כֶּלֶב מֵת, פַּרְעוֹשׁ נִבְזֶה כְּעֶרְכֶּךָ!...

11 אפריל.

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע
יְבָרֵכְנִי לְבַל אֶהְיֶה בָּאָרֶץ נָד וָנָע...
וִיבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים כּוֹתְבֵי מַאֲמָרִים *)
כִּי יִזְכּוּ לִהְיוֹת בִּמְהֵרָה „מְחַבְּרֵי סְפָרִים".

אָז הַגְּבִירִים יִקָּרְאוּם בְּשֵׁם: „רַקִּים וְדַלִּים"
וְהַכֹּהֲנִים **) יְכַנּוּם בְּשֵׁם „קַלֵּי שְׂכַלִּים"
„נְבָלִים" „בְּנֵי אֲסַפְסוּף" יִקָּרְאוּם בְּקוֹל רָם
הָעוֹבְדִים בְּהַסַּפְרוּת, הַכֹּהֲנִים וְהָעָם!...

הָהּ סַפְרוּת יִשְׂרָאֵל! הָהּ אֶבֶן יְקָרָה!....
הֲזוּ תוֹרָה וַעֲבוֹדָה וְזֶה הָהּ שְׂכָרָהּ?
הַבְּעַד לֵילוֹת עָמָל יִרְגְּמוּנוּ בָּאֲבָנִים
אַחֵינוּ, שׂוֹנְאֵינוּ מֵאָחוֹר וּמִלְּפָנִים?...

---

*) לבל יצא מדעתו למדהו אביו למשוך בשבט סופר ובעל „הצפירה" סמך את ידו על ראש הפר הזה וישימהו לסופר במ"ע שלו.
**) הוא הוא ולא אחר.

12 אפריל.

אִם הַשָּׁעוֹת תַּרְבֶּינָה תּוֹרָה, חָכְמָה וְקִנְיָנִים
הִשְׁתַּדֵּל לְהַרְבּוֹת וּלְהַגְדִּיל אֶת תּוֹכֶן הָעִנְיָנִים. —
בְּכָל צַעַד שֶׁתִּצְעַד אֶל הָעָתִיד מֵהַהוֶה
הִשְׁתַּדֵּל לְהַרְבּוֹת צְדָקָה, חֶסֶד וְטוֹבָה. —

13 אפריל.

אַל תְּבַקֵּשׁ אֶת הַמָּוֶת בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
עֵת יִכְלוּ כֹּחוֹתֶיךָ בָּשָׂר וְדָמִים...
בְּחַיֶּיךָ, בִּהְיוֹתְךָ נַפְשְׁךָ נָא לְבַקְּשֵׁהוּ
וּבְחַדְרֵי לִבְּךָ פְּנִימָה שָׁם תִּמְצָאֵהוּ. —

הַיּוֹם מֵתוּ עַל פָּנֶיךָ רִגְשׁוֹת שֶׁל תְּמוֹל
וּמָחָר — רִגְשֵׁי יוֹם זֶה יֵרְדוּ לִשְׁאוֹל,
הַיּוֹם אָבַדְתָּ מַחֲשָׁבָה, מָחָר — חוּשׁ וָרֵיחַ,
הַיּוֹם מַרְאֶה עֵינֶיךָ לְפָנֶיךָ הִנֵּךְ שׁוֹלֵחַ...
וּמָחָר — הָהּ, אִישׁ מָלֵא דֶשֶׁן וּשְׂבַע נַחַת
תִּסַּע מְסִבּוֹת*) וְתַחֲנָה בְּתָחַת!**).

---

*) ע"ד מאמר התלמוד כי עולמנו נדמה כסוכה ר"ל דירת עראי.

**) תחת זה קבר ושאול.

14 אפריל.

הַלַּיְלָה הָעָבָר בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים
מִיַּד שְׁלוּחָה בְּעִי הוּבֵאתִי לִשְׁחָקִים
וְאֵלַי הָיָה אָז עָסוּק בְּרֹב עִנְיָנָיו
וַיִּתֵּן לִי שֶׁקֶל וַיְשַׁלְּחֵנִי מֵעַל פָּנָיו...—

„לֹא שֶׁקֶל חָפַצְתִּי!" מֵרוֹב כְּאֵבִי קָרָאתִי
„כָּל טוּב לִי צָפַנְתָּ וְלָקַחַת בָּאתִי!"
—„גָּרְשׁוּהוּ—קָרָא אֵל וְהוֹרִידוּהוּ לַתְּהוֹם!...
וּמֵעֹמֶק נִפְלִי הֶקִיצוֹתִי — וְהִנֵּה חֲלוֹם!...

* * *

מִיּוֹם בּוֹ רָאִיתִי מִנְהַג אֵלַי וְאָבִי
עַל נְדִיבֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יָזַעַף עוֹד לְבָבִי...
וְעֵת עֲסוּקִים תִּהְיוּ גְבִירִים בְּרֹב עִנְיָנֵיכֶם...
אָנָּא תְּנוּ לִי שֶׁקֶל וְשַׁלְּחוּנִי מֵעַל פְּנֵיכֶם!...

מאסקווא 1881.

15 אפריל.

לְמַזְכֶּרֶת אַהֲבָה

לידיד לבי, כבוד שמו באריס יאקוולעוויטש טוראיוסקי בטשערניגאוו.

בֵּין רֵעַי הַמְּעַטִּים קָנוּ רוּחִי וְלִבִּי
שִׁמְךָ מִתְנוֹסֵס מִתְנוֹצֵץ כְּנֵזֶר תִּפְאָרָה;
וְשִׁירִי זֶה הַקָּטֹן לְמִנְחָה לְךָ אָבִיא
לְאוֹת כִּי אֲכַבֶּדְךָ כְּעֶרְכְּךָ נֶפֶשׁ יְשָׁרָה. —

אֵינְךָ כַּעֲשִׁירֵי יִשְׂרָאֵל וְכִנְדִיבָיו
הַנּוֹתְנִים עַל מְנָת לָקַחַת כָּבוֹד וּגְדוּלָה;
אַף אֵינְךָ כַּמַּשְׂכִּיל הַנּוֹרָא עַל כָּל סְבִיבָיו
יַטְבִּיעַ כָּל אָדָם בְּיוֹן מְצוּלָה. —

16 אפריל.

«Ich bin nicht gross genug
«um Erniedrigung zu ertragen.

H. H.

לשבת זכור.

אִם זָכוֹר תִּזְכּוֹר עַמִּי עִם עוֹבֵד בַּפֶּרֶךְ
אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק אָז... בַּדֶּרֶךְ...
תִּזְכּוֹר לֹא תִשְׁכַּח אֶת הֶחָפֵץ לְהָרֵעַ
לְאִישׁ חַלָּשׁ אֵין אוֹנִים, עָיֵף וְיָגֵעַ. —
יַעַן קָרְךָ וַיְזַנֵּב בְּךָ בְּצֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם
לָכֵן תִּמְחֶה אֶת זִכְרוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם.

וְאֵיךְ אֶשְׁכַּח אֲנִי בְּזוּ הָעֵת וְהָרֶגַע
אֶת הָרְקִים הָעֲמָלֵקִים בְּנֵי פִּיד וָפֶגַע ...
אֲשֶׁר יְקַרְוּנִי בְּכָל עֵת עַל דֶּרֶךְ הַחַיִּים ?
הַאִם לֹא אֶמְחֶה אֶת זִכְרָם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם ?...
„וְכָל עוֹד לִבִּי בְקִרְבִּי לֹא נִקְפָּא מִקּוֹר ...
„מִלְחָמָה לִי בַּעֲמָלֵקִים מִדּוֹר דּוֹר ! ...

---

17 אפריל.

מות עברי.

(בהיותי בדרך במלון).

1.

תֵּן תּוֹדָה לָאֵל בֶּן־עֲנִי וּתְלָאָה
בֵּן חוֹרֵג וְאוֹבֵד בָּאָרֶץ פֹּה מַטָּה,
כִּי מָלְאוּ יָמֶיךָ — יְמֵי צָרָה וְרָעָה
וְאֶל קֶבֶר אֲבוֹתֶיךָ בָּאתָ עַתָּה. —

2.

מְתוּקָה תִּהְיֶה שְׁנָתְךָ, שְׁנַת נֶצַח נְצָחִים
קִבְרְךָ, חֶבְלֶךָ, עָשְׁרְךָ, כְּבוֹדֶךָ
מִשָּׁם לֹא יְנָרְשׁוּךָ גַּם שָׂרִים וּמְלָכִים ...
וְרוּחַ הַשּׁוֹטֵר לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. —

3.

מָחָר בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם יָקוּמוּ מִשְׁנָתָם
אַחֶיךָ הַחַיִּים הָאוֹבְדִים וְהַנִּדָּחִים ...
יָקוּמוּ — וּבְנַפְשָׁם הָהּ יָבִיאוּ מִחְיָתָם
וְאָזְנֶיךָ לֹא תִשְׁמַעְנָה עוֹד אֶנְקַת נֶאֱנָחִים. —

18 אפריל.

גַּם אִם תְּבַקֵּשׁ אֶת „הָאָדָם" לֹא תִמְצָאֶנּוּ,
כִּי הַיְצִיר הַנִּקְרָא „אָדָם" אָדָם אֵינֶנּוּ...
חַיָּה הוּא, מַזִּיק הוּא, דּוֹרֵךְ וְרוֹמֵס,
פֶּגַע הוּא, שָׂטָן הוּא, גּוֹנֵב וְחוֹמֵס!
טוֹב פָּגוֹשׁ דֹּב שַׁכּוּל וַאֲרִי בְּרַעֲבוֹנוֹ
וְאַל אָדָם בְּתַאֲוָתוֹ, בְּקִנְאָתוֹ, בַּחֲרוֹנוֹ!...

וְהַיְצִיר הַנִּבְזֶה הַזֶּה הַמְּחוֹלֵל יְסוּרִים
עוֹד יְכַנֶּה אֶת עַצְמוֹ בְּשֵׁם „בְּחִיר כָּל הַיְצוּרִים",
יֹאמַר כִּי „מְעַט מֵאֵל הוּא" וְרֻכּוּבוֹ שָׂם עָבִים
„מְשַׁנֶּה עִתִּים, מַחֲלִיף זְמַנִּים, מְסַדֵּר כּוֹכָבִים...
אַךְ שָׂכַח אוֹ אָבַד חֶשְׁבּוֹנוֹ זֶה „מְעַט מֵאֵל"
כִּי יֹאבַד בֶּן לַיְלָה בְּקִיקָיוֹן, וְיִבְרַח כַּצֵּל!...

19 אפריל.

עָזַבְתִּי אֶת מָסְקוֹי עִם הֲמוֹנָהּ וּשְׁאוֹנָהּ
עִם צַחְנָתָהּ וּבְאָשָׁהּ, עֶרְוָתָהּ וּקְלוֹנָהּ,
עִם מִגְדָּלֶיהָ הָרַבִּים הַגְּדוֹלִים וְהָעֲצוּמִים
עִם הָאֶזְרָחִים *) הַבְּרִיאִים וְהָעִבְרִים הַצְּנוּמִים,
עִם שׁוֹטְרֶיהָ, פְּרִיסְטַוֶּיהָ מֵעוֹלָם אָהַבְתִּי
יַחַד עִם זַרַדְיָה הָהּ, נָטַשְׁתִּי, עָזַבְתִּי. —

עָזַבְתִּי הָרֶפֶשׁ וְהַבּוֹרוֹת, הַגּוּמוֹת וְהַשּׁוּחוֹת
הַקּוֹר וְהַקֶּרַח הַתְּמִידִי, הַשֶּׁלֶג וְהָרוּחוֹת.
עָזַבְתִּי אֶת הָעִיר בָּהּ אֵין מִשְׁטָר וָסֵדֶר
בָּהּ יִשְׁכּוּנוּ נְחָשִׁים גַּם בְּלִי פְרִיצַת גֶּדֶר;
בָּהּ „בֻּדִּלְנִיק" „רַזְוֶלֶצֶנְיֶה" וְכָל חֶבְרָתָם
יִגְזְלוּ מֵהָעִבְרִים כְּבוֹדָם, חֻפְּשָׁם, נִשְׁמָתָם. —

*) אמר המלבה"ד: בהוצאה הראשונה נדפס בטעות „הרוסים" תחת „האזרחים", ודו"ק.

20 אפריל.

חֲיוּ בַּטּוֹב אַחַי יוֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ זַרְדְּיָה!
חֲיִי בַּטּוֹב עֵדָה לְחוּצָה, עֵדָה עֲנִיָּה...
חֲיוּ בַּטּוֹב בְּנֵי יַעֲקֹב, עַם חַלָּשׁ אֵין כֹּחַ,
חֲיוּ בַּטּוֹב נִגְשִׁים וְנַעֲנִים, נִרְדָּפִים בְּלִי מָנוֹחַ,
חֲיוּ בַּטּוֹב — עֲדֵי יַבִּיט מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ עֲלֵיכֶם
מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ וְיָשׁוּב יְרַחֲמֵכֶם. —

21 אפריל.

אִם לֹא אֶחְיֶה בְּדָאָגָה, בְּרַעַשׁ וּמְהוּמָה
לֹא אוּכַל—עַל אֱמוּנָתִי—לְכָתוֹב מְאוּמָה,
אִם הַמִּלְחָמָה בְּעַד קִיּוּמִי אֵינֶנָּה חֲזָקָה
אָז רוּחִי בְּקִרְבִּי בוֹקָה וּמְבוּלָקָה ...
אַךְ עֵת יְהָפְכוּ נְשִׁיקָה לִנְשִׁיכָה, שְׂחוֹק לָאֵבֶל
אָז יֶהֱמֶה רוּחִי בְּקִרְבִּי, וְאָעִירָה הַנֵּבֶל! ...

---

22 אפריל.

בְּוִויטֶעבְּסְק הָעִיר, בֵּירַת הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים
בָּאתִי לְחַלֵּק סְפָרַי בֵּין הַשְּׁרִידִים הַיְחִידִים,
וְהֵם יַבִּיטוּ עָלַי כַּאֲשֶׁר אַבִּיט עֲלֵיהֶם
וְיִתְּנוּ לִי שֶׁקֶל — וְיִבְזוּנִי בִלְבָבֵיהֶם...
אָנֹכִי לֹא רִמִּיתִים אַף הֵם לֹא רִמּוּנִי,
הִכַּרְתִּי אֶת אֶחָי—אַף הֵם הִכִּרוּנִי. —

* * *

23 אפריל.

הַיוֹם כָּל דְּאָגָה מִלִּבִּי רִחַקְתִּי,
הַיוֹם שָׂחַקְתִּי, שָׂחַקְתִּי, שָׂחַקְתִּי;
צָחַקְתִּי בַּהוֶּה עַל הַצָּרוֹת הַבָּאוֹת,
צָחַקְתִּי—עַדֵּי שָׁטְפוּ וְזָרְמוּ עֵינַי דְּמָעוֹת...

---

24 אפריל.

חַמּוֹת הֵן הַדְּמָעוֹת, חַמּוֹת וּמְלוּחוֹת
יַעַן יוֹצְאוֹת מִלְּבָבוֹת, מִנְּפָשׁוֹת וְרוּחוֹת,
חַמּוֹת הֵן כְּלִבָּבֵנוּ, כִּרְגָשׁוֹתֵינוּ
וּמְלוּחוֹת וּדְלוּחוֹת כִּתְכוּנוֹתֵינוּ!...

25 אפריל.

בְּרִיגָא—בִּירַת הָאַשְׁכְּנַזִים—לֶעטִים גְמוּרִים—
הִנְנִי יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב בְּלֵב מָלֵא יְסוּרִים...
גַם פֹּה עָלַי לִהְיוֹת רַצָּן, חַיָט וְתוֹפֵר
חוֹטֵב עֵצִים וְשׁוֹאֵב מַיִם, אַךְ לֹא כוֹתֵב וְסוֹפֵר,
גַם פֹּה לֹא יִתְּנוּנִי לָגוּר כַּדָת וְהַלָכָה
אִם אֵינֶנִי יְלִיד הָעִיר אוֹ בַעַל מְלָאכָה.—

כִּי מִבְּנֵי הָעִבְרִים אָנֹכִי תָּעִיד עָלַי תְמוּנָתִי
וְעָלַי לֵישֵׁב בְּתוֹךְ עַמִי, לָגוּר בְּתוֹךְ עֲדָתִי...
וְאִם אוֹמַר אָגוּר בָּעִיר, בִּמְקוֹם שָׁם הֵם נִחִתִים
עָלַי לָשֵׂאת וְלִסְבוֹל כָּל יַד עָמָל לָעִתִים.—
כִּי הָעִבְרִי בִּמְקוֹמֵנוּ*) שָׁנוּא כַמָוֶת
וּבַעֲדוֹ אֵין כָּל מָעוֹן וּמִשְׁכַּן לָשָׁבֶת.—

*) אין אונזער מקום (שטאַדט, אָרט, פלאַטץ).

26 אפריל.

אַסְקוּפָה נִדְרֶשֶׁת הִנְנִי כָּל הַיָּמִים —
לֹא לְרַגְלֵיכֶם שׁוֹטִים כִּי אִם לְרַגְלֵי חַכָּמִים,
לֹא לָכֶם אֶכּוֹף רֹאשׁ אַבְרִיעַ בֶּרֶךְ
כִּי אִם לִפְנֵי גְּדוֹלֵי יִקְרֵי הָעֶרֶךְ. —

27 אפריל .

אֵין סַפְרוּת יָפָה וְאֵין שָׂפָה נְקִיָּה
כְּסַפְרוּת הָעִבְרִית וּכְשָׂפָה הָעִבְרִיָּה ,
גַּם סוֹפְרֵינוּ הֵם בַּעֲלֵי מוּסָר וְדֶרֶךְ אֶרֶץ ....
וְיוֹדְעִים בְּקַן טְעָמִים לְטַהֵר הַשֶּׂרֶץ ;
הַשֶּׂרֶץ יְטַהֲרוּ וְירַצּוּהוּ לָעוֹלָם
וְאֶת הָאָדָם יְטַמְּאוּ בְּעַטָּם , בְּקוֹלָם . —

28 אפריל.

לשבת הגדול.

גְּדוּלוֹת צָרוֹתֶיךָ עִמִּי כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
גָּדוֹל עָנְיֶךָ, מַחְסוֹרֶךָ, בָּשְׁתֶּךָ, חֶרְפָּתֶךָ;
גְּדוֹלִים שׁוֹנְאֶיךָ מִבַּיִת, מִחוּץ, מִכָּל עֲבָרֶיךָ
וּגְדוֹלִים וּמְרוּבִּים מְאֹד כָּל צָרְכֶּיךָ...
וּלְמַעַן תִּזְכּוֹר כָּל אֵלֶּה, לְמַעַן יַעֲלוּ עַל לְבָבְךָ
"שַׁבָּת הַגָּדוֹל" לְזִכָּרוֹן, נָתַן לְךָ אֱלֹהֶיךָ!...

נכתב במוצש"ק תחת יום השבת.

---

29 אפריל.

עַמִּי!

אִם לֹא יִתְּנוּ לְךָ צֶדֶק, מִשְׁפָּט וּמֵישָׁרִים
אוֹת הוּא כִּי לְפִי דַּעְתָּם זֶה עוֹד אֵינְךָ שָׁוֶה,
וְאִם לֹא יִתְּנוּ לְךָ רִשְׁיוֹן לָגוּר בְּכָל הֶעָרִים
בָּרֵךְ עַל הָרָעָה כְּשֵׁם שֶׁתְּבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה. —

30 אפריל.

מַחֲלָה עַזָּה, וְעַבוֹדָה בְּלִי מִשְׁטָר וָסֵדֶר
כְּלָאוּנִי סְגָרוּנִי בַּבַּיִת, בַּחֲדָר,
הֵבִיאוּנִי בֵּין הַמְצָרִים עֲדֵי רוּחִי יֵלֵא
וְלֹא אֵדַע מַה נִשְׁמָע בְּסַפְּרוּתִי בְּיָמִים אֵלֶּה. —

הַ"שַׁחַר" לֹא שִׁחֲרָתִי, הַ"בֹּקֶר"*) לֹא בִקַּרְתִּי
"הַצְּפִירָה" לֹא הֵאִירָה אוֹ מְעוֹנִי לֹא הֵכִירָה.
"הַמַּגִּיד" לֹא הִגִּיד לִי מֵעַמִּי תִּפְאַרְתִּי
וְ"הַלְּבָנוֹן" לֹא הִלְבִּין פָּנַי כְּמוֹ זֹאת הַצְּפִירָה.

הַ"מְבַקְּרִים" וְ"הַמַּבִּיטִים" הַחַיִּים בְּמוֹתָם
(וַאֲשֶׁר הָיְתָה לָהֶם עֲדָנָה אַחַר בְּלוֹתָם ...)
עֲזָבוּנִי, נְטָשׁוּנִי עַל יוֹם אוֹ יוֹמַיִם
עֲדֵי אָעִירָם מִשְׁנָתָם וִיקַלְּלוּנִי שִׁבְעָתַיִם. —

---

*) הוא הוא "הבקר אור" אשר הוא המ"ע האחר אשר לא יגע בכבוד איש, ולא ירבה כשבה עצמו. —

1 מאי .

הַיום יָחוג כָּל הָעולָם בְּגִילָה, בִּרְעָדָה
אֶת יום הִתְקַדֵּש חַג—חַג הַהוּלָדָה ;
כָּל אֲשֶׁר לו נְשְׁמַת חַיִים רֶגֶש וָרוּחַ
בְּשָׂדות וּכְרָמִים הַיום יֵצֵא לָשׂוחַ
כִּי בְאור פְּנֵי הָאָבִיב חַיִים לָאֲדָמָה,
חַיִים לַלֵּב, לְרֶגֶש, לָרוּחַ וּנְשָׁמָה. —

אַךְ אָנכִי הִנְנִי יושֵׁב בַּעֲלִיָה, בַּגָּג
וְלֹא אֶקַח חֵלֶק בְּשִׂמְחָתָם שִׂמְחַת חָג,
כִּי אִישׁ מַכְאובות אֲנִי מִיום יָצָאתִי מֵרָחֵם,
מְחַבֵּר אומְלָל, מְבַקֵּש נְדָבות, נודֵד לַלֶּחֶם. —
וְעֵת יָחוג כָּל הָעולָם אֶת חַג הַהוּלָדָה
שְׂפָתַי וְלִבִּי נָעִים וּמִתְפַּלְלִים בִּרְעָדָה. —

---

2 מאי.

בְּמִטּוּי בִּירַת קוּרְלַאנְד—עִיר מוֹלֶדֶת רַעְיָתִי—
עִיר אֲשֶׁר אֲנָשֶׁיהָ בַּרְזֶל וּגְבִירֶיהָ נְחשֶׁת
עִיר אֲשֶׁר יָצְאָה בְחֶרֶב שְׁלוּפָה לִקְרָאתִי
עֵת גִּלִּיתִי עֶרְוָתָהּ וַתִּנָּזֵר לַבֹּשֶׁת.—
בָּעִיר הַזֹּאת הִנְנִי כוֹתֵב אֵלֶּה הַטּוּרִים
לְהַכְעִיס לְהַרְגִּיז הָאֲוָזִים וְהַבַּרְבּוּרִים.—

---

3 מאי.

רִינָא עִיר מוֹשָׁבִי הִיא עִיר גְּדוֹלָה וִידוּעָה
אַךְ דַּעְתָּה מְטוּרֶפֶת וּלְמַחֲלָתָהּ אֵין רְפוּאָה...
בָּהּ יֻחֲלוּ הָאַשְׁכְּנַזִּים בְּרֹאשָׁם, בְּדַעְתָּם,
וְעַל יָדָם יֻחֲלוּ גַּם הַפָּרִים לְמִשְׁמַעְתָּם...
בָּהּ יֻחֲלוּ הַלֻּטִים בְּמַחֲלַת „חֹסֶר־לֵב"
הֵם נוֹשְׂאִים חֳלָיֵנוּ וַאֲנַחְנוּ נִסְבּוֹל הַכְּאֵב!...

4 מאי.

זֶה שָׁנִים אֵין מִסְפָּר, זֶה יָמִים כַּבִּירִים
הִנְנִי כוֹתֵב מַאֲמָרִים, מְלִיצוֹת וָשִׁירִים,
הִנְנִי הוֹגֶה וְכוֹתֵב בְּעַד עַמִּי אֲשֶׁר אָהַבְתִּי,
הִנְנִי כוֹתֵב—וְשׁוֹמֵעַ, „כִּי לֹא אָנֹכִי כָּתַבְתִּי!".

בִּדְמֵי לְבָבִי הֶחָלָל, וּבְמֹחַ עַצְמוֹתַי
הִנְנִי כוֹתֵב בְּעַד עַמִּי, בְּעַד אַחַי וְאַחְיוֹתַי
וְלוּ יָכֹלְתִּי אָז נַפְשִׁי בַּעֲדָם הִקְטַרְתִּי, הִקְרַבְתִּי,
הִנְנִי כוֹתֵב — וְשׁוֹמֵעַ, „כִּי לֹא אָנֹכִי כָּתַבְתִּי!"

הַיֵּשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבִי וְחַבּוּרָה כְּחַבּוּרָתִי?
הַיֵּשׁ פֶּצַע כְּפִצְעִי, וּמַכָּה טְרִיָּה כְּמַכָּתִי?
הֲזוּ תוֹרָה וְזֶה שְׂכָרִי בְּעַד עָמָל וַעֲבוֹדָה
לִירַשׁ תְּהִלָּה תַּחַת תְּהִלָּה, וְקָלוֹן—תַּחַת תּוֹדָה?!...

השיר הזה קדש להּ׳ נירענשטיין חתן ה׳ הורוויץ מדינאבורג ולכל הדומים לו, המאמינים לכל שטי כזב אשר דבר בליעל יצוק במו. —

5 מאי.

בְּגִידַי יִזַּל דַּם חַם, בּוֹעֵר וְרוֹתֵחַ
וּבְגִידְכֶם יִזַּל חָלָב, דְּבַשׁ וָלֵחַ...
עֵינַי מְלֵאוֹת דְּמָעוֹת מְלוּחוֹת, בּוֹעֲרוֹת כַּתֹּפֶת
וְעֵינֵיכֶם מְלֵאוֹת דְּמָעוֹת מְתוּקוֹת, דְּבַשׁ וָנֹפֶת. —

---

6 מאי.

בְּמָבוֹכָה גְדוֹלָה הָה אָנֹכִי כָּעֵת
רוּחִי נִדְהָמָה, נִשְׁבָּרָה, וְלִבִּי בִּי מֵת;
עוֹד פֶּרֶק מֵחַיַי, עוֹד עֲלָה וְשׁוֹרָה
וּבְקִבְרוֹת הַתַּאֲוָה אֶמְצָא לִי קְבוּרָה. —

7 מאי.

חַיִּים כְּלֹא הָיוּ, אֵין תִּקְוָה, אֵין שֶׂבֶר,
אֵין אֱמוּן בַּלֵּב, בַּכִּשָּׁרוֹן, בָּרוּחַ;
דַּאֲגוֹתַי וְצָרוֹתַי עֲמוּקוֹת בַּקֶּבֶר
וּבִינָתִי תוֹלִיכֵנִי שׁוֹלָל, כִּי אֵינֶנִּי בָּטוּחַ. —

מִסּוּפוֹת חַיַּיִם אֶת רֹאשִׁי כָּפַפְתִּי
וָאֵלֵךְ כְּאַגְמוֹן מָט וּשְׁחוּחַ;
חָיִיתִי, חִכִּיתִי, וּמָאוּם לֹא אָסַפְתִּי
הַאִם שִׁבְרִי בְּקִבְרִי? הַיָּשֵׁם אֶמְצָא מָנוֹחַ?...

8 מאי.

כָּל הָעוֹלָם—בֵּיתִי, וְכָל הָאֲנָשִׁים—קְרוֹבַי,
צָרוֹתֵיהֶם—צָרוֹתַי, וּמַכְאוֹבֵיהֶם מַכְאוֹבַי
וְאֵשׁ „אַהֲבַת הָאָדָם" בְּלִבָּבִי שָׁמָה
תּוּקַד מִיּוֹם נוֹלַדְתִּי עַל הָאֲדָמָה. —

9 מאי ,

נוֹסְעִים וּמְחַבְּרִים , סוֹפְרִים מְצוּיָנִים
עוֹרְכֵי דִּין , מְלוּמְדֵי שָׂפָה וְסָגָנֵי רַבָּנִים
רוֹכְלִים וְנוֹכְלִים לְמַעַן יִקָּרֵא שֵׁם סַפְּרוּתֵנוּ עֲלֵיכֶם —
הֲיִמְצָא זֶה שִׁירִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם ? ...

אַדִּירִים בִּמְסִירוּת *) , אַדִּירִים בַּכֹּחַ
כְּשָׁאוֹל לֹא תִשְׂבָּעוּ , לֹא תֵדְעוּ מָנוֹחַ
לֹא תִישְׁנוּ רֶגַע אִם לֹא תָּרֵעוּ לַאֲחֵיכֶם —
הֲיִמְצָא זֶה שִׁירִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם ? ...

„מַבִּיטִים" וּ„מְבַקְּרִים" שׁוֹמְרֵי אֱמֶת וְהַשְׂכָּלָה
לָכֶם הַנַּיָּר וְהַדְּפוּס , הַסּוּס וְהָעֲגָלָה
בַּמֶּה הִנְּכֶם עֲסוּקִים וְאַיֵּה הַבִּטָּחוֹתֵיכֶם ?
הֲיִמְצָא זֶה שִׁירִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם ? ...

---

*) חלילה לך קורא יקר וישר לחשוב אף רגע כי האדירים במסירות אשר עליהם שרתי הם הסופרים האדירים והמהירים כמו מ י י ז א ח וכל כת דיליה , כ"א אדירים הם אדירים פשוטים כמשמעם .

10 מאי.

בַּעֲלֵי „הַשַּׁחַר" תּוֹעִים בְּדַרְכֵי הַחַיִּים
הַתְדַּמּוּ כִּי נֶלֶךְ אַחֲרֵיכֶם עֲצוּמֵי עֵינַיִם
וְאַחַר כָּל מִלָּה „קָדוֹשׁ וּבָרוּךְ" נִקְרָא אַחֲרֵיכֶם?
הֲיִמְצָא זֶה שִׁירֵי חֵן בְּעֵינֵיכֶם?...

* * *

סוֹחֲרֵי עֵץ גְּדוֹלִים, גְּבִירִים שַׁלִּיטִים
עוֹשֵׂי מַעֲשֶׂה זִמְרִי וְכָל תּוֹעֲבָה לָעִתִּים —
הַשְׁבַחְתֶּם דַּרְכְּכֶם בְּעִירְכֶם, חַטַּאת נְעוּרֵיכֶם?
הֲיִמְצָא זֶה שִׁירֵי חֵן בְּעֵינֵיכֶם?...

11 מאי 1881 .

הַיּוֹם הָלְכוּ גְּבִירֵי מַשְׁכִּילֵי עִירֵנוּ
לְהִתְיַצֵּב מוּל פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹשֶׁל אַרְצֵנוּ
וְהַמֶּלֶךְ קִבְּלָם בְּכָבוֹד, בְּכָבוֹד וִיקָר
הַיָּאוּת לְאֶזְרָח וְתוֹשָׁב וְלֹא לַגֵּר הַגָּר
כְּבָדָם לִשְׁמוֹעַ מֵהֶם נִיבִים וְנֶאוּמִים
וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם דִּבְרֵי נִחוּמִים. —

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

אַךְ זֹאת אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים כִּי הֲדַר מַלְכוּתוֹ
יוֹדֵעַ לְהוֹקִיר יִשְׂרָאֵל וְחָפֵץ בְּזְכוּתוֹ
וּלְפִי דִבְרֵי כְּבוֹדוֹ אֲשֶׁר בְּחָנָם בְּבְחִינָה
הַמַּכּוֹת שֶׁהֻכָּה עַמִּי הֵן מַכּוֹת הַמְּדִינָה
הוּא נוֹשֵׂא חֻלְיָה גַּם סוֹבֵל מַכְאוֹבָה
וְכָל עוֹד לֹא תֵּרָפֵא לֹא יִרְאֶה בְּטוֹבָה! —

12 מאי.

זֶה מֵאוֹת בַּשָּׁנִים, זֶה שָׁנִים אַלְפַּיִם
הִנָּנוּ סוֹבְלִים זֶה אֶת זֶה תַּחַת הַשָּׁמַיִם
אַתָּה תִּשָּׂא וְתִסְבּוֹל „שְׁאִיפַת רוּחִי" בְּאַרְצֶךָ...
וְאָנֹכִי אֶשָּׂא וְאֶסְבּוֹל כָּל שִׁגְיוֹנוֹתֶיךָ!...

(תרגום מהיינע).

13 מאי.

סְלַח לַעֲוֹנִי אֵל וַחֲטָאַי תְּכַפֵּר
אִם אָבוֹא הַיּוֹם לְהַגִּיד וְלִסַּפֵּר.

לְהַגִּיד וְלִסַּפֵּר הַיּוֹם בָּאתִי
אֵת אֲשֶׁר חָטְאוּ וְעָווּ בְּנֵי עִיר מְגוּרָתִי.

בְּנֵי עִיר מְגוּרָתִי חָטְאוּ וְעָווּ
כִּי שָׂנְאוּ עֲבוֹדָה וַעֲצֵלוּת אָהֲבוּ.

שָׂנְאוּ מְלָאכָה, חִבְּקוּ תַּנּוּר, כִּירַיִם
וְלֶנֶטֶל וּמַשָּׂא עֲלֵיהֶם חַיִּים. —

חַיִּים לָמוֹ לְמַשָּׂא וָנֶטֶל
וְעַל מוֹתְרוֹתֵיהֶם נָפְלוּ כְּמוֹ עַל שְׂדֵי קָטֶל.

נָפְלוּ נָפְלוּ וְלֹא יוֹסִיפוּ קוּם
וְלִבְנֵי הָאָדָם הֵם זְלוּת וָרֶם. —

ווילנא.

14 מאי.

העברי ברומניה *).

1.

הָעִבְרִי בְּרוּמְנִיָה כְּאַפִּיר עַל בּוּר
לֹא יֵדַע כָּל חַיִים, חֹפֶשׁ וּדְרוֹר
לֹא יֵדַע מִשְׁפָּט צֶדֶק, עֹנֶג וְשַׁעֲשֻׁעַ
וְכָל הַיּוֹם הוּא מְעוּנֶה, מֻכֶּה, נָגוּעַ.

2.

הָעִבְרִי בְּרוּמְנִיָה כַּצִפּוֹר בַּכְּלוּב
לוֹ יִתְּנוּ אַךְ גַּרְגִּיר, וְהֵם יֹאכְלוּ כָּל טוּב,
הֵם יֹאכְלוּ מַעֲדַנִּים וְיִשְׁתּוּ מַמְתַּקִים
וְהוּא יִרְעַב וְיִקְרָא לָאֵל מְמַעֲמַקִים. —

---

*) אמר המחבר: הגירסא בסוריא אינה מדויקת. —

15 מאי .

3.

הָעִבְרִי בְּרוּמְנְיָה עָנִי וּשְׂבַע נְדוּדִים
וְקָגוּר יִתְנוֹהוּ אַךְ בְּעָרֵי מוֹשַׁב הַיְהוּדִים
וּבְעוֹלָמוֹ אֵין לוֹ אַךְ דַּלֶּת אֲמוֹתָיו:
תּוֹרָתוֹ, בֵּית מִדְרָשׁוֹ, וְקִבְרוֹת אֲבוֹתָיו. —

4.

הָעִבְרִי בְּרוּמְנְיָה מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו
וְהוּא טוֹעֵן מְצַמְּדֵק, — מִתְחַנֵּן כָּל יָמָיו...
צוֹעֵק וּמִתְחַנֵּן וְעָרְלָה אָזְנָם מִשְׁמוֹעַ
כִּי לְעֶבֶד נִמְכַּר יַעֲקֹב הָהַאלוּף וְשׁוֹעַ. —

16 מאי.

יום ש ק (ונכתב במוצאי יום מנוחה).

אין כאלקינו. —

אֵין שָׂפָה יָפָה כִּשְׂפַת קָדְשֵׁנוּ, אֵין סֵפֶר כְּסִפְרָתֵנוּ, אֵין סוֹפְרִים כְּסוֹפְרֵינוּ, וְאֵין עֵזֶר כִּגְבִירֵינוּ!...

מִי יוֹרֶה שִׁפַּת עֵבֶר לְבָנֵינוּ? מִי יִקְרָא מֵעַל סִפְרָתֵנוּ דִּבְרֵי חָכְמֵינוּ? מִי יוֹרֶה לַיְלֵךְ קְדִימָה לְסוֹפְרֵינוּ? מִי יְשַׁנֶּה פָּנִים וְיֵיטִיב לֵב גְּבִירֵינוּ?...

אַתָּה הַכֹּסֵף אָבִינוּ וֵאלֹהֵינוּ! אַתָּה הַמִּסְחָר רוּחַ אַפֵּינוּ, וְאַתְּ הַפַּנְטִיזְמוֹם הַגַּלְגַּל בְּאוֹפַן חַיֵּינוּ! —

וְאַתְּ הִיא הַחֲנוּפָה שֶׁהִקְטִירוּ רַבִּים מִסּוֹפְרֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטוֹרֶת הַסַּמִּים. —

במדינת סוריא אין אומרים „פטום הקטרת" כ"א פטום עגלים, והשיר שהלוים ינדבו שם לעניים. —

17 מאי .

בַּלַּיְלָה עַל מִשְׁכָּבִי.

יָנוּחוּ, יִשְׁקְטוּ עוֹרְקֵי הַקֶּרֶת
אַף מֵתוּ בַּחוּצוֹת הַמּוּלָה וָצַעַד
מֵאֲדוֹנָהּ וְאַלּוּפָהּ תַּחֲלוֹם הַגְּבָרֶת
וְעַל דּוֹדָהּ הַבְּתוּלָה מִתְרַפֶּקֶת בְּרַעַד
גַּם הַחוֹלֶה הָאָנוּשׁ כְּאֵבוֹ שׁוֹכֵחַ
מִבְּרִיאוּת יַחֲלוֹם בַּחֲלוֹמוֹ צוֹלֵחַ! ...

גַּם הַחוֹטֵא בַּכֶּלֶא, הָאַפִּיר עַל בּוֹר
יַחֲלוֹם מִסְּלִיחָה, מֵחֹפֶשׁ וּדְרוֹר
וְהֶעָנִי הַכּוֹאֵב בְּרָעָב גּוֹעֵשׁ
יִרְאֶה לֶחֶם בַּחֲלוֹמוֹ וְהוּא שָׂבֵעַ ...
הַבָּלָה וּזְקֵנָה תִּהְיֶה לְמֵינֶקֶת
וְהָעֲקָרָה בַּחֲלוֹמָהּ בָּנִים חֹבֶקֶת. —

---

18 מאי .

עֵצָה נְכוֹנָה,

לאחד מידידי הסופר המפורסם ל—ם .

(לזכרון בספר) .

טוֹב שֶׁלֹּא תִכְתּוֹב בְּעַד אַחֶיךָ מְאוּמָה
מִשֶּׁתִּכְתּוֹב וְלֹא יְשַׁלְּמוּ , וְתִחְיֶה בְּמְהוּמָה ...
טוֹב שֶׁתַּשְׁחִית דְּבָרֶיךָ נְאוּמִים וְנִיבִים
מִשֶּׁתַּדְפִּים—וְתַחֲזוֹר עַל פְּתָחֵי נְדִיבִים ;
תֶּיֱה דָן כָּל רַעְיוֹנֶיךָ בַּחֲנִיָּקָה , בְּסִקִילָה
וּבְקַהַל הָעִבְרִים לֹא יָבוֹאוּ ... חָלִילָה ! —

19 מאי .

עִם הַגְּבִיר מ... הַמּוֹשֵׁל עַל אַלְפֵי רְבָבָה
נָסַעְתִּי יָשַׁבְתִּי הַיּוֹם בְּמֶרְכָּבָה,
וּכְמוֹשֵׁל וּמְצַוֶּה עַל עִיר וּמַמְלָכָה
לְווּהוּ מְשָׁרָתָיו ... כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה ...
גַּם כֹּהֵן גַּם לֵוִי בְּתוֹכָם רָאִיתִי
וּדְמוּת רוֹזְנֵי יִשְׂרָאֵל לְנֶגְדִּי שִׁוִּיתִי —

הָרוֹזְנִים הָאֵלֶּה אֵינָם מַעֲלִים אַךְ מוֹרִידִים ...
וְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְחֻלָּל עַל יְדֵי אֵלֶּה הַנְּגִידִים ...
כִּי לְתַעֲנוּגוֹת הַחַיִּים מִדָּה וָקֶצֶב לֹא יֵדָעוּ
(יַעַן מִבֵּית הָאֲסוּרִים לְמֶלוּךְ יָצָאוּ).
הָהּ רוֹזְנִים מְפֻזָּרִים בְּכָל מוֹתָר [1]), הָהּ גְּבִירִים מְהֻדָּרִים [2])
קָשִׁים הִנְּכֶם לְיִשְׂרָאֵל כְּסִלּוֹנִים מַמְאִירִים! —

[1]) מותר—לוקסוס בלע"ז . — [2]) נ"א יהירים וגם זה נכון . —

20 מאי.

יוֹדֵעַ אָנֹכִי רַ ב אֶחָד בְּעִיר גְּדוֹלָה בְּסוּרְיָא
בָּקִי גָּדוֹל בְּמַסֶּכֶת, בְּאוּשְׁפִּיזָא וּבְפוּרְיָא*),
וְהַבָּקִי הַזֶּה הַחֲרִיף וְעוֹקֵר הָרִים
יְכֻתּוֹב בְּאֵיזֶה שָׂפוֹת חִבּוּרִים וְסְפָרִים;
מַשְׂכִּיל גָּמוּר הוּא, רִאשׁוֹן לְמַשְׂכִּילֵי הַקְּהִלָּה
גַּם שׁוֹטֶה גָּמוּר הוּא בְּמִלֹּא רוֹחַב הַמִּלָּה! ...

וְהַשּׁוֹטֶה הַזֶּה יִבְכֶּה תָּמִיד עַל עֲנִיּוּתוֹ
(וְיִשְׂרָאֵל הוֹמֶה עַל דַּל יַחֲמוֹל עַל דַּלּוּתוֹ! ...)
וּבְכָל עֶרֶב שַׁבָּת, עֶרֶב שַׁבָּת עִם הַשַּׁבָּה
יִבְכֶּה הָרַב בְּאָזְנֵינוּ וּכְמוֹ יְקוֹנֵן "אֵיכָה!"
יִקְפּוֹץ וְיִשְׁבַּע עַל אֱמוּנָתוֹ בְּשֵׁם אֵל וְהַתּוֹרָה
"כִּי אֵין עוֹד לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וְאֵין שֶׁמֶן בַּמְּנוֹרָה!..."

---

*) באושפיזא ובפוריא, משום מעשה שהיה ובלי שפק בקי הוא גם במסכת ... — אך באיזה מסכת זאת יבין הקורא מעצמו. וד'ל.
שקמה.

21 מאי .

בְּעַד הַכְּתִיבָה וְהַחֲתִימָה עַל מִכְתַּב תְּעוּדָתִי
וּבְעַד הָרִשְׁיוֹן לָגוּר בֵּין מְבַקְּשֵׁי רָעָתִי
יְצַוּוּ לְאֶבְיוֹן כָּמוֹנִי—לְרַגְלָיו אֵין מַנְעָלִים
לָתֵת לָמוֹ שׁוֹחַד אוֹ מַתָּן—שְׁלֹשָׁה שְׁקָלִים!...
שְׁלֹשָׁה שְׁקָלִים שׁוֹחַד—אוֹי לִי, שׁוֹד לִי וָשֶׁבֶר
אֵיפֹה יִקַּח סַךְ כָּזֶה סוֹפֵר חוֹבֵר חָבֶר?...

לוּ הָיוּ לִי שְׁלֹשָׁה שְׁקָלִים אָז לֹא רָעַבְתִּי
וּבְעַד אַחַי וְעַמִּי לֹא חִבַּרְתִּי, כָּתַבְתִּי...
וְלוּ לָקַחְתִּי פַּעַם הֶעָט—שֶׁבֶט לְגֵו כְּסִילִים—
כָּתַבְתִּי, חִבַּרְתִּי בֶּטַח דְּבָרִים מוֹעִילִים.—
עַתָּה אֵין אֲגוֹרָה בְּבֵיתִי, וְאֵין פְּרוּטָה בְּאַמְתַּחְתִּי
אָשִׁיב לָכֶם הַבְּרָכָה מִיֶּדְכֶם לָקַחְתִּי!...

שקמה.

22 מאי. (יום שני של חג השבועות).

„יִזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת נִשְׁמַת אָבִי מוֹרִי
„מְקוֹר חַיַּי וּמְשַׂגַּבִּי, חֶלְקִי וְאוֹרִי!
„יִזְכּוֹר אֱלֹהִים הַשּׁוֹכֵן שָׁם בִּמְרוֹמוֹ
„אֶת נִשְׁמַת אָבִי יַעֲקֹב בֶּן ר׳ שְׁלֹמֹה
„יִזְכּוֹר אֱלֹהִים בַּמְּרוֹמִים לַטּוֹב אֶת נִשְׁמָתוֹ
„בַּעֲבוּר כָּל הַטּוֹב אֲשֶׁר עָשָׂה עֲלֵי אַדְמָתוֹ. —

„יִזְכּוֹר נָא אֱלֹהִים אֶת אַהֲבָתוֹ לְבוֹרְאוֹ וְקוֹנוֹ
„בְּעָנְיוֹ וְדַלּוּתוֹ בְּמַחְסוֹרוֹ וְיגוֹנוֹ;
„יִזְכּוֹר אֱלֹהִים יָשְׁרוֹ, תֻּמָּתוֹ וְצִדְקָתוֹ
„וּבְצְרוֹר הַחַיִּים תְּהִי צְרוּרָה נִשְׁמָתוֹ,
„יְקַבֵּל נָא בְּרָצוֹן דִּמְעַת וּתְפִלַּת הַיְתוֹמִים
„וְיָבִיא אֶת נִשְׁמַת אָבִינוּ לְמַעֲלָה, לַמְּרוֹמִים!...“

23 מאי.

על תמונת אחד מידידי האדם השלם, הנדיב האמתי וכו׳

ג. פ̄. טעפליץ נ״י. (Г. Ѳ. Теплицъ.)

הֶאָח אָח לִי בַצָּרָה
תְּמוּנָתְךָ לִי מַה יְקָרָה
בְּלַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת
בִּלְבָבִי יֹשֶׁבֶת. —

גַּם יֹשֶׁר וֶאֱמוּנָה
נִכָּרִים בַּתְּמוּנָה,
כָּל רוֹאֶךָ יַכִּירֶךָ
כִּי אִישׁ טוֹב וְיָשָׁר הִנֶּךָ.

לִגְדוּלוֹת נוֹצַרְתָּ
אִם גַּם לֹא עָשַׂרְתָּ;
מַה־גָּדְלוּ צִדְקוֹתַיִךְ
וְעָשִׁיר גָּדוֹל אֵינֵךְ. —

לוּ יִרְבּוּ כָמוֹךְ
עוֹשֵׂי טוֹב וּנְכֹחָה
בְּכָל עִיר וָעֵדָה
אָז נִכָּבֵדָה. —

24 מאי.

בבוא „המליץ" עם הבשורה כי מת יוסף יהודה הלוי
טשאַרני ז"ל (אשר היה אחד מידידי).

עוֹד מְחַבֵּר אֶחָד מִמְּלוּמְדֵי מַחְסוֹר, מִלְּחָמָה
עָזַב סְפָרוּתֵנוּ אַף יָרַד מֵהַבָּמָה...
עוֹד שֵׁם יָדוּעַ מֵהַשֵּׁמוֹת הַנִּרְדָּפִים...
נִשְׂרַף בְּבַעַד חַטָּאתֵנוּ כַּשְּׁעִירִים הַנִּשְׂרָפִים...
עוֹד כֹּחַ וְכִשָּׁרוֹן גָּדוֹל מִכִּשָּׁרוֹן סוֹפְרֵינוּ
אָבַד בַּתֹּהוּ, לָנֶצַח.... בְּאַשְׁמַת גְּבִירֵינוּ!...

אַשְׁרֵיךְ טְשָׁאַרְנִי יְדִידִי כִּי לָמוּת מְהֻרָתָ
טֶרֶם אַחֵיךְ גְּבִירֵיךְ לְנָכוֹן הִכְרַתָּ...
אַשְׁרֵיךְ כִּי סְפָרֵיךְ נִשְׁאֲרוּ בַּכְּתוּבִים
וְלֹא הֲבִיאוֹתָם לְבָתֵּי גְּבִירֵינוּ הָאֲהוּבִים...
אַשְׁרֵיךְ כִּי לֹא תֵדַע עוֹד עֹנִי וּתְלָאָה
כִּי מַתָּ—טֶרֶם הִשִּׂיגָה אוֹתְךָ הָרָעָה!...

ה' יברך וישמור וינצור ויעזור את ארוננו סופרנו המורם מעלינו אחיו ה' צבי הכהן שערשעווסקי נ"י, על אשר זכר לטוב את שם טשאַרני, ותבע מעט את עלבונו, כי ראוי הוא באמת המנוח לדבר עליו טובות. —

25 מאי .

קֹהֶלֶת בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ יְרוּשָׁלָיִם

אָמַר : „כִּי מִן הָאֶחָד טוֹבִים הַשְּׁנָיִם" ,

בְּכָל זֹאת יִשְׁמָרְךָ תָּמִיד אֵל יוֹשֵׁב שָׁמַיִם

לְבַל יִהְיוּ לָךְ אָבוֹת וְאֵלִים וּבְעָלִים שְׁנַיִם. —

השיר הקטן הזה כתבתי לזכרון בספר לכבוד העלמה הישרה , בשפת קדש לה שכם אחד על הגברים מרת חיה טיבע סג"ל בווילנא .

26 מאי .

הָאָדָם בִּרְצוֹנוֹ חָפְשִׁי , בִּרְצוֹנוֹ עָבֶד
גַּם בִּרְצוֹנוֹ יֶקֶל וּבִרְצוֹנוֹ יִכָּבֵד . —

בִּרְצוֹנוֹ הוּא נַעֲלָה מְאֹד וְנִשָּׂא עַל כָּל מַיִם
וּבִרְצוֹנוֹ הוּא שָׁפֵל וְנִבְזֶה כָּל הַיָּמִים . —

בִּרְצוֹנוֹ יִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ כָּל הַיְקוּם בְּיִרְאָה וּבְאֵימָה
וּבִרְצוֹנוֹ נָרוּעַ חֶלְקוֹ מֵחֶלֶק הַבְּהֵמָה . —

דובבעלן (הסמוכה לריגא) .

27 מאי.

כִּי יִתְחַמֵּץ בִּי לְבָבִי
כִּי אֶשְׁתּוֹנֵן כְּלִיוֹתַי
אָז לִפְנֵי אֵלִי וְאָבִי
אֶשְׁפּוֹךְ שִׂיחִי צָרוֹתַי. —

עֵת אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה
בֵּין מִשְׁבְּרֵי גַלִּים הוֹמִים
אָז אֶקְרָא מִן הַמְּעָרָה ...
לְעֶזְרַת אֵל שׁוֹכֵן מְרוֹמִים. —

דובבעלן.

28 מאי.

בְּיוֹם שֶׁבּוֹ מֵת אָבִי. —

בְּיוֹם זֶה קָבַרְתִּי לְבָבִי, כָּל יָקָר בַּחַיִּים,
כִּי בְיוֹם זֶה מֵת עָלַי אָבִי לִפְנֵי שְׁנָתַיִם. —

בְּיוֹם זֶה אֶרְאֶה מֵתִי כְּמוֹ מוּטָל לְפָנַי
בְּיוֹם זֶה יִבְכּוּ שַׂרְעַפַּי, שִׁירַי, בָּנַי ...

יוֹם זֶה נִשְׂרַף הֵיכָלִי, תִּפְאַרְתִּי, פְּאֵרִי,
יוֹם זֶה מֵת מִשְׂגַּבִּי צוּר לְבָבִי וּשְׁאֵרִי.

יוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ—עַד מוֹתִי—יְהִי לִי זֶה הַיּוֹם
יוֹם זֶה הִקְדַּשְׁתִּי לִתְפִלָּה, לִצְדָקָה וָצוֹם. —

יוֹם זֶה וְזִכְרוֹ פַּחַץ לְבָבִי פּוֹרֵחַ,
יוֹם זֶה לֹא אֶשְׁבַּח עֲדֵי שְׁמִי יִשָּׁכֵחַ.

גַּם זֶה הַנֵּר הַדּוֹלֵק וְהַקַּדִּישׁ הַתָּמִידִי
יַזְכִּירוּנִי כִּי נִכְבְּתָה נִשְׁמַת אָבִי יְדִידִי. —

29 מאי.

לֹא נָגַעְתִּי בִּבְתוּלוֹת בְּנֵי בְרִיתִי
יִשְׁמְרֵנִי הָאֵל בְּחַסְדּוֹ מִמַּעַל,
אַף לֹא בָאתִי אֶל אֵשֶׁת עַמִּיתִי
אִם יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ לָהּ וּבָעַל.—

כִּי לוּ זֹאת עָשִׂיתִי, אָז לֹא זָכִיתִי
לְהִכָּתֵב בְּסֵפֶר הַכָּבוֹד וְהַתִּפְאֶרֶת
וּפָנַי נָתַתִּי אָז לִבְנֵי בְרִיתִי
לִירֹק בָּמוֹ כִּבְצָרַעַת מַמְאֶרֶת.—

30 מאי.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!*)

מְרֻבִּים צָרְכֵי עַמְּךָ וְדַעְתָּם רְחָבָה ...
וְחַיִּים זֶה מִזֶּה כִּמְקֻבָּלִי נְדָבָה. —

מְרֻבִּים צָרְכֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְדַעְתָּם רְחָבָה
וּמֵאַיִן יָבִיאוּ לַחְמָם אַלְפֵי רְבָבָה?

מְרֻבִּים צָרְכֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְדַעְתָּם רְחָבָה
וְלָהֶם הָהּ בָּנִים וּבָנוֹת הַקּוֹרְאִים: „הָבָה!...“

מְרֻבִּים צָרְכֵי עַמְּךָ — וְדַעְתָּם רְחָבָה ...
וְהֵם יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה ... —
ריגא.

*) השיר הזה נדפס „בהבקר אור“ (חוברת מאי שנת תר“מ).

31 מאי.

עֵת בְּתְשׁוּאוֹת תֵּבֵל הֶבֶל נַפְשִׁי מֹאֶסֶת
אֶעֱזוֹב אֶת בֵּיתִי וְאֵלֵךְ אֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת
שָׁם אֶמְצָא כָּל מַעֲדַנִּים לַנֶּפֶשׁ רָוֹחַ
וּכְמוֹ בְגַן נָטַע אֱלֹהִים שָׁם אֵלֵךְ לָשׂוּחַ
כָּל תְּפִלָּה, כָּל תְּחִנָּה, גַּם כָּל מַנְגִּינָה יְשָׁרָה
תַּנְחוּמוֹת לְנַפְשִׁי הַהוֹלֶכֶת בֶּקֶרֶב צָרָה. —

1 יוני.

גַּם בְּשָׂדוֹת בְּגַנִּים כִּי יֵלֵךְ עַמִּי לָשׂוּחַ
גַּם שָׁם בְּחַיָּיו, בִּכְבוֹדוֹ, אֵינֶנּוּ בָטוּחַ;
גַּם כִּי יִסַּע לִרְחוֹץ לְרַפֵּא אֶת בְּשָׂרוֹ
גַּם שָׁם יִקְּחוּ כְבוֹדוֹ תִּפְאַרְתּוֹ הֲדָרוֹ
גַּם פֹּה גַּם שָׁם יִפְגְּשׁוּהוּ בְאָלוֹת בַּחֲרָפוֹת
הַבָּנִים הַיְקָרִים ... וְהַבָּנוֹת הַיָּפוֹת.

---

2 יוני.

הַבַּיִת הַזֶּה בּוֹ שָׁכְנוּ אִמִּי וְאָבִי
כַּמָּה רִגְשֵׁי תוּגָה יְעוֹרֵר בְּלִבָּבִי.

פֹּה עָבְדוּ הוֹרַי מֵהַבֹּקֶר עַד הָעֶרֶב
לְמַעַן לְמוֹ פִּינוּ הָבִיא מְעַט טֶרֶף.

(וְהָעֲבוֹדָה הוֹרִידָה לַקֶּבֶר אֶת אָבִינוּ
וַאֲנַחְנוּ רָעֵבְנוּ, רָעֵבְנוּ, בָּכִינוּ.—)

גַּם דְּמָעוֹת וָזֵעָה כִּנַּחַל הוֹרִידוּ
וּמִשְּׁמֵי חַיֵּינוּ הַיָּגוֹן הִשְׁמִידוּ...

אַךְ לַשָּׁוְא עָמְלוּ, שָׁקְדוּ, לָחֲמוּ בַּעֲדֵינוּ
וְהַמַּזָּל נִצָּב כַּשָּׂטָן עַל דַּרְכֵּנוּ.—

3 יוני.

מִפַּחְדִי פֶּן דְּאָגָה בִּלְבָבָם אֲעוֹרֵר
שָׂחַקְתִּי, רָקַדְתִּי, הָיִיתִי לְמְשׁוֹרֵר...

וְעֵת לִבִּי עָלַי דָּוָי — מַחֲנָק לְנַפְשִׁי בָּחַרְתִּי
וּלְהוֹרַי מִבְּאֵבִי מְאוּם לֹא סִפַּרְתִּי...

מֶה־עָוָה, מַה־גָּדְלָה־הָיְתָה אַהֲבָתִי
אַהֲבָה — בָּהּ הֵצִיצָה וְגָמְלָה חַיָּתִי!...

ווילנא.

4 יוני.

Zweifeln Sie vielleicht, das ich das Hundegebell verstände? Jch meine, das lernt man bei Uns so leicht, wie iede andere Sprache!

בְּחֶבְרַת נְדִיבֵי עַמִּי הַנְּעִימִים וְהַנֶּאֱהָבִים
שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמַע, הֲלֹא הִיא שְׂפַת הַ...
הָהּ! כַּמָּה שָׂפוֹת לָמַדְתִּי לִשְׁמוֹעַ, לְדַבֵּר,
בִּימֵי עָנְיִי וּמְרוּדִי, הֲלֹא הֵם יְמֵי הַמְּחַבֵּר! —

אִם לֹא תַאֲמִין, שְׁאַל נָא אֶת פִּי יֶתֶר הַמְּחַבְּרִים:
וְיֹאמְרוּ לָךְ כִּי גַם הֵם שָׁמְעוּ כְּלָם... מְדַבְּרִים...
גַם .... נְדִיבִים רָאִיתִי הַרְבֵּה בַּחַיִּים
חוֹמְסִים בְּחוּץ לָאָרֶץ—וְשׁוֹלְחִים לִירוּשָׁלָיִם. —

Moscou, 1880.

5 יוני.

דוּבְּעלן הִיא עִיר קְטַנָּה מְלֵאָה חַיִּים וָנַחַת
וּרְחוֹקָה הִיא מְרִיגָא מַהֲלַךְ שָׁעָה אַחַת,
אֵלֶיהָ יִנָּהֲרוּ בַּקַּיִץ מִפֹּה וּמִשָּׁם
הֲמוֹן בְּרִיאִים וְחוֹלִים, לִרְחוֹץ בְּשָׂרָם בְּמֵי הַיָּם;
גַּם הַיְּהוּדִים הַפְּרוּדִים מִקֹּצֶר רוּחַ
וּמֵעֲמָלָם וַעֲבוֹדָתָם יָבוֹאוּ פֹּה לָנוּחַ. —

אַךְ מְנוּחָתָם אֵינֶנָּה מְנוּחָה שְׁלֵמָה,
כִּי יִנָּגְחוּ מִכָּל חַי, מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה,
וְכָל אֲשֶׁר לוֹ לָשׁוֹן אוֹ יָד, רֶגֶל אוֹ קַרְנַיִם
יַפְרִיעַ מְנוּחָתָם — מְנוּחַת הַחַיִּים. —
מִן רֹאשׁ הַתַּחְנָה *) עַד הֶעֱבֶד וְאָמָה
יַעַרְכוּ בָמוֹ קְרָבוֹת, יִתְגְּרוּ מִלְחָמָה. —

*) שטאטיאָנשעף; ומשום מעשה שהיה. —

6 יוני .

נכתב במוצש"ק תחת יום השבת .

מִלִּים אֲחָדִים יָבוֹאוּ לְעִתִּים לִפְרָקִים
בְּלֵב הָאָדָם בְּרַעַשׁ, בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים;
מַה־תַּגְדִּילוּ פְּעוּלַתְכֶם מִלִּים נֶחְמָדִים
אִם תִּהְיוּ שְׁגוּרִים עַל פֶּה, בְּפִי הַיְלָדִים!...

„פִּרְקֵי אָבוֹת" בַּשַּׁבָּת מְאֹד מְאֹד אֲהַבְתִּי
בְּשׂוּם לֵב קְרָאתִים, מִי שָׁשׁוֹן שָׂאַבְתִּי
יוֹמָם גַּם לַיְלָה שֶׁעָשְׁעוּנִי עַל מִשְׁכָּבִי,
וּמָה רַב הוּא הַשֹּׂרֶשׁ הִכּוּ בְּלִבָּבִי!...

7 יוני.

אֶת בְּנִי הַיּוֹנֵק עַל זְרוֹעִי הַיּוֹם לָקַחְתִּי
וּמַחֲשָׁבוֹת לִרְבָבוֹת הָגִיתִי, חָשַׁבְתִּי. —

חָשַׁבְתִּי רֵאשִׁיתוֹ, בִּינוֹתִי אַחֲרִיתוֹ,
הֲכַמְתִּי הִשְׂכַּלְתִּי, מַה תִּהְיֶה תַּכְלִיתוֹ?

פָּקַדְתִּי בָנַי אֲשֶׁר נָתְנוּ לִי לָעָנָן
סָפַרְתִּי — וַיֵּצְאוּ לִי שִׁשָּׁה בְּמִסְפָּר, בְּמִנְיָן.

זֶה בּוֹכֶה, זֶה צוֹעֵק, זֶה מְמַשֵּׁשׁ בְּגָדָיו,
זֶה קוֹרֵעַ מְשַׁבֵּר כָּל הַבָּא בְּיָדָיו. —

זֶה רָעֵב, זֶה צָמֵא, וְלָזֶה הָהּ אֵין נַעֲלַיִם
וְלָזֶה אֵין מוֹרֶה מְנַהֵל עַל דַּרְכּוֹ בַּחַיִּים. —

8 יוני.

זֶה חוֹלֶה וּמִתְהַפֵּךְ בְּחָלְיוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ
וְהָרוֹפֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל... הָהּ בּוֹשֵׁשׁ לָבוֹא...

זֶה מֻכֶּה בְּטְחוֹרִים וְזֶה בַּעֲפוֹלִים
וְכָל בָּנַי כָּמוֹנִי חַלָּשִׁים וָחוֹלִים...

וְעֵת בְּנִי הַיּוֹנֵק עַל זְרוֹעִי הַיּוֹם לָקַחְתִּי
דְּמָעוֹת רוֹתָחוֹת מְהוּלוֹת בַּדָּם בְּשִׁירַי שָׁפַכְתִּי.

הֶבַנְתִּי הָהּ לְאַחֲרִיתוֹ, חָשַׁבְתִּי, הָגִיתִי...
וּכְשׁוּתֵף נֶאֱמָן בְּצָרָתוֹ מַר מַר בָּכִיתִי.—

9 יוני.

רֵעַי וְאַחַי עֲזָבוּנִי וָבֶגֶד נוֹתַרְתִּי
אָז לָקַחְתִּי עֻטִּי וְשִׁירֵי אֶבֶל חִבַּרְתִּי...
עֻטִּי לָקַחְתִּי וּמַר נֶאֱנַחְתִּי
וְכָל לִבִּי וְרוּחִי בְּשִׁירַי שָׁפַכְתִּי. —

שׁוּבוּ שׁוּבוּ נָא אֲלַי הָהּ רֵעִים אֲהוּבִים,
נַחֲמוּנִי, רַחֲמוּנִי, סִכְּכוּנִי כִּכְרוּבִים!...
הָשִׁיבוּ לִי דוֹדֵיכֶם יַחַד חֶלְדִּי וְאוֹרִי,
כִּי בִלְעָדֵיכֶם מַר לִי אַף יְבֻכָּה כִּנּוֹרִי! —

ריגא, בירח תמוז.

10 יוני.

הִנְנִי שׁוֹנֵא אֶת נַפְשִׁי עֵת הַתֵּבֵל תְּאַהֲבֵנִי,
הִנְנִי אוֹהֵב אֶת נַפְשִׁי עֵת הַתֵּבֵל תִּשְׂנָאֵנִי,
הִנְנִי מְכַבֵּד אֶת עַצְמִי עֵת תֵּבֵל בִּכְבוֹדִי
וְאִם תְּכַבְּדֵנִי — אָז לְמַשְׂחִית יְהָפֵךְ הוֹדִי. —

תּוֹדָה לְאֵל חַי כִּי אֵין לִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּדָם
וְכִי לֹא אוּבַל לְהִתְפָּאֵר כָּל יָמַי בְּאַהֲבַת הָאָדָם...
תּוֹדָה לָאֵל כִּי קָרוֹב אֲנִי לִקְבָרִי וַאֲרוֹנִי,
תּוֹדָה לָאֵל כִּי עוֹד מְעַט יָנוּם וְיִישַׁן חֲרוֹנִי. —

מאסקוי.

11 יוני.

הַיּוֹם עָבַרְתִּי חֹק
—כַּפְּרֵנָא אֵלִי וְאָבִי—
הַיּוֹם הִתְפָּרֵץ שְׂחוֹק
מֵרוּחִי וּלְבָבִי.—

הַיּוֹם חֵרְפוּנִי מְאֹד
כָּל בַּעֲלֵי „הַשַּׁחַר" *)
וְיָדַם הָהּ נְטוּיָה עוֹד
לַעֲשׂוֹתִי לְאִישׁ אַחֵר.—...

*) „השחר" העברי והרוסי.

12 יוני.

הַיּוֹם נִשְׁלְמָה הַעֲתָקָתִי
מִסֵּפֶר „קורות עַם עִבֶּר“ *)
וּקְרוֹבָה לָבוֹא יְשׁוּעָתִי
וְצִדְקָתִי בֵּין חוֹבְרֵי חָבֶר.—

הַיּוֹם נִשְׁלְמָה הַעֲתָקָתִי
אַף הַיּוֹם נִשְׁלְמָה כָּל מְלַאכְתִּי;
גַּם זֶה גְּוִי גַּם נִשְׁמָתִי...
יְרָפְאוּ רֶגַע כְּאֻמְתַּחְתִּי...

*) ה״ה החלק הששי מספר „דברי ימי היהודים“ להסראָפֿעסאָר ג ר ע ט ץ נ״י אשר העתקתי לשפת רוסיא. —

13 יוני.

לאחד מידידי

באמרו אלי עם הספר כי נכון הוא
להדפיס את ספרו „לקוטי יהושע".

בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, בְּלֵב מְרֻתָּח קָרוּעַ
הִנְנִי מַבִּיט עַל סִפְרְךָ „לִקּוּטֵי יְהוֹשָׁעַ".

תַּדְפִּיס אֶת סִפְרְךָ — וְתִקְוָתְךָ תַּרְהִיבֶךָ
כִּי אַחֶיךָ יִקְנוּ וְיִקְרְאוּ דְּבָרֶיךָ...

תִּקְוָתְךָ רְמָתְךָ וְאַתָּה תִּשְׁמַע בְּקוֹלָהּ
וְהַשֶּׁקֶל הָאַחֲרוֹן הָהּ תַּקְרִיב לָעוֹלָה. —

וְאָנֹכִי הָרוֹאֶה, הַיּוֹדֵעַ וָעֵד...
אֶתֵּן לְךָ יָדִי, עָצָתִי, וְאוֹמַר לָךְ: „רֵד!"

רֵד מֵעַל מִזְבַּח הַסַּפְּרוּת וְאַל תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ,
אַל תִּכְתּוֹב, אַל תִּלְקוֹט מְאוּמָה בְּעַד אַחֶיךָ.

כִּי אֵין כֶּסֶף, אֵין לֶחֶם, אֵין בֶּגֶד וָנַעַל
לַאֲדוֹנֶיךָ אַחֶיךָ — עַל כָּל צַעַד וָשַׁעַל. —

מַה־תִּתֵּן לְעַמְּךָ "לְקוּטֵי יְהוֹשָׁעַ"
עֵת עוֹלָמוֹ לִפְנֵי רוּחַ יָנוּעַ...

תֵּן לָמוֹ מָקוֹם, מְקוֹם רֶוַח וְהַצָּלָה;
תֵּן לָמוֹ מִחְיָה, פַּרְנָסָה, כַּלְכָּלָה. —

תֵּן לָמוֹ נַעַל, לֶחֶם, מִשְׂרָה, עֲבוֹדָה,
אָז יְהוֹדוּךָ, יְבָרְכוּךָ בְּזֶמֶר וְתוֹדָה.

וְאִם שָׂכָר תַּחְפּוֹץ בְּעַד עָמָל וַעֲבוֹדָה
אוֹמַר לְךָ כִּי תִירַשׁ קָלוֹן תַּחַת תּוֹדָה. —

תִּכְתּוֹב בְּעַד עַמְּךָ סֵפֶר, זִכָּרוֹן לַדּוֹרוֹת
תְּשַׁלֵּם בְּמִיטַב שְׁקָלֶיךָ וּתְקַבֵּל אֲגוֹרוֹת!...

תִּתֵּן לְהַמַּדְפִּיס צְרוֹר כַּסְפְּךָ בְּיָד רְחָבָה
וּתְקַבֵּל אֵיזֶה פְּרוּטוֹת בְּתוֹרַת נְדָבָה. —

וּבְעַד הַבְּקֹרֶת, אָחִי, לֹא תְּדַאֵג מְאוּמָה —
בְּעַד בְּקֹרֶת יִשְׂרָאֵל, בְּקֹרֶת הַזְּעוּמָה?!...

* * *

הִנְנִי יוֹדֵעַ מֵרֹאשׁ, רוֹאֶה וּמִתְנַבֵּא
כִּי תִּתְחַרֵט עַל הֶעָבַר... וּתְקַבֵּל עַל לְהַבָּא... —

14 יוני.

„אחרית דבר"

אשר כתבתי

על הספר „לקוטי יהושע".

נִפְלֵאתִי מְאֹד יְדִידִי, יְדִיד יָקָר וְנָבָר
בְּאָמְרְךָ אֵלַי לִכְתֹּוב לְךָ „אַחֲרִית דָּבָר".

כְּבָר הִדְפַּסְתָּ אֶת סִפְרְךָ, וְאֵין צוֹעֲקִין עַל הֶעָבָר
וְאָנֹכִי מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ, מָה אֶכְתֹּוב לְךָ „אַחֲרִית דָּבָר"?

הֲלֹא יָעַצְתִּיךָ רִאשׁוֹנָה, אָמַרְתִּי לְךָ בַּתְּחִלָּה
כִּי לֹא תִכְתֹּוב וְתַדְפִּיס אַף הֶגֶה וָמִלָּה.

וַאֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ אָז אֹמַר לְךָ עַתָּה
כִּי דְבָרֶיךָ וְכַסְפְּךָ לַשָּׁוְא שִׁחַתָּ...

* * *

יוֹבֵל הֱיוֹת כִּי שָׂגִיתִי בְּשָׁפְטִי הַפַּעַם
יוֹבֵל הֱיוֹת כִּי יֵשׁ קוֹרְאִים – וְחֵיךְ יִטְעוֹם טַעַם...

יוֹבֵל הֱיוֹת כִּי עַמִּי זֶה בְּרַעֲבוֹנוֹ הָרַב...
עוֹד יְבַקֵּשׁ וְיִדְרוֹשׁ סְפָרִים לְרוּחוֹ, וְיִקְרָא: הַב! הַב!

יוֹבֵל הֱיוֹת כִּי לֹא מֵת כָּל רֶגֶשׁ בְּלִבָּבוֹ
וְאִם תִּתֵּן לוֹ סְפָרִים טוֹבִים – עַל שְׂכָרְךָ תָּבוֹא... –

יוֹבֵל הֱיוֹת כִּי גַם בְּסֵבֶר פָּנִים יְקַבְּלֶךָ
אַף יָבוֹא לְבֵיתְךָ וְיִקְנֶה מִיָּדְךָ סְפָרֶיךָ... –

מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, עוֹד יוֹבֵל הֱיוֹת...
וּבְמִכִירַת סִפְרְךָ מָחָר – יִהְיֶה זֶה הָאוֹת!...

15 יוני.

ליל תשעה באב.

הִנְנִי יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ – וְאֵין בְּיָדִי מַחֶה,
הִנְנִי יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ – יוֹשֵׁב וּבוֹכֶה...

אִם לֹא הוּטַב גּוֹרָלְךָ הֲה מֵאָז וְעַד עַתָּה
הֲתִחְיֶה וְתָקוּם עוֹד עַמִּי אַחַר כִּי מַתָּ?...

לֹא עַל הַשּׁוֹשַׁנָּה הָעֲדִינָה הַנְּתוּנָה בֵּין הַחוֹחִים
וְלֹא עַל אָבְדַן מֻמְשַׁלְתֵּנוּ הִנְנוּ מִצְטַעֲרִים וּבוֹכִים

אַךְ עַל אָבְדַן חָפְשֵׁנוּ הִנְנוּ בֹכִים כָּל יָמֵינוּ

. . . . . .

עַל אָבְדַן הַדַּעַת בֵּין מַחֲזִיקֵי עֵט וָקֶסֶת
וּבַת עַמִּי עַל יְדֵיהֶם בְּחַיֶּיהָ מֵאֶמֶת...

. . . . . .

הִנְנוּ בֹכִים בְּקוֹל: אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר!...

16 יוני.

תשעה באב.

עַמִּי! עַמִּי!

נָשַׁמּוּ כָּל נְתִיבוֹתַיִךְ, אֵין עוֹבֵר וָשָׁב
מִיּוֹם אָבַדְתְּ מֶמְשַׁלְתֵּךְ בְּ„תִשְׁעָה בְאָב".—

וְעַל חוֹג רָקִיעַ שָׁמַיִךְ, יַעֲלוּ עָנָן וָעָב...
וְיכַסּוּ אֶת עֵין צִדְקוֹתַיִךְ... בְּתִשְׁעָה בְאָב.

יִשְׂחַק עַל מִשְׁבַּתֵּיךְ, כָּל צָרוּעַ וָזָב
יָשִׂישׂוּ כָּל מְבַקְשֵׁי רָעָתֵךְ, בְּתִשְׁעָה בְאָב!"...

גַּם כֹּהֲנַי וְרוֹזְנַי *) בְּנֵי אַרְצֵךְ יַעַרְכוּ בֵּךְ קִנָּב
כִּי שׁוֹתֶה דָּם הִנֵּךְ, יֹאמְרוּ צָעִיר וְרָב...

בְּנֶעֱזָב וּמְשֻׁלָּח הִנֵּךְ, בְּיָתוֹם וְאֵין אָב
מִיּוֹם אָבַדְתְּ כָּל כְּבוֹדֵךְ, בְּ„תִשְׁעָה בְאָב"...

---

*) ה"ה הכהן ליומאָסטאנסקי והרוזן הנסיך גאליצין.

17 יוני.

אֶל הַכּוֹכָבִים!

אִמְרוּ נָא לִי כּוֹכָבִים
מַה יַּחְפְּצוּ מִמֶּנִּי הַכְּלָבִים
הַכְּלָבִים הָאֲמִתִּים
הַ"מַּבְּיטִים" לָעִתִּים?...

סַפְּרוּ נָא לִי כוֹכָבִים אֲהוּבִים
מַה יַּחְפְּצוּ מִמֶּנִּי הַזְּבוּבִים
הַזְּבוּבִים הַמְּהַנְדְּסִים
הַכֹּהֲנִים וְהַחַזְּקִים?

אוּלַי תֵּדְעוּ מֶה עָוֶל עָשִׂיתִי
אוּלַי תָּבִינוּ בַּמֶּה עָוִיתִי;
הוֹרוּנִי כוֹכָבִים נֶאֱהָבִים
לְמַעַן לֹא תֵּחָרֵץ לְשׁוֹן הַכְּלָבִים!...

18 יוני.

יֵשׁ לִי רְשָׁיוֹן מֵהַחַיִּים לִחְיוֹת הַיּוֹם בְּלִי עוֹל
כְּמוֹ הָיָה לִי זֶה הָרְשָׁיוֹן וְהַצֶּדֶק לִחְיוֹת תְּמוֹל
כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶתְמוֹל בְּהָקִיץ וּבַחֲלוֹם
יִהְיֶה בְּאוֹר לִדְבָרַי אֲשֶׁר אֲדַבֵּר הַיּוֹם.

* * *

זֶה דַּרְכִּי כֶּסֶל לִי מִימֵי עֲלוּמַי וְנָעוּרַי
כִּי לִבִּי הוֹלֵךְ לְפָנַי וְרֹאשִׁי מֵאֲחוֹרַי
לִבִּי אָרִים לְמַעְלָה כְּאִישׁ רוֹם עֶרְכּוֹ יוֹדֵעַ
וְרֹאשִׁי אַשְׁפִּיל מַטָּה כְּמוֹ חוֹטֵא וּפוֹשֵׁעַ. —

19 יוני.

לְבָבִי וְעֵטִי הַנִּשְׁבָּרִים יִהְיוּ לִי לָעֵדִים
כִּי כְּבֵדָה לִי הַכְּתִיבָה גַּם הַחַיִּים כְּבֵדִים
כִּי כָּבֵד לִי לַחֲשׁוֹב לְסַדֵּר רַעְיוֹן הֶגְיוֹן,
עַל זֹאת יָעִידוּ הַדְּיוֹ הָעֵט וְהַגְּלָיוֹן!...

* * *

בְּדוֹרֵנוּ זֶה וּבְהֶעֵת שֶׁבָּהּ נִחְיֶה עַתָּה
צָרְכֵי עַמֵּנוּ מְרֻבִּים וְדַעַת סוֹפְרָיו מְעַטָּה
תַּחַת תֵּת לוֹ לֶחֶם וּמַיִם טְהוֹרִים
יִתְּנוּ לוֹ סוֹפְרָיו חֹמֶץ, סוּבִין, שְׂעוֹרִים.—

20 יוני.

אָתָא לַיְלָה בְּחוּצוֹת, אָתָא לַיְלָה בִּרְחוֹבוֹת
וְגַם לַיְלָה בִּלְבָבִי לֵב יוֹדֵעַ מַכְאוֹבוֹת
בָּא חֹשֶׁךְ וְגַם לַיְלָה בְּחִילָה בִּרְעָדָה
בְּרוּחִי בִּלְבָבִי כְּמוֹ בְּכָל הַתּוֹלָדָה. —

הַיוֹם אָכַלְתִּי לַחְמִי, מֵימֵי שָׁתִיתִי
וּכְאַחַד הָאָדָם אָדָם הָיִיתִי
הַיוֹם חָיִיתִי, וּמָחָר — מִי יוֹדֵעַ?
אוּלַי יִמְצָאוּנִי בְּרָעָב מֵת וְגוֹוֵעַ. —

21 יוני.

יְבָרֶכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ.

כתבתי

לבני מאיר ביום מלאת לו עשר שנים (כ"ב סיון תרמ"א).

יְבָרֶכְךָ ה' בְּמֹחַ
וְיִשְׁמְרֶךָ מִן הַחֻטְּא
יְבָרֶכְךָ בְּאוֹן וָכֹחַ
וְיִשְׁמְרֶךָ מִן הָעֶטְ!...

יְבָרֶכְךָ אֵל בִּכְסִילִים
וְיִשְׁמְרֶךָ מִן הַחֲכָמִים... *)
הָאוֹמְרִים כִּי [redacted] מוֹעִילִים
וּמַזִּיקִים כָּל הַיָּמִים. —

---

*) ר"ל חכמים כחכמי המבקרים החדשים המבקרים והמביטים, אשר אין חכמה ואין תבונה ואין יראת אלקים בלבבם. —

יְבָרֶכְךָ בְּלֵב יוֹדֵעַ
וְיִשְׁמְרֶךָ מִמְּחַלְלֵי שְׁמוֹ...
וְלוּ יְבָרֶכְךָ בְּמַרְצַע
אַךְ יִשְׁמְרֶךָ מִן הַהֶדְיוֹט!...

יְבָרֶכְךָ אֵל וְיִשְׁמְרֶךָ
מִמְּבַקְּרִים וּמַבִּיטִים...
עַל אָבִיךָ יוֹלְדֶךָ
הִשְׁלִיכוּ בַּקְּרָחָם בְּפִתִּים. —

22 יוני.

לבני הששי בן עני
הנולד בעניי ביגוני. —

עוֹד יָגוֹן עַל יְגוֹנִי
עוֹד אָסוֹן עַל אֲסוֹנִי
עוֹד צָרָה עַל צָרוֹתַי
עוֹד אֲנָחָה עַל אַנְחוֹתַי. —

הָהּ אוּמְלַל מֵרֶחֶם!
הֵן בְּבֵיתִי אֵין לֶחֶם
וּבַמָּה אֲכַלְכְּלֵךְ
עַל דַּרְךְ חַיֵּיךְ?

פֶּרֶץ! מַה פָּרַצְתָּ
וּלְהַוָּלֵד מֶה אַצְתָּ?
הֲכֹחַ אֲבָנִים כֹּחִי?
הֲחָסַר בָּנִים אָנֹכִי?

הַאִם אָבִיךְ יוֹלְדֵךְ
יִרְאַג בְּעַד הַדְרָכָתֵךְ?
הֵן בְּבֵיתוֹ כָּל יָמָיו
לֹא יִשְׁכְּנוּ פְּעָמָיו. —

הֲתַחְפּוֹץ הֱיוֹת לַתֵּבֵל
לְמַשָּׂא כָּבֵד וְסֵבֶל
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
כְּאָבִיךָ זֶה יוֹלְדֶךָ?

הֲתִסּוֹב עָרִים וּכְרָכִים
הֲתַחְזוֹר עַל הַפְּתָחִים
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
כְּאָבִיךָ יוֹלְדֶךָ?...

הֲתַחְפּוֹץ הֱיוֹת לְמְחַבֵּר
כְּאָבִיךָ זֶה הַמְּדַבֵּר...
וְלִכְתּוֹב כְּעַד אַחֶיךָ...
כְּאָבִיךָ יוֹלְדֶךָ?...

עַל כְּבוֹדְךָ וְעַל כְּבוֹדִי חוּסָה
מַהֵר נָא הָהּ בְּנִי וָמוּתָה
שֶׁה תָּמִים הֱיֵה נָא לְעוֹלָה
וְאַל תּוֹרִיד שֵׂיבָתִי שְׁאֹלָה.—

23 יוני ,

הַצִּפֳּרִים בַּיְעָרִים.

1.

הַצִּפֳּרִים בַּיְעָרִים
צִפְצְפוּ בְאָזְנַי: „עוּרָה!"
וּמֵאֶחָי הַיְקָרִים
הֵבִיאוּ לִי בְשׂוֹרָה. —

2.

הֵבִיאוּ לִי בְשׂוֹרָה
מֵאֶחָי הַנְּדוּדִים
שֶׁמָּצְאוּ לָמוֹ קְבוּרָה
בְּעָרֵי מוֹשַׁב הַיְהוּדִים. —

3.

* * *

בְּעָרֵי מוֹשַׁב הַיְהוּדִים
וּבְכָל נֶגֶב רַסְיָה
הַיְהוּדִים הַשְּׁדוּדִים
מְעוֹרְרִים תַּאֲנִיָּה,

4.

תַּאֲנִיָּה מְעוֹרְרִים
בְּקוֹל מְפָרֵק הָרִים
כִּי סוֹבְאִים, סוֹרְרִים...
יַכּוּם בְּכָל הֶעָרִים.

5.

יַכּוּם בַּחֲמָתָם בְּאַפָּם
מַכָּה רַבָּה בִלְתִּי סָרָה
עַל לֹא עָוֶל בְּכַפָּם
וְעַל נַפְשָׁם כִּי יְשָׁרָה. —

6.

* * *

גָּדוֹל וְרַב יִהְיֶה הַכְּאֵב
גָּדוֹל וְרַב עַד עוֹלְמֵי עַד
כְּמוֹ מִקְיוֹב עַד פְּרִיאַסְלֶב
וְעַד יְלִיסַבֶּטְגְרַד*). —

---

*) שמות הערים שבמו הכו אחינו היקרים מכה רבה ונאמנה, מכה—אשר תהי כתובה בספר הדורות בדם ואש ובדמעות עשוקים. —

24 יוני.

לְמַגִּיהַ סְפָרַי.

בְּטָעוּת גָּדַלְתִּי, בְּטָעוּת חָנַכְתִּי
וּבְטָעוּת גָּדוֹל, הֵעֵט לָקַחְתִּי
כָּל יְמֵי חַיַּי — אַךְ שְׁגִיאָה גְּדוֹלָה
וּבְטָעוּת אֶחְיֶה עַד אֵרֵד שְׁאֹלָה!...

הִנֵּךְ צוֹעֵק יְדִידִי תִּרְגַּז וְאֵין נַחַת
בְּעַד דָּגֶשׁ קַל, בְּעַד נְקוּדָה אַחַת,
וְאֵיךְ לֹא אֶרְגַּז אָנֹכִי עַל בַּעֲלֵי הַצּוּרָה
מוֹרַי וּמַדְרִיכַי שֶׁקִּלְקְלוּ כָּל הַשּׁוּרָה!

קִלְקְלוּ שׁוּרוֹת חַיַּי מֵאָחוֹר מִפְּנִים
מוֹרַי מַדְרִיכַי הַגְּאוֹנִים וְהָרַבָּנִים
טָעֲנָתִי בְּחִטִּים וְהוֹדוּ לִי בְּשְׁעוֹרִים
אֵלֶּה הָרַבָּנִים! אֵלֶּה הַמּוֹרִים!...

* * *

מַה תֹּאמַר יְדִידִי חָטָאתִי עָוִיתִי?
עֵת פַּעַם מִ"לַּיְלָה" נְקֵבָה עָשִׂיתִי?
וּמַה אוֹמַר אָנֹכִי עַל אַנְשֵׁי הַמַּעֲלָה...
שֶׁלָּקְחוּ שִׂמְשִׂי וְיוֹמִי וְהָפְכוּ לְלַיְלָה?...

מָחִיתָ אָז בְּיָדִי אַף צָעַקְתָּ בְּקוֹל
עֵת נָקַדְתִּי שִׂין יָמִין תַּחַת שִׂין שְׂמֹאל
וּמַגִּיהֵי חַיֵּי וּמַעֲלֵלֵי אָדָם *)
יִגְזְרוּ עַל יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֵין מֹחֶה בְּיָדָם!...

---

*) הלא הם המביטים והמבקרים אשר עיני אנשים מנקרים. —

תכן העניינים.

	צד
היום ראשון בשנה	7
היום יום ד׳	8
לאלקים עושה שמים	9
היום עמלתי	10
היום עלו על לבבי	11
היום הכרתי עלמה	12
הפצתי היום לקרוע	13
„לא הקום ולא תטור!“	14
אחים יקרים	15
היום קראתי	16
ויהי בעברי	17
שיר למעלות	18
כל חפצי ביתי	19
אין פרוטה בביתי	20
עת אראה רדיפת עמי	21
מי מאתנו לא הרבה	23
הנני מתנשא	25
בלי ראשית בלי תכלית	26
הנני כותב היום	27
אם לא אטבע היום	28
אם צרות עמך	29
השפיע נא עמי	30
בבית מועד לכל חי	31
הנני להקריב	33
עני ורל הנך עמי	34
לו הייתי בעמי	35
גם הגבירים שאחר בצעם	36
משבני כעולמי	37
בפיטר ההומיה	39
עוד לא הפכת עורך	41
על מות אחר מידידי	44
על שלחני	45
לו ידעת עמי	47
דומיה חרישית בלבבי	49
היום רעבתי	50
אוי לי ואוי לך	51
בימים מרים ומאררים	53
אם שבר בלבבי	54

	צד
יום זה מכבד	55
יחי המלך!	56
כל מי שיאהב ארצו	57
מיין לעבען איז צובראָבען	58
על כל צדיק והסיד	59
אין רחוב, אין חצר	60
בכל ספר וספר	61
עת אתהפך על משכבי	62
לא זרה ולא חבשה	63
אם אך מידך אלי	64
הדחק זה הלחין	65
השלחן הזה אשר עליו אכתבה	66
היעלו על לבבך	67
קדש לי הרגעים	68
לבני הרך	69
רצון הטבע	71
בהיותי בדרך	72
היום יום ראשון	73
סובב הולך ראשי	74
חלש ורפה כח אני	75
מה נורא המות	76
עדי ישברו כל הקולמסים	77
ליהושע׳ צ י י ט ל י ן	79
אל המזמר בליל	80
מאד התגבר הקור	82
אורך חדרי ורחבו	83
ספוגין של צמר	84
בימי אלה	85
לא אבה לגלות את המסך	86
ברוחי ולבבי יגון וצרה	87
הלילה העבר	88
בלילה	89
אל הדבר מהחיים	90
בקרית המלוכה	91
הניר החרש זה	92
בעולמי בין אנשי דורי	93
במכונת הקטור	94
כבר השתרע הליל	95

צד

מי יתן ויכלתי 96
רוסקע הצרפתי אומר . . . 97
וואת לגבירי 98
הנני בא בבתיכם 100
עוד לא נחתי מדרכי . . . 101
למרדכי בן הלל הכהן . . . 102
דל ואביון אנכי 103
עת אניע העט 104
רבונו של עולם 105
על רחוב נעווסקי 106
להעתיק הפצתי 107
המלאך הגואל 108
אם השעות תרבינה 109
אל תבקש את המות . . . 110
הלילה העבר 111
למזכרת אהבה 112
לשבת זכור 113
מות עברי 114
גם אם תבקש 115
עזבתי את מסקוי 116
חיו בטוב אחי 117
אם לא אחיה בראגה . . . 118
בוויטעבסק העיר 119
היום כל דאגה מלבבי רחקתי 120
חמות הן הרמעות 121
בריגא—בירת האשכנזים . . 122
אסקופה נדרסת 123
אין ספרות יפה 124
לשבת הגדול 125
עמי ! 126
מחלה עזה 127
היום יחוג כל העולם . . . 128
במיטוי בירת קורלאנד . . . 129
ריגא עיר מושבי 130
זה שנים אין מספר 131
בעורקי יזל דם חם 132
במבוכה גדולה 133
החיים כלא היו 134
כל העולם ביתי 135
נוסעים ומחברים 136
היום הלכו גבירי 138

צד

זה מאות בשנים 139
סלח לעוני 140
העברי ברומניה 141
אין כאלקינו 143
בלילה על משכבי 144
עצה נכונה 145
עם הגביר מ. 146
יודע אנכי רב אחד 147
בעד הכתיבה והחתימה . . . 148
יזכור אלקים 149
על תמונת טעפליץ 150
על מות טשאַרני 152
לחייה טייבע סג"ל 153
האדם ברצונו חפשי 154
כי יתחמץ בי לבבי 155
ביום שבו מת אבי 156
לא נגעתי בבתולות בני בריתי 157
רבונו של עולם 158
עת בתשואות תבל 159
גם בשרות, בגנים 160
הבית הזה בו שכנו 161
בחברת נדיבי עמי 163
דובעלן היא עיר קטנה . . 164
מלים אחדים יבואו 165
את בני היונק 166
רעי ואחי עזבוני 168
הנני שונא את נפשי . . . 169
היום עברתי הק 170
היום נשלמה העתקתי . . . 171
לאחד מידידי 172
אחרית דבר 175
ליל תשעה באב 177
תשעה באב 178
אל הכוכבים 179
יש לי רשיון מהחיים . . . 180
לבבי ועטי הנשברים . . . 181
אתא לילה בחוצות 182
יברכך ה' וישמרך 183
לבני הששי 185
הצפרים ביערים 187
למגיה ספרי 189

THIS VOLUME HAS BEEN
MICROFILMED BY THE
UNIVERSITY OF FLORIDA
LIBRARIES